

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проведення практики здобувачів вищої освіти
спеціальності 016 «Спеціальна освіта»
освітньо-професійних програм «Корекційна психопедагогіка та логопедія»
«Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка)
«Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта»

Рекомендовано до друку науково-методичною комісією
факультету педагогічної освіти та соціальної роботи
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 4 від 15 грудня 2022 р.)

Рецензенти:

Матвіюк Н.Г. - директор ЗДО №5 «Пізнайко» Луцької міської ради.

Дацюк О.Я. - директор Крупівського НРЦ.

Рібцун Ю.В. - кандидат педагогічних наук, ст. наук. співробітник відділу логопедії ІСПП імені М. Ярмаченка.

Колектив авторів:

Брушневська І.М., Кузава І.Б., Мацюк З.С., Сергєєва В.Ф., Сидорук І.І.

За загальною редакцією Брушневської І.М.

Методичні рекомендації до проведення практики для здобувачів освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта галузі знань 01 Освіта / Педагогіка: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / [кол. авторів; за заг. ред. Брушневської І.М.]. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 212 с.

Електронна версія доступна за покликаннями: <https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/fakultet-pedahohichnoyi-osvity-ta-sotsialnoyi-roboty>

Методичні рекомендації до проведення практики укладено на основі силабусів практик освітньо-професійних програм «Корекційна психопедагогіка та логопедія», «Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка)», «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта», в яких чітко визначено мету, завдання практик, зазначено бази практик, компетентності, які мають бути сформовані у здобувачів вищої освіти під час проходження практик, обов'язки здобувачів вищої освіти на практиках, обов'язки керівників практик від кафедри, обов'язки керівників практик від баз практики, зміст практик, індивідуальні завдання, перелік документів, які ведуть здобувачі вищої освіти під час практик і подають на кафедру після завершення, вимоги до звітів про практики, критерії оцінювання результатів практик та визначення рівня сформованості компетентностей, порядок підбиття підсумків практик, список рекомендованої літератури.

Навчально-методичний посібник розроблений для здобувачів вищої освіти кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, а також керівників практик від кафедри.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	5
РОЗДІЛ 1. ПРОГРАМИ ПРАКТИК ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ОПП «КОРЕКЦІЙНА ПСИХОПЕДАГОГІКА ТА ЛОГОПЕДІЯ»	7
1.1. ВОЛОНТЕРСЬКА ПРАКТИКА	7
1.2. НАВЧАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ІНКЛЮЗИВНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ	17
1.3. НАВЧАЛЬНА ЛОГОПЕДИЧНА ПРАКТИКА У СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	27
1.4. ВИРОБНИЧА КОРЕКЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ НА ПОСАДІ ВЧИТЕЛЯ-ДЕФЕКТОЛОГА	37
1.5. ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА У СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ПОСАДІ ВЧИТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА.....	49
РОЗДІЛ 2. ПРОГРАМИ ПРАКТИК ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ОПП «КОРЕКЦІЙНА ПСИХОПЕДАГОГІКА (ОЛІГОФРЕНОПЕДАГОГІКА)»	60
2.1. НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ, СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	60
2.2. ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА У СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ (ЦЕНТРАХ) ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ТА МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ	71
2.3. ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА (ЛОГОПЕДИЧНА) У СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ (ЦЕНТРАХ) ТА У ЗАКЛАДАХ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ.....	81
2.4. ПЕДАГОГІЧНА (ПЕРЕДДИПЛОМНА) ПРАКТИКА У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ, СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	91
РОЗДІЛ 3. ПРОГРАМИ ПРАКТИК ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ОПП «СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА»	103
3.1. НАВЧАЛЬНА (ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА) ПРАКТИКА У ЗАКЛАДАХ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ	103
3.2. ВИРОБНИЧА (АДМІНІСТРАТИВНО-УПРАВЛІНСЬКА) ПРАКТИКА У ЗАКЛАДАХ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ	113

3.3. ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА	123
ДОДАТКИ	133

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Практична підготовка здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців у вищих навчальних закладах і проводиться на оснащених відповідним чином базах закладів дошкільної освіти, спеціальних закладів дошкільної освіти, закладів загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), навчально-реабілітаційних та інклюзивно-ресурсних центрів.

Метою практики є оволодіння здобувачами освіти сучасними методами, формами організації навчально-виховного та корекційно-розвиткового процесів в галузі спеціальної освіти, формування у них, на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності. У процесі проходження практики здобувачі вищої освіти набувають професійних знань, знайомляться із діяльністю педагогів спеціальних та інклюзивних закладів дошкільної та загальної середньої освіти, навчально-реабілітаційних і інклюзивно-ресурсних центрів. Практика збагачує та доповнює теоретичну підготовку здобувачів вищої освіти, створює умови для вироблення вмінь та навичок, необхідних для навчання і виховання дітей з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями, проведення з ними корекційної роботи.

Практика здобувачів вищої освіти передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до різних освітніх та кваліфікаційних рівнів: бакалавр, магістр.

Перелік усіх видів практик, їх форми, тривалість і терміни проведення визначаються навчальними планами та освітньо-професійними програмами «Корекційна психопедагогіка та логопедія», «Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка)», «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта» спеціальності 016 Спеціальна освіта. Зміст і послідовність практики визначається наскрізною програмою, яка розробляється кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти згідно з навчальним планом.

Ефективність практики залежить від дотримання наступних умов: теоретична обґрунтованість змісту підготовки здобувачів вищої освіти до практики, її навчальна і виховна спрямованість, комплексний підхід до визначення завдань, змісту, форм і методів організації та проведення практики, забезпечення наступності та системності на різних етапах її проведення.

Силабуси практики розроблені відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08 квітня 1993 р. № 93

(зарєєстровано в Міністерстві юстиції України 30 квітня 1993 р. за № 35) (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міносвіти № 351 (v0351281-94) від 20.12.94 р.), на основі «Положення про проведення практики здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки», «Положення про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинського національного університету імені Лесі Українки».

РОЗДІЛ 1. ПРОГРАМИ ПРАКТИК ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ОПП «КОРЕКЦІЙНА ПСИХОПЕДАГОГІКА ТА ЛОГОПЕДІЯ»

1.1. ВОЛОНТЕРСЬКА ПРАКТИКА

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
<u>Денна форма навчання</u>	<u>Галузь знань</u> 01 «Освіта/Педагогіка» <u>Спеціальність</u> 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка) <u>Освітньо-професійна програма</u> Корекційна психопедагогіка та логопедія <u>Освітній рівень: перший</u> (бакалаврський)	<u>Навчальна</u>
		Рік навчання <u>1-й</u>
		Семестр <u>2-й</u>
		Консультації <u>8 год.</u>
		Самостійна робота <u>112 год.</u>
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Форма контролю: <u>залік</u>
Мова навчання		Українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

ППП: Мацюк Зоряна Сергіївна

Науковий ступінь: кандидат філологічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380663727954, Maciuk.Zoriana@vnu.edu.ua,

Zoriana_Matsiuk@ukr.net

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація практики

Педагогічна волонтерська практика є важливою частиною навчально-виховного процесу, в ході якого відбувається безпосереднє поєднання та реалізація теоретичних знань, що отримують здобувачі вищої освіти на заняттях, з практичною діяльністю в якості педагогів-волонтерів. Це дозволяє, з одного боку, закріпити й поглибити теоретичні знання, а з іншого – набути вміння й навички, необхідні для майбутньої самостійної роботи корекційного педагога.

2. Пререквізити

Для освоєння освітнього компонента «Волонтерська практика» використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Вступ до корекційної психопедагогіки та логопедії», «Теорія та історія корекційної педагогіки», «Педагогіка

загальна з історією», «Основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки)», «Корекційна психопедагогіка з практикумом».

Постреквізити. Освоєння даного освітнього компонента є необхідною основою для подальшого вивчення ОК «Комплексна психолого-педагогічна оцінка розвитку дітей з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями», «Педагогіка інклюзивної освіти», «Теорія і спеціальна методика виховної роботи з дітьми із порушеннями інтелектуального розвитку», проходження навчальних та виробничих педагогічних практик.

3. Мета і завдання практики

Мета ОК: Метою педагогічної волонтерської практики є оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними методами, формами навчально-виховної роботи у закладах освіти, ІРЦ, громадських організаціях, ознайомлення із основними засадами волонтерської діяльності, формування в них волонтерських умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних умовах, виховання інтересу до професії, потреби систематично поновлювати свої знання і творчо їх застосовувати в практичній діяльності, вивчення та використання передового й новаторського педагогічного досвіду у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

Завдання педагогічної волонтерської практики:

- знайомство із громадськими організаціями м. Луцька, де перебувають батьки та діти із особливими освітніми потребами;
- ознайомлення із основними засадами волонтерської діяльності;
- поглиблення і розширення теоретичних знань зі спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін, набутих здобувачами вищої освіти, застосування їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час проходження волонтерської практики;
- формування у здобувачів вищої освіти психолого-педагогічних і методичних умінь роботи з дітьми із особливими освітніми потребами;
- формування у здобувачів вищої освіти навичок організації виховної роботи з дітьми, спираючись на знання з психології, педагогіки та фізіології, враховуючи індивідуальні особливості здобувачів освіти;
- набуття досвіду роботи з дітьми з ООП, розвиток морально-етичних якостей, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті.

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» у ході вивчення освітнього компонента «Волонтерська практика» у здобувачів вищої освіти необхідно сформувати **загальні і фахові (спеціальні) компетентності**, а саме:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-12. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих.

Спеціальні компетентності:

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-17. Здатність самостійно освоювати нові науково-педагогічні, корекційні, ергономічні та оздоровчі теорії та технології; забезпечувати фізичний розвиток, корекцію, реабілітацію і зміцнення здоров'я осіб з особливими освітніми потребами на засадах педагогічної інноватики.

СК-19. Здатність застосовувати науково-обґрунтовані знання про психологічні закономірності та соціальні чинники розвитку осіб з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями як суб'єктів освітнього, корекційно-освітнього, корекційно-розвиткового і навчально-реабілітаційного процесів.

Програмні результати вивчення дисципліни полягають у наступному:

РН 1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній

діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН 2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН 4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

РН 5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

РН 6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН 9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН 10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

РН 11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН 12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

РН 13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

РН 14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

РН 15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

РН 16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН 17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

РН 18. Знати природу психічних явищ, ідентифікувати психологічні проблеми, розуміючи закономірності розвитку і функціонування психічних явищ в контексті вирішення професійних завдань у корекційній роботі з дітьми з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.

РН 19. Володіти найважливішими фактами, подіями, процесами історичного минулого українського народу у контексті європейської і світової історії для світоглядного самовизначення і формування громадянської позиції.

РН 20. Дотримуватися норм здорового способу життя, використовувати різні види та форми рухової активності та впроваджувати їх у особисту та професійну діяльність.

РН 21. Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування; стійкі навички усного й писемного мовлення, зорієнтованого на професійну специфіку; навички оперування фаховою термінологією.

РН 22. Володіння базовими уявленнями про основи філософії освіти, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації осіб з особливими освітніми потребами; здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних

обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

IV. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Таблиця 2

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	Участь у настановній конференції з метою ознайомлення з методикою та організацією проходження волонтерської практики. Знайомство з керівниками громадських організацій від кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, переліком баз практики. Складання індивідуального графіку роботи на період проходження практики.
2. Ознайомлювальний	Ознайомитися з розподілом здобувачів освіти на практику у громадських організаціях. Вивчити права й обов'язки здобувачів освіти під час проходження практики. Проведення інструктажу з техніки безпеки. Екскурсія по громадських організаціях.
3. Основний	1. Вивчення та аналіз нормативних документів, що визначають професійні обов'язки здобувачів освіти. Аналіз плану роботи волонтерів. Відомості про структуру громадських організацій, основні напрями діяльності, склад фахівців, їхні професійні обов'язки. 2. Аналіз системи роботи громадських організацій - бази практики. Спостереження здобувачами освіти практичних заходів, які проводять волонтери в громадських організаціях - базі практики та їх аналіз.
4. Підсумковий	4.1. Підготовка звітної документації та захист результатів волонтерської практики у громадських організаціях. Оформлення у відповідності до визначених вимог індивідуального плану проходження практики, щоденника педагогічних спостережень, конспектів проведення залікових форм роботи та звіту про проходження практики, що є основною формою звітності здобувача освіти і має містити відомості про виконання практикантом усіх розділів програми практики, аналіз її результатів, мати висновки та пропозиції. 4.2. Захист практики на підсумковій конференції. Презентація результатів волонтерської практики у громадських організаціях на підсумковій конференції. Захист практики на підсумковій конференції. Підготовка звітної документації

V. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

На основі вивчення специфіки діяльності громадських організацій розробити та презентувати фотоальбом волонтерської роботи в громадських організаціях.

1. Отримати ґрунтовні консультації у керівника волонтерської практики щодо організації, проходження та форми звітності педагогічної волонтерської практики.

2. Ознайомитися з громадськими організаціями, структурою, колективом, основними завданнями, особливостями освітнього процесу в громадських організаціях.

3. Укласти індивідуальний план роботи студента на період проходження волонтерської практики.
4. Визначити основні проблеми правового регулювання волонтерської діяльності в Україні.
5. Підготувати реферат на тему: «Роль і місце волонтерства в сучасному українському суспільстві».
6. Скласти план роботи волонтерів закладу освіти на рік.
7. Скласти план роботи студентів-волонтерів на рік.
8. Розробити анкету для виявлення мотивів, що спонукають до волонтерської діяльності.
9. Описати 2 ситуацій, у якій потрібна допомога волонтеру (з метою проведення інтерв'язі).
10. Підготувати прес-пакет на конференцію.
11. Підготувати сценарій для проведення волонтерського заходу.
12. Систематично опрацьовувати наукову, навчально-методичну, хрестоматійну літературу та інші додаткові джерела, які необхідні у процесі підготовки до волонтерської практики.
13. Оформити індивідуальний щоденник волонтерської практики.
14. Підготувати звітну документацію про волонтерську практику на підсумкову конференцію.

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Таблиця 3

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Теоретична підготовка: <ul style="list-style-type: none"> – знання основ проведення волонтерської роботи у громадських організаціях; – визначення основних проблем правового регулювання волонтерської діяльності в Україні. 	15
2. Психолого-педагогічна майстерність: <ul style="list-style-type: none"> – педагогічний такт; – комунікабельність; – емпатійність; – неконфліктність тощо. 	10
3. Особистісні характеристики: <ul style="list-style-type: none"> – дисциплінованість під час проходження практики; – ініціативність; – самостійність; – професійна спрямованість; – інноваційність тощо. 	5
4. Оцінювання процесу проходження практики: <ul style="list-style-type: none"> – проведення волонтерських заходів у громадських організаціях; – формування педагогічної документації, облікової звітності на базах практики тощо. 	20
5. Оцінювання звітної документації: <ul style="list-style-type: none"> – Щоденник проходження практики; – Звіт про проходження практики; – Фотозвіт. 	20
6. Оцінювання допоміжної документації : <ul style="list-style-type: none"> – загальне оформлення щоденника; – оформлення допоміжної документації (наочний матеріал, схеми, знімки тощо). 	5

7. Захист практики.	25
Сума	100

Критерії оцінювання під час проходження практики

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
«Відмінно» – рівень А (90–100 балів)	<p>Оцінка «відмінно» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань на високому рівні. Здобувач освіти вільно володіє знаннями щодо організації волонтерської роботи у громадських організаціях відповідно до мети і завдань практики. Активно включається у роботу, що вимагає професійної діяльності. Здобувач вищої освіти проявляє себе організованим, сумлінним, ініціативним, винахідливим. На високому рівні володіє професійними компетенціями: успішно здійснює аналіз практичного досвіду фахівців, власної професійної діяльності.</p> <p>Одержав високу оцінку керівника практики. Здав оформлену відповідно до вимог звітну документацію у визначений термін.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 90 балів.</p>
«Дуже добре» – рівень В (82–89 балів); «Добре» – рівень С (75–81 балів).	<p>Оцінка «добре» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань на належному рівні. Здобувач вищої освіти проявляє себе організованим, старанним, наполегливим, відповідальним. На достатньому рівні володіє професійними компетенціями: здійснює аналіз практичного досвіду фахівців, власної професійної діяльності.</p> <p>Одержав оцінку «добре» керівника практики.</p> <p>Здав у визначений термін і у повному обсязі правильно оформлену документацію.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 75 балів</p>
«Задовільно» – рівень Д (67–74 балів); «Достатньо» – рівень Е (60–66 балів).	<p>Оцінка «задовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань змістових модулів. Знання здобувача вищої освіти несистемні. Рівень володіння професійними компетенціями низький. Для виконання завдань практики потребує значної допомоги керівника. Проявив себе як недостатньо організований, відповідальний, безініціативний.</p> <p>Одержав задовільну характеристику керівника практики.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 60 балів.</p>
«Незадовільно» – рівень FХ (1–59 балів)	<p>Оцінка «незадовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань змістових модулів. Знання здобувача вищої освіти фрагментарні. Виявив незадовільний рівень володіння професійними компетенціями, без допомоги керівника не спроможний виконувати практичну діяльність.</p> <p>Здобувач вищої освіти пропускав заняття, проявив себе як невідповідальний, недисциплінований. Одержав незадовільну характеристику керівника практики. Виявляє значні прогалини у знаннях. Звітна документація представлена не у повному обсязі.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 50 балів</p>

VII. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Волонтерська практика» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету

імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. за 100-бальною шкалою. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практики і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на методичних заходах закладів баз практики, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 3* силабуса освітнього компонента.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену – заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [«Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені

програмою (силабусом) ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента «Волонтерська практика» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Захист практики відбувається на засіданні комісії із захисту практики не пізніше ніж через 2 тижні після її завершення (у випадку літніх практик захист повинен бути проведений протягом двох тижнів після початку наступного семестру).

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75–81	Добре	
67 –74	Задовільно	
60 –66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основні:

1. Історія, теорія та практика волонтерського руху в Україні : наук.-навч.-метод. посіб. / [за заг. ред. С. Я. Харченка]. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2008. 320 с.
2. Лях Т. Л. Методика організації волонтерських груп : навч. посіб. / Т. Л. Лях. К. : КУ ім. Бориса Грінченка, 2010. □ 160 с.
3. Менеджмент волонтерських груп від А до Я: навч.-метод. посібник / За ред. Т. Л. Лях; авт.-кол.: З.П. Бондаренко, Т.В. Журавель, Т.Л. Лях та ін. Версо-04, 2012. 288 с.
4. Підготовка волонтерів до роботи у службі «Телефон Довіри»: [метод. посіб.] / [Н.П. Архангельська, С.П. Бабарика, С.Я. Беляєва та ін.]. К. : ДЦССМ, 2003. 116 с.
5. Соціальна педагогіка: теорія і технології: Підручник / За ред. І. Д. Звереві. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 316 с.

Додаткова

6. Безпалько О. В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в територіальній громаді: теоретико-методичні основи. К. : Наук. світ, 2006. 363 с.

7. Бондаренко З. П. Організація волонтерської роботи майбутніх соціальних педагогів в умовах вищого навчального закладу : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка». Київ, 2008. 20 с.

8. Бондаренко З. П. Волонтерська робота у вищому навчальному закладі. *Педагогічні науки* : зб.наук.праць. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2008. 260 с.

9. Данілова А.П. Соціальний проект як засіб формування та розвитку ініціативності учнівської молоді. *Теоретико-методологічні проблеми виховання дітей та учнівської молоді* : зб. наук. праць. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. Вип. 17, кн. 1. С. 237-247.

10. Лях Т. Л. Волонтерство як суспільний феномен. *Проблеми педагогічних технологій*: Збірник наукових праць ; ВНУ ім. Лесі Українки. Луцьк, 2004. Випуск 3–4. С. 139 – 144.

11. Лях Т.Л. Критерії відбору студентів-волонтерів для здійснення соціально-педагогічної роботи. *Соціальна робота і сучасність: теорія та практика*: зб.ст.V між нар.наук.-практ.конф., (Київ, 22-23 трав.2008 р.) / [відп.ред.: Б.В.Новіков та ін.]. К.: Вид.-во «Політехніка», 2008. С. 28-36.

Інтернет-ресурси

13. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» від від 21.06.2001 № 2558-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

14. Закон України «Про волонтерську діяльність» від 19.04.2011 № 3236-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>

15. Закон України «Про громадські об'єднання» від 22.03.2012р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>

16. 17. Риндевіч І. Інструктаж на робочому місці. URL: <http://www.znacomplect.ru>

18. Тренерська інтерв'язія. URL: <http://molokanov.ning.com/groups/group/new>

1.2. НАВЧАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ІНКЛЮЗИВНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
<u>Денна форма навчання</u>	<u>Галузь знань</u> 01 «Освіта/Педагогіка» <u>Спеціальність</u> 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка) <u>Освітньо-професійна програма</u> Корекційна психопедагогіка та логопедія <u>Освітній рівень: перший (бакалаврський)</u>	<u>Навчальна</u>
		Рік навчання <u>2-й</u>
		Семестр <u>4-ий</u>
		Консультації <u>8 год.</u>
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Самостійна робота <u>112 год.</u>
		Форма контролю: <u>залік</u>
Мова навчання		Українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

ППП Сидорук Ірина Ігорівна

Науковий ступінь доктор педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380953092902, Sudoryk_Ira@ukr.net

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Терміни практики протягом семестру

III. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація практики

Навчальна педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання є обов'язковою частиною навчального процесу. На цьому етапі відбувається практичне знайомство з майбутньою професійною діяльністю у закладах освіти. Практика спрямована на знайомство з діяльністю закладів загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання, формування уявлень здобувачів освіти про особливості їхньої роботи, функції, принципи комплектування, штатний розпис, матеріально-технічну базу, організацію роботи відповідних фахівців.

2. Пререквізити

Для освоєння освітнього компонента «Навчальна педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання» використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями», «Основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки)».

Постреквізити. Освоєння даного освітнього компонента є необхідною основою для підготовки до складання атестаційного іспиту.

4. Мета і завдання практики

Мета ОК: сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про функціонування закладів загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання, особливості організації освітнього та корекційно-розвивального процесів, професійну діяльність тих осіб, які забезпечують повноцінне функціонування закладів загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання.

Організація навчальної практики здобувачів освіти 2 курсу спрямована на закріплення їхньої мотивації щодо вибору майбутньої професії, пізнавальної активності в опануванні майбутньою професією.

Педагогічний компонент проходження навчальної практики полягає в тому, щоб здобувачі вищої освіти включалися в сферу діяльності закладів загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання та відповідних фахівців (асистент вчителя, асистент дитини тощо), ознайомилися зі змістом їх діяльності, напрямками роботи; основними принципами, завданнями та функціями, змістом та напрямками роботи, порядком організації діяльності команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами закладу освіти. Практика сприяє позитивній адаптації здобувачів вищої освіти до обраної професії, формуванню інтересів до закладів загальної середньої освіти з інклюзивною формою та професійної діяльності спеціального педагога.

Корекційно-педагогічний компонент проходження навчальної практики полягає в тому, щоб здобувачі вищої освіти познайомилися із посадою асистента вчителя, вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда, практичного психолога, соціального педагога в закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання; наявністю обладнання для індивідуальної та групової роботи з дітьми.

Терміни проведення практики: навчальна педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання проводиться на другому курсі протягом четвертого семестру без відриву від навчання, передбачає 120 годин роботи, 4 кредити. Здобувачі вищої освіти закріплюються за науково-педагогічними працівниками кафедри і базами практик.

Завдання практики:

- сформувати уявлення здобувачів освіти про сфери їхньої майбутньої професійної діяльності;
- ознайомити з різними типами закладів загальної середньої освіти;
- мотивувати здобувачів вищої освіти до розвитку професійно значущих якостей, формування стійких моральних поглядів на професію вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда, асистента вчителя, бажання працювати в закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання;
- формувати професійний інтерес до педагогічної діяльності вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда та асистента вчителя-логопеда, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання;
- ознайомити здобувачів освіти із формами, методами та змістом роботи у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання.

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» у ході вивчення ОК «Навчальна педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання» у здобувачів вищої освіти необхідно сформувати **загальні і фахові (спеціальні) компетентності**, а саме:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина

в Україні.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації. СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-17. Здатність самостійно освоювати нові науково-педагогічні, корекційні, ергономічні та оздоровчі теорії та технології; забезпечувати фізичний розвиток, корекцію, реабілітацію і зміцнення здоров'я осіб з особливими освітніми потребами на засадах педагогічної інноватики.

СК-19. Здатність застосовувати науково-обґрунтовані знання про психологічні закономірності та соціальні чинники розвитку осіб з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями як суб'єктів освітнього, корекційно-освітнього, корекційно-розвиткового і навчально-реабілітаційного процесів.

Результати навчання (РН):

РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

PH2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

PH3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

PH5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

PH6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

PH8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

PH9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

PH10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

PH11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

PH12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

PH13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

PH14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

PH15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

PH16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

PH17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

PH18. Знати природу психічних явищ, ідентифікувати психологічні проблеми, розуміючи закономірності розвитку і функціонування психічних явищ в контексті вирішення професійних завдань у корекційній роботі з дітьми з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.

PH19. Володіти найважливішими фактами, подіями, процесами історичного минулого українського народу у контексті європейської і світової історії для світоглядного самовизначення і формування громадянської позиції.

PH20. Дотримуватися норм здорового способу життя, використовувати різні види та форми рухової активності та впроваджувати їх у особисту та професійну діяльність.

PH21. Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування; стійкі навички усного й писемного мовлення, зорієнтованого на професійну специфіку; навички оперування фаховою термінологією.

PH22. Володіння базовими уявленнями про основи філософії освіти, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації осіб з особливими освітніми потребами; здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості

дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

IV. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Таблиця 2

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	<p>Участь у настановній конференції з метою ознайомлення з методикою та організацією проходження навчальної педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання. Знайомство з керівниками навчальної практики від кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, переліком баз практики.</p> <p>Складання індивідуального графіку роботи на період проходження практики.</p>
2. Ознайомлювальний	<p>Ознайомитися з розподілом здобувачів освіти на практику у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання. Вивчити права й обов'язки здобувачів освіти під час проходження практики. Проведення інструктажу з техніки безпеки. Екскурсія по закладу-базі практики.</p>
3. Основний	<p>3.1. Вивчення та аналіз нормативних документів, що визначають професійні обов'язки вчителів-дефектологів, вчителів-логопедів та асистентів вчителів-логопедів, асистентів вчителя (вихователя). Аналіз плану роботи цих педагогів. Відомості про структуру закладу загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання, основні напрями діяльності, склад фахівців, їхні професійні обов'язки.</p> <p>3.2. Знайомство з основними принципами, вивчення та аналіз завдань та функцій, змісту та напрямів роботи, складу, порядку організації діяльності команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами закладу освіти.</p> <p>3.3. Аналіз системи роботи вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда, асистентів вчителя (вихователя) з дітьми та педагогами закладу загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання - бази практики. Спостереження здобувачами освіти практичних заходів (різних типів занять, консультацій, практикумів, круглих столів і т.д.), які проводять відповідні фахівці в закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання - базі практики та їх аналіз.</p>
4. Підсумковий	<p>4.1. Підготовка звітної документації та захист результатів навчальної педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання. Оформлення у відповідності до визначених вимог індивідуального плану проходження практики, щоденника педагогічних спостережень, конспектів проведення залікових форм роботи та звіту про проходження практики, що є основною формою звітності здобувача освіти і має містити відомості про виконання практикантом усіх розділів програми практики, аналіз її результатів, мати висновки та пропозиції.</p> <p>4.2. Захист практики на підсумковій конференції.</p> <p>Презентація результатів навчальної педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання на підсумковій конференції. Захист практики на підсумковій конференції. Підготовка звітної документації</p>

V. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

На основі вивчення специфіки діяльності педагогів навчальної педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання розробити та презентувати добірку дидактичних та корекційно-розвиткових матеріалів для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Таблиця 3

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Теоретична підготовка: – знання основ проведення корекційно-розвиткових занять у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання; – володіння теоретичним та практичним матеріалом під час планування освітньої, корекційної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.	15
2. Психолого-педагогічна майстерність: – педагогічний такт; – комунікабельність; – емпатійність; – неконфліктність тощо.	10
3. Особистісні характеристики: – дисциплінованість під час проходження практики; – ініціативність; – самостійність; – професійна спрямованість; – інноваційність тощо.	5
4. Оцінювання процесу проходження практики: – проведення заходів в інклюзивних (спеціальних) класах закладів загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання; – формування педагогічної документації, облікової звітності на базах практики тощо.	20
5. Оцінювання звітної документації: – Щоденник проходження практики; – Звіт про проходження практики; – Добірка дидактичних та корекційно-розвиткових матеріалів для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами; – Фотозвіт.	20
6. Оцінювання допоміжної документації: – загальне оформлення щоденника; – оформлення допоміжної документації (наочний матеріал, схеми, знімки тощо).	5
7. Захист практики.	25
Сума	100

Критерії оцінювання під час проходження практики

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
«Відмінно» - рівень А (90-100 б.).	Оцінка «відмінно» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань на високому рівні. Здобувач освіти вільно володіє знаннями щодо організації навчально-виховної, корекційно-

	<p>розвиткової роботи в закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання відповідно до мети і завдань практики. Активно включається у роботу, що вимагає методичної професійної діяльності. Здобувач вищої освіти проявляє себе організованим, сумлінним, ініціативним, винахідливим у виборі форм, методів, технологій корекційної діяльності. На високому рівні володіє професійними компетенціями: успішно здійснює аналіз практичного досвіду фахівців в галузі спеціальної та інклюзивної освіти, власної професійної діяльності. Ознайомлений з алгоритмом створення та комплектування інклюзивних (спеціальних) класів, бере активну участь у його реалізації, використовує закони, правові документи стосовно надання дітям корекційної допомоги. Ознайомлений з алгоритмом створення та функціонування команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами.</p> <p>Одержав високу оцінку керівника практики. Демонструє вільне володіння знаннями та вміннями основних методик та технологій професійної діяльності вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда, асистента вчителя. Здав оформлену відповідно до вимог звітну документацію у визначений термін.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 90 балів.</p>
<p>«Дуже добре» - рівень В (82 – 89 балів); «Добре» - рівень С (75 – 81 балів).</p>	<p>Оцінка «добре» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань на належному рівні. Здобувач вищої освіти проявляє себе організованим, старанним, наполегливим, відповідальним. На достатньому рівні володіє професійними компетенціями: здійснює аналіз практичного досвіду фахівців в галузі спеціальної та інклюзивної освіти, власної професійної діяльності. Ознайомлений з алгоритмом створення та комплектування інклюзивних (спеціальних) класів, бере активну участь у його реалізації, використовує закони, правові документи стосовно надання дітям корекційної допомоги. Ознайомлений з алгоритмом створення та функціонування команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами.</p> <p>Одержав оцінку «добре» керівника практики. Аргументує добір методів та технологій професійної діяльності вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда, асистента вчителя, що застосовувались у процесі практики.</p> <p>Здав у визначений термін і у повному обсязі правильно оформлену документацію.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 75 балів</p>
<p>«Задовільно» - рівень Д (67 -74 балів); «Достатньо» - рівень Е (60 — 66 балів).</p>	<p>Оцінка «задовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань. Знання здобувача вищої освіти несистемні. Рівень володіння професійними компетенціями низький: не вміє самостійно аналізувати практичний досвід фахівців в галузі спеціальної та інклюзивної освіти, власну діяльність. Для виконання завдань практики потребує значної допомоги керівника. Проявив себе як недостатньо організований, відповідальний, безініціативний.</p> <p>Одержав задовільну характеристику керівника практики. Виявляє невпевненість в аргументації добору методів та технологій професійної діяльності вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда, асистента вчителя. Звітна документація оформлена з порушеннями.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 60 балів.</p>

«Незадовільно» - рівень FX (1 – 59 балів)	<p>Оцінка «незадовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань. Знання здобувача вищої освіти фрагментарні. Виявив незадовільний рівень володіння професійними компетенціями, зокрема вміннями аналізувати практичний досвід фахівців в галузі спеціальної та інклюзивної освіти, власну діяльність, визначати проблеми створення та комплектування інклюзивних (спеціальних) класів, знаходити шляхи їх вирішення, без допомоги керівника не спроможний виконувати практичну діяльність.</p> <p>Здобувач вищої освіти пропускав заняття, проявив себе як невідповідальний, недисциплінований. Одержав незадовільну характеристику керівника практики. Виявляє значні прогалини у знаннях. Звітна документація представлена не у повному обсязі.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 50 балів</p>
---	---

VII. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Навчальна педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. за 100-бальною шкалою. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практики і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на методичних заходах закладів баз практики, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 3* силабуса освітнього компонента.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти (оцінювання за шкалою від 0 до 100). У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи. У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Політика щодо деделайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання завдань (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену – заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [«Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передусє семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силябусом освітнього компонента «Навчальна педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Захист практики відбувається на засіданні комісії із захисту практики не пізніше ніж через 2 тижні після її завершення (у випадку літніх практик захист повинен бути проведений протягом двох тижнів після початку наступного семестру).

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна:

1. Вержиховська О. М. Педагогічна практика: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. 88 с.

2. Денищич Т. А., Косарева С. Педагогічна практика: зміст, організація, проблемні аспекти формування педагогічної майстерності: посібник для студентів галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальність – 035 «Філологія (українська)»: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 84 с.

3. Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 № 609. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>.

4. Положення про проведення практики студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf.

5. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 № 957. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/957-2021-%D0%BF>.

6. Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти: Наказ МОН України від 23.04.2018 № 414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z0582-18>.

7. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» : від 12 липня 2017 р. № 545 зі змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 617 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP170545.html.

8. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. М. А. Порошенко та ін. Київ: 2018. 252 с.

9. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 66 с.

10. Колупаєва А. А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання: навч.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук. Київ : АТОПОЛ, 2011. 273 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.education-inclusive.com/>

2. <https://mon.gov.ua>

1.3. НАВЧАЛЬНА ЛОГОПЕДИЧНА ПРАКТИКА У СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
<u>Денна форма навчання</u>	<u>Галузь знань</u> 01 «Освіта/Педагогіка» <u>Спеціальність</u> 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка) <u>Освітньо-професійна програма</u> Корекційна психопедагогіка та логопедія <u>Освітній рівень: перший</u> (бакалаврський)	<u>Навчальна</u>
		Рік навчання <u>3-й</u>
		Семестр <u>6-ий</u>
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Консультації <u>8 год.</u>
		Самостійна робота <u>112 год.</u>
		Форма контролю: <u>залік</u>
<u>Мова навчання</u>		Українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

ППП Брушневська Ірина Миколаївна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: 0508762003, Brushnevsk.Iryna@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Терміни практики протягом семестру

III. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація практики

Навчальна логопедична практика у спеціальних закладах дошкільної освіти є обов'язковою частиною навчального процесу. На цьому етапі відбувається практичне знайомство з професійною діяльністю корекційних педагогів у спеціальних закладах. Практика спрямована на знайомство з діяльністю спеціальних закладах дошкільної освіти, формування уявлень здобувачів освіти про особливості їхньої діяльності, функції, принципи комплектування, штатний розпис, матеріально-технічну базу зазначених закладів; організацію роботи вчителів-логопедів.

2. Пререквізити

Для освоєння освітнього компонента «Навчальна логопедична практика у спеціальних закладах дошкільної освіти» використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Вступ до корекційної психопедагогіки та логопедії», «Основи логопедії», «Теорія та історія корекційної педагогіки», «Логопедія з практикумом», «Неврологічні основи логопедії», «Мовленнєві і сенсорні системи та їх порушення», «Пропедевтика мовленнєвих порушень», «Комплексна психолого-педагогічна оцінка розвитку дітей з

інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями», проходження волонтерської практики та навчальної педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання.

Постреквізити. Освоєння даного освітнього компонента є необхідною основою для подальшого вивчення ОК «Фізична реабілітація осіб з порушеннями мовлення», «Методика корекційної роботи при порушеннях інтелектуальної та мовленнєвої діяльності», «Педагогіка інклюзивної освіти», написання курсової роботи з логопедії, проходження виробничої педагогічної практики у спеціальних закладах дошкільної освіти на посаді вчителя-логопеда, підготовки до складання атестаційного іспиту.

3. Мета і завдання практики

Мета ОК: сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про функціонування спеціальних закладів дошкільної освіти, особливості організації навчально-виховного та корекційно-розвивального процесів, професійну діяльність тих осіб, які забезпечують повноцінне функціонування спеціальних закладів дошкільної освіти, зокрема, директора, вчителя-методиста, вихователів, вчителя-логопеда, керівника музичного, практичного психолога, інструктора з фізкультури, медичних працівників, обслуговуючого персоналу.

Організація навчальної практики здобувачів освіти 3 курсу спрямована на закріплення їхньої мотивації щодо вибору професії вчителя-логопеда, асистента вчителя-логопеда, асистента вихователя, пізнавальної активності в опануванні майбутньою професією.

Педагогічний компонент проходження навчальної практики полягає в тому, щоб здобувачі вищої освіти включалися в сферу діяльності спеціальних закладів дошкільної освіти, професійної діяльності вчителя-логопеда, асистента вихователя, інших працівників закладу, ознайомилися з історією розвитку різних типів спеціальних закладів, змістом, напрямками роботи. Практика сприяє позитивній адаптації здобувачів вищої освіти до обраної професії, формуванню інтересів до спеціальних закладів та професійної діяльності спеціального педагога.

Корекційно-педагогічний компонент проходження навчальної практики полягає в тому, щоб здобувачі вищої освіти познайомилися із посадою вчителя-логопеда та асистента вчителя-логопеда, асистента вихователя в закладах спеціальної освіти, наявністю обладнання для індивідуальної та групової роботи з дітьми, що сприятиме налаштуванню здобувачів вищої освіти до отримання спеціалізації у подальшому навчанні.

Терміни проведення практики: навчальна логопедична практика у спеціальних закладах дошкільної освіти проводиться на третьому курсі протягом шостого семестру без відриву від навчання, передбачає 120 годин роботи, 4 кредити. Здобувачі вищої освіти закріплюються за науково-педагогічними працівниками кафедри і базами практик.

Завдання практики:

- сформувати уявлення здобувачів освіти про сфери їхньої майбутньої професійної діяльності;
- ознайомити з різними типами спеціальних закладів дошкільної освіти;
- мотивувати здобувачів вищої освіти до розвитку професійно-значущих якостей, формування стійких моральних поглядів на професію вчителя-логопеда, асистента вчителя (вихователя), бажання працювати в спеціальних закладах;
- сформувати професійний інтерес до педагогічної діяльності вчителя-логопеда та асистента вчителя-логопеда, асистента вчителя (вихователя) спеціального закладу;
- ознайомити здобувачів освіти із формами, методами та змістом роботи у спеціальних закладах дошкільної освіти.

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» у ході вивчення освітнього компонента «Навчальна логопедична практика у спеціальних закладах дошкільної освіти» у здобувачів вищої освіти необхідно сформувати **загальні і фахові (спеціальні) компетентності**, а саме:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми

спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації. СК-12. Здатність організувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-17. Здатність самостійно освоювати нові науково-педагогічні, корекційні, ергономічні та оздоровчі теорії та технології; забезпечувати фізичний розвиток, корекцію, реабілітацію і зміцнення здоров'я осіб з особливими освітніми потребами на засадах педагогічної інноватики.

СК-19. Здатність застосовувати науково-обґрунтовані знання про психологічні закономірності та соціальні чинники розвитку осіб з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями як суб'єктів освітнього, корекційно-освітнього, корекційно-розвиткового і навчально-реабілітаційного процесів.

Результати навчання (РН):

РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

PH2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

PH3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

PH5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

PH6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

PH8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

PH10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

PH11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

PH13. Володіти методиками сприяння соціальної адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

PH14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

PH16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

PH 18. Знати природу психічних явищ, ідентифікувати психологічні проблеми, розуміючи закономірності розвитку і функціонування психічних явищ в контексті вирішення професійних завдань у корекційній роботі з дітьми з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.

PH 19. Володіти найважливішими фактами, подіями, процесами історичного минулого українського народу у контексті європейської і світової історії для світоглядного самовизначення і формування громадянської позиції.

PH 20. Дотримуватися норм здорового способу життя, використовувати різні види та форми рухової активності та впроваджувати їх у особисту та професійну діяльність.

PH 21. Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування; стійкі навички усного й писемного мовлення, зорієнтованого на професійну специфіку; навички оперування фаховою термінологією.

PH 22. Володіння базовими уявленнями про основи філософії освіти, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації осіб з особливими освітніми потребами; здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

IV. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Таблиця 2

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	Участь у настановній конференції з метою ознайомлення з методикою та організацією проходження навчальної логопедичної практики у спеціальних закладах дошкільної освіти. Знайомство з

	керівниками навчальної практики від кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, переліком баз практики. Складання індивідуального графіку роботи на період проходження практики.
2. Ознайомлювальний	Ознайомитися з розподілом здобувачів освіти на практику у спеціальних закладах дошкільної освіти. Вивчити права й обов'язки здобувачів освіти під час проходження практики. Проведення інструктажу з техніки безпеки. Екскурсія по закладу-базі практики.
3. Основний	1. Вивчення та аналіз нормативних документів, що визначають професійні обов'язки вчителів-логопедів та асистентів вчителів-логопедів, асистентів вчителя (вихователя). Аналіз плану роботи спеціальних педагогів. Відомості про структуру спеціального закладу, основні напрями діяльності, склад фахівців, їхні професійні обов'язки. 2. Аналіз системи роботи вчителя-логопеда з дітьми та педагогами спеціального закладу - бази практики. Спостереження здобувачами освіти практичних заходів (різних типів занять, консультацій, практикумів, круглих столів і т.д.), які проводять корекційні педагоги в спеціальному закладі - базі практики та їх аналіз.
4. Підсумковий	4.1. Підготовка звітної документації та захист результатів навчальної логопедичної практики у спеціальних закладах дошкільної освіти. Оформлення у відповідності до визначених вимог індивідуального плану проходження практики, щоденника педагогічних спостережень, конспектів проведення залікових форм роботи та звіту про проходження практики, що є основною формою звітності здобувача освіти і має містити відомості про виконання практикантом усіх розділів програми практики, аналіз її результатів, мати висновки та пропозиції. 4.2. Захист практики на підсумковій конференції. Презентація результатів навчальної логопедичної практики у спеціальних закладах дошкільної освіти на підсумковій конференції. Захист практики на підсумковій конференції. Підготовка звітної документації

V. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

На основі вивчення специфіки діяльності педагогів спеціальних закладів дошкільної освіти розробити та презентувати добірку дидактичних ігор для роботи з дітьми із порушеннями мовленнєвого розвитку:

- 1 гра для розвитку фонематичних процесів
- 2 гри для збагачення словника та формування складової структури мовлення дітей
- 1 гра для розвитку граматичного ладу мовлення
- 1 гра для розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку.

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Таблиця 3

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Теоретична підготовка: <ul style="list-style-type: none"> - - знання основ проведення логопедичних корекційно-розвиткових занять у спеціальних дошкільних закладах; - володіння теоретичним та практичним матеріалом під час планування корекційної роботи з дітьми, що мають порушення мовлення. 	15
2. Психолого-педагогічна майстерність: <ul style="list-style-type: none"> - педагогічний такт; - комунікабельність; - емпатійність; - неконфліктність тощо. 	10
3. Особистісні характеристики: <ul style="list-style-type: none"> - дисциплінованість під час проходження практики; - ініціативність; - самостійність; - професійна спрямованість; - інноваційність тощо. 	5
4. Оцінювання процесу проходження практики: <ul style="list-style-type: none"> - - проведення заходів у логопедичних групах закладів дошкільної освіти; - - формування педагогічної документації, облікової звітності на базах практики тощо. 	20
5. Оцінювання звітної документації: <ul style="list-style-type: none"> - Щоденник проходження практики; - Звіт про проходження практики; - Добірка дидактичних ігор для роботи з дітьми із порушеннями мовленнєвого розвитку; - Фотозвіт. 	20
6. Оцінювання допоміжної документації : <ul style="list-style-type: none"> - загальне оформлення щоденника; - оформлення допоміжної документації (наочний матеріал, схеми, знімки тощо). 	5
7. Захист практики.	25
Сума	100

Критерії оцінювання під час проходження практики

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
«Відмінно» - рівень А (90-100 балів).	Оцінка «відмінно» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань на високому рівні. Здобувач освіти вільно володіє знаннями щодо організації корекційно-розвиткової роботи у логопедичних групах спеціальних закладів дошкільної освіти відповідно до мети і завдань практики. Активно включається у роботу, що вимагає методичної професійної діяльності. Здобувач вищої освіти проявляє себе організованим, сумлінним, ініціативним, винахідливим у виборі форм, методів, технологій корекційної діяльності. На високому рівні володіє професійними компетенціями: успішно здійснює аналіз практичного досвіду фахівців в галузі

	<p>спеціальної освіти, власної професійної діяльності. Ознайомлений з алгоритмом створення та комплектування логопедичних груп, бере активну участь у його реалізації, використовує закони, правові документи стосовно надання дітям корекційної допомоги.</p> <p>Одержав високу оцінку керівника практики. Демонструє вільне володіння знаннями та вміннями основних методик та технологій професійної діяльності вчителя-логопеда. Здав оформлену відповідно до вимог звітну документацію у визначений термін.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 90 балів.</p>
<p>«Дуже добре» - рівень В (82 – 89 балів); «Добре» - рівень С (75 – 81 балів).</p>	<p>Оцінка «добре» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань на належному рівні. Здобувач вищої освіти проявляє себе організованим, старанним, наполегливим, відповідальним. На достатньому рівні володіє професійними компетенціями: здійснює аналіз практичного досвіду фахівців в галузі спеціальної освіти, власної професійної діяльності. Ознайомлений з алгоритмом створення та комплектування логопедичних груп, бере активну участь у його реалізації, використовує закони, правові документи стосовно надання дітям корекційної допомоги.</p> <p>Одержав оцінку «добре» керівника практики. Аргументує добір методів та технологій професійної діяльності вчителя-логопеда, що застосовувались у процесі практики.</p> <p>Здав у визначений термін і у повному обсязі правильно оформлену документацію.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 75 балів</p>
<p>«Задовільно» - рівень Д (67 - 74 балів); «Достатньо» - рівень Е (60 – 66 балів).</p>	<p>Оцінка «задовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань змістових модулів. Знання здобувача вищої освіти несистемні. Рівень володіння професійними компетенціями низький: не вміє самостійно аналізувати практичний досвід фахівців в галузі спеціальної освіти, власну діяльність. Для виконання завдань практики потребує значної допомоги керівника. Проявив себе як недостатньо організований, відповідальний, безініціативний.</p> <p>Одержав задовільну характеристику керівника практики. Виявляє невпевненість в аргументації добору методів та технологій професійної діяльності вчителя-логопеда. Звітна документація оформлена з порушеннями.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 60 балів.</p>
<p>«Незадовільно» - рівень FХ (1 – 59 балів)</p>	<p>Оцінка «незадовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань змістових модулів. Знання здобувача вищої освіти фрагментарні. Виявив незадовільний рівень володіння професійними компетенціями, зокрема вміннями аналізувати практичний досвід фахівців в галузі спеціальної освіти, власну діяльність, визначати проблеми створення та комплектування логопедичних груп, знаходити шляхи їх вирішення, без допомоги керівника не спроможний виконувати практичну діяльність.</p> <p>Здобувач вищої освіти пропускав заняття, проявив себе як невідповідальний, недисциплінований. Одержав незадовільну характеристику керівника практики. Виявляє значні прогалини у знаннях. Звітна документація представлена не у повному обсязі.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 50 балів</p>

VII. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Навчальна логопедична практика у спеціальних закладах дошкільної освіти» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. за 100-бальною шкалою. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практики і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на методичних заходах закладів баз практики, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожно з форм роботи визначено у *таблиці 3* силабуса освітнього компонента.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену – заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [«Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки».

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній

освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

VII. Підсумковий контроль

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силябусом освітнього компонента «Навчальна логопедична практика у спеціальних закладах дошкільної освіти» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Захист практики відбувається на засіданні комісії із захисту практики не пізніше ніж через 2 тижні після її завершення (у випадку літніх практик захист повинен бути проведений протягом двох тижнів після початку наступного семестру).

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основні:

1. Бистрова Ю. О. Основи корекційної педагогіки: метод. реком. для орг. занять зі студ. Луганськ : Янтарь, 2013. 92 с
2. Вержиховська О. М. Педагогічна практика : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. 88 с.
3. Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки вищої школи : навч. посіб. за модульно-рейтинговою системою навчання для студ. магістратури. К. : Освіта, 2005. 396 с.
4. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. К.-Вінниця : Планер, 2010. 308 с.

5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. К. : Світ, 2004. 147 с.
6. Денищич Т. А. Педагогічна практика: зміст, організація, проблемні аспекти формування педагогічної майстерності : посібник для студентів галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальність – 035 «Філологія (українська)» / Т. А. Денищич, Г. С. Косарева. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 84 с.
7. Колупасва А. А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання : навч.-метод. посіб. / А. А. Колупасва, Л. О. Савчук. Київ : АТОПОЛ, 2011. 273 с.
8. Марушкевич А. А. Педагогіка вищої школи. К. : Логос, 2006. 215 с.
9. Навчально-методичне забезпечення підготовки фахівця у вищому навчальному закладі: інформ. видан. / укл. Л. В. Петренко, І. Є. Ємець. СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. 24 с.
10. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти» : від 08 червня 2018 р. № 609 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandupsihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladizagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>. – Назва з екрана.
11. ПОЛОЖЕННЯ про проведення практики студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки. /vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_pro_provedennia_praktyku_studentiv.pdf.
12. Постанова Кабінету міністрів України «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» : від 9 серпня 2017 р. № 588 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP170588.html. – Назва з екрана.
13. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» : від 12 липня 2017 р. № 545 зі змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 617 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP170545.html. – Назва з екрана.
14. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. М. А. Порошенко та ін. Київ : 2018. 252 с.
15. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 66 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://ispukr.org.ua/>
2. <https://mon.gov.ua>
3. <http://logoped.in.ua/>
4. <https://www.logoclub.com.ua/>
5. <https://logopedia.com.ua/>

1.4. ВИРОБНИЧА КОРЕКЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ НА ПОСАДІ ВЧИТЕЛЯ-ДЕФЕКТОЛОГА

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
<u>Ленна форма навчання</u>	<u>Галузь знань</u> 01 «Освіта/Педагогіка»	<u>Виробнича</u>
	<u>Спеціальність</u> 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка)	Рік навчання <u>4-ий</u>
	<u>Освітньо-професійна програма</u> Корекційна психопедагогіка та логопедія	Семестр <u>7-ий</u>
Кількість годин/кредитів <u>180/6</u>	<u>Освітній рівень: перший</u> (бакалаврський)	Консультації <u>12 год.</u>
		Самостійна робота <u>168 год.</u>
Мова навчання		Українська
		Форма контролю: <u>залік</u>

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

ППП Кузава Ірина Борисівна
 Науковий ступінь доктор педагогічних наук
 Вчене звання професор
 Посада завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
 Контактна інформація: 0956062346, Kuzava.Iryna@vnu.edu.ua
 Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>
 Терміни практики листопад 2024 року

III. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація практики

Виробнича корекційно-педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням на посаді вчителя-дефектолога проводиться у 7 семестрі, передбачає 6 кредитів (180 год.), триває протягом 4 тижнів, завершується диференційованим заліком. Здобувачі вищої освіти закріплюються за науково-педагогічними працівниками кафедри і базами практик.

2. Пререквізити. Для освоєння освітнього компонента «Виробнича корекційно-педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням на посаді вчителя-дефектолога» використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Вступ до

корекційної психопедагогіки та логопедії», «Основи корекційної психопедагогіки», «Теорія та історія корекційної педагогіки», «Корекційна психопедагогіка з практикумом», «Клініка інтелектуальних порушень », «Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями», «Комплексна психолого-педагогічна оцінка розвитку дітей з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями», «Теорія і спеціальна методика виховної роботи з дітьми з порушеннями інтелектуального розвитку», проходження волонтерської практики, навчальної педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання, навчальної логопедичної практики у спеціальних закладах дошкільної освіти.

Постреквізити. Освоєння даного освітнього компонента є необхідною основою для подальшого вивчення ОК «Методика корекційної роботи при порушеннях інтелектуальної та мовленнєвої діяльності», «Педагогіка інклюзивної освіти», підготовки до складання атестаційного іспиту.

4. Мета і завдання практики

Мета ОК – навчити здобувачів вищої освіти працювати з учнями із порушеннями інтелектуального розвитку початкових і старших класів, провести перевірку готовності виконувати роботу вчителя і вихователя в цих класах; закріпити та поглибити теоретичні знання, отримані у процесі вивчення теоретичних освітніх компонентів циклу загальної та професійної підготовки, практичних навичок за освітньо-професійною програмою «Корекційна психопедагогіка та логопедія».

Організація виробничої педагогічної практики здобувачів освіти 4 курсу спрямована на закріплення їхньої мотивації щодо вибору професії вчителя-дефектолога, пізнавальної активності в опануванні майбутньою професією.

Педагогічний компонент проходження виробничої педагогічної практики полягає в тому, щоб здобувачі вищої освіти включалися безпосередньо в сферу професійної діяльності вчителя-дефектолога, змістом та напрямками його роботи. Практика сприяє позитивній адаптації здобувачів вищої освіти до обраної професії, формуванню інтересів до професійної діяльності спеціального педагога.

Завдання практики:

1. Знайомство зі школою, дирекцією, вчителями.
2. Складання індивідуальних планів роботи з учнями початкових і старших класів, їх узгодження з класним керівником і методистом.
3. Участь у всіх навчально-виховних заходах, запланованих у річному плані школи.
4. Ведення щоденника практики.
5. Вивчення особливостей дистанційного навчання.
6. Надання допомоги вчителям предметів в організації та проведенні уроків, консультацій, корекційної допомоги учням, які мають комплексні порушення.
7. Написання конспектів та проведення необхідної кількості пробних та п'яти контрольних уроків: з української мови, української літератури, математики, історії України, географії або природознавства (з української мови, літературного читання, математики, природознавства, трудового навчання або образотворчого мистецтва за умови проходження практики у початковій школі).
8. Аналіз особових справ учнів та написання психолого-педагогічної характеристики на дитину.
9. Аналіз контрольних уроків інших здобувачів вищої освіти-практикантів.
10. Складання звіту про проходження практики.

Базами проходження *«Виробничої корекційно-педагогічна практики у закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням на посаді вчителя-дефектолога»* є заклади загальної середньої освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку та навчально-реабілітаційні центри.

5. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» у ході вивчення освітнього компонента *«Виробнича корекційно-педагогічна*

*практика у закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням на посаді вчителя-дефектолога» у здобувачів вищої освіти необхідно сформулювати **загальні і фахові (спеціальні) компетентності**, а саме:*

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-12. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному,

національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-17. Здатність самостійно освоювати нові науково-педагогічні, корекційні, ергономічні та оздоровчі теорії та технології; забезпечувати фізичний розвиток, корекцію, реабілітацію і зміцнення здоров'я осіб з особливими освітніми потребами на засадах педагогічної інноватики.

СК-18. Здатність будувати педагогічні й соціальні стосунки на основі загальнолюдських та національних цінностей; поєднувати сучасну спеціальну та інклюзивну освітню практику з глибоким осмисленням теорій і технологій видатних педагогів, психологів, лікарів, філософів.

СК-19. Здатність застосовувати науково-обґрунтовані знання про психологічні закономірності та соціальні чинники розвитку осіб з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями як суб'єктів освітнього, корекційно-освітнього, корекційно-розвиткового і навчально-реабілітаційного процесів.

Результати навчання (РН):

РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

РН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

РН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН8. Організувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність. РН9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

РН13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими

освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

РН14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

РН15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

РН16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

РН 18. Знати природу психічних явищ, ідентифікувати психологічні проблеми, розуміючи закономірності розвитку і функціонування психічних явищ в контексті вирішення професійних завдань у корекційній роботі з дітьми з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.

РН 19. Володіти найважливішими фактами, подіями, процесами історичного минулого українського народу у контексті європейської і світової історії для світоглядного самовизначення і формування громадянської позиції.

РН 20. Дотримуватися норм здорового способу життя, використовувати різні види та форми рухової активності та впроваджувати їх у особисту та професійну діяльність.

РН 21. Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування; стійкі навички усного й писемного мовлення, зорієнтованого на професійну специфіку; навички оперування фаховою термінологією.

РН 22. Володіння базовими уявленнями про основи філософії освіти, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації осіб з особливими освітніми потребами; здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору.

Організація проведення практики: організацію та контроль за проведенням практикздійснює керівник практики, який готує наказ про її проведення. Під час настановної конференції здобувачі вищої освіти одержують завдання практики, методичні рекомендації щодо її проходження. Протягом проходження практики здобувачі вищої освіти мають змогу одержувати консультації у керівника практики. Захист практики відбувається на підсумковій конференції.

Обов'язки здобувачів вищої освіти на практиці

1. Дотримуватися режиму закладу освіти та його вимог.
2. Брати активну участь у настановній та підсумковій конференціях.
3. Ознайомитися з роботою вчителів-дефектологів, вихователів.
4. Спостерігати за діяльністю вчителів-дефектологів, вихователів.
5. Відвідувати уроки, виховні заходи.
6. Надавати допомогу вчителю та вихователю:
 - в оформленні наочності, підготовці дидактичного матеріалу;
 - у проведенні виховних, навчальних занять з учнями;
 - у виконанні доручень педагогів.

Обов'язки керівника практики від кафедри

- контролює кількість здобувачів вищої освіти, які проходять практику;
- розробляє тематику індивідуальних завдань на практику, що сприяють формуванню компетентностей та видає їх здобувачам вищої освіти;
- узгоджує з керівником практики від бази практики індивідуальні завдання з урахуванням особливостей бази практики;
- до початку практики проводить із здобувачами вищої освіти інструктаж з безпеки життєдіяльності та охорони праці, оформляє відповідні документи;
- бере участь у розподілі здобувачів вищої освіти за місцями практики;
- бере участь у настановних інструктивних нарадах та підсумкових конференціях з

питань практики;

- відстежує своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;
- забезпечує спільно з керівником практики від бази практики високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролює забезпечення необхідних умов праці, організації побуту здобувачів вищої освіти та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;
- надає методичну допомогу здобувачам вищої освіти під час виконання ними індивідуальних завдань, перевіряє робочу документацію;
- надає методичну допомогу студентам при підготовці до проведення занять, відвідує та оцінює залікові заходи, аналізує їх;
- проводить консультації щодо опрацювання зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- інформує студентів про порядок подання звітів про практику та їх захисту;
- перевіряє звітну документацію здобувачів вищої освіти;
- приймає захист звітів здобувачів вищої освіти про практику в складі комісії, оцінює результати практики здобувачів вищої освіти, виставляє оцінки залікові книжки;
- здає звіти студентів про практику на кафедру;
- готує звіт про проведення практики.

Обов'язки керівника практики від баз практики

- розподіляє здобувачів вищої освіти за робочими місцями відповідно до графіка проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;
- забезпечує проведення інструктажу з охорони праці, протипожежної безпеки на базі практики та на робочому місці під час виконання конкретних видів робіт; ознайомлює студентів з організацією робіт на конкретному робочому місці;
- забезпечує проходження практики здобувачами вищої освіти в структурних підрозділах підприємства, організації, установи;
- забезпечує і контролює дотримання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- створює необхідні умови для оволодіння здобувачами вищої освіти новою технікою, сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання курсових та дипломних робіт;
- оцінює якість проходження практики здобувачами вищої освіти, складає на них характеристику з відображенням у них виконання програми практики, якості професійних знань та умінь.

Відповідно до укладених угод слідкує за виконанням обов'язків від бази практики, створює умови для роботи студентів.

Правила техніки безпеки:

Здобувач вищої освіти виконує правила внутрішнього розпорядку закладу та правила техніки безпеки, з якими ознайомлюється на настановній конференції.

Зміст практики:

1. Участь у настановній конференції.
2. Знайомство зі школою, дирекцією, вчителями.
3. Складання індивідуальних планів роботи з учнями початкових і старших класів, їх узгодження з класним керівником і методистом.
4. Участь у всіх навчально-виховних заходах, запланованих у річному плані школи.
6. Ведення щоденника практики.
7. Вивчення особливостей дистанційного навчання.
8. Надання допомоги вчителям предметів в організації та проведенні уроків, консультацій, корекційної допомоги учням, які мають комплексні порушення.
9. Написання конспектів та проведення необхідної кількості пробних та п'яти

контрольних уроків: з української мови, української літератури, математики, історії України, географії або природознавства (з української мови, літературного читання, математики, природознавства, трудового навчання або образотворчого мистецтва за умови проходження практики у початковій школі).

10. Аналіз особових справ учнів та написання психолого-педагогічної характеристики на дитину.

11. Аналіз контрольних уроків інших студентів-практикантів.

12. Складання звіту про проходження практики.

13. Оформлення документації практики.

14. Захист практики, участь у підсумковій конференції.

IV. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Розробка індивідуального плану роботи.

2. Систематично відвідувати уроки, виховні та корекційно-розвиткові заняття.

3. Розробка конспектів п'яти контрольних уроків.

4. Розробка психолого-педагогічної характеристики на дитину.

5. Аналіз контрольного уроку іншого студента-практиканта.

6. Вести щоденник практики.

7. Захист практики, участь у підсумковій конференції.

Перелік документів, які веде здобувач вищої освіти під час практики і та подає на кафедру після завершення:

1. Щоденник педагогічної практики, в якому повинно бути відображено роботу студента протягом кожного дня перебування в школі.

2. Чотири (4) розгорнутих планів-конспектів контрольних уроків з підписом вчителя і оцінкою з таких навчальних дисциплін: з української мови, української літератури, історії України, математики, географії або природознавства (з української мови, літературного читання, математики, природознавства, трудового навчання або образотворчого мистецтва за умови проходження практики у початковій школі).

3. Один (1) аналіз контрольного уроку інших студентів-практикантів.

4. Психолого-педагогічну характеристику на дитину.

5. Звіт про проходження педагогічної практики.

6. Характеристику на студента-практиканта, яка обговорювалась на засіданні педагогічної ради школи, з оцінкою виконаної роботи і підписом директора або завуча школи, завірену печаткою школи.

7. Підведення підсумків педагогічної практики.

Вимоги до звіту про практику

Звіт про проходження виробничої корекційно-педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням на посаді вчителя-дефектолога має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань практики. Орієнтовна схема звіту має містити такі *структурні елементи*:

I. Загальні відомості про проходження практики.

1. Прізвище, ім'я, по батькові вчителів-дефектологів, вихователів, клас, за яким закріплений студент.

2. Спостереження за роботою вчителів-дефектологів, вихователів, ознайомлення з їхньою документацією (загальні враження).

3. Звіт про відвідування:

а) уроків вчителів та студентів-практикантів;

б) виховних заходів.

4. Звіт про проведення уроків.

5. Оволодіння уміннями та навичками проведення уроків.

II. Висновки.

1. Враження від практики.

2. Позитивне в організації та проходженні практики.
3. Труднощі, що виникли під проходження виробничої фахової педагогічної практики в закладах загальної середньої освіти на посаді вчителя-дефектолога, пропозиції щодо шляхів їх подолання.

V. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Таблиця 2

Зміст роботи, що оцінюється	К-сть балів
1. Теоретична підготовка: – знання основ проведення корекційно-розвиткових занять у закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням; – володіння теоретичним та практичним матеріалом під час планування корекційної роботи з дітьми, що мають інтелектуальні порушення.	15
2. Психолого-педагогічна майстерність: – педагогічний такт; – комунікабельність; – емпатійність; – неконфліктність тощо.	10
3. Особистісні характеристики: – дисциплінованість під час проходження практики; – ініціативність; – самостійність; – професійна спрямованість; – інноваційність тощо.	5
4. Оцінювання процесу проходження практики: – проведення заходів у практики у закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням; – формування педагогічної документації, облікової звітності на базах практики тощо.	20
5. Оцінювання звітної документації: – щоденник проходження практики; – звіт про проходження практики; – портфоліо «Зміст професійної діяльності вчителя-дефектолога з дітьми із порушеннями інтелектуального розвитку»; – фотозвіт.	20
6. Оцінювання допоміжної документації : – загальне оформлення щоденника; – оформлення допоміжної документації (наочний матеріал, схеми, знімки тощо).	5
7. Захист практики.	25
Сума	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Підсумки практики оцінюються диференційованим заліком за 100- бальною системою.

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
«Відмінно» - рівень А (90-100 балів).	Оцінка «відмінно» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань на високому рівні. Здобувач освіти вільно володіє знаннями щодо організації корекційно-розвиткової роботи у закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням відповідно до мети і завдань практики. Активно включається у роботу, що вимагає методичної професійної діяльності. Здобувач вищої освіти проявляє себе організованим, сумлінним, ініціативним, винахідливим у виборі

	<p>форм, методів, технологій корекційної діяльності. На високому рівні володіє професійними компетенціями: успішно здійснює аналіз практичного досвіду фахівців в галузі спеціальної освіти, власної професійної діяльності. Ознайомлений з алгоритмом створення та комплектування корекційно-розвиткових груп, організації та проведення фронтальних, підгрупових та індивідуальних занять із дітьми, використовує закони, правові документи стосовно надання дітям корекційної допомоги.</p> <p>Одержав високу оцінку керівника практики. Демонструє вільне володіння знаннями та вміннями основних методик та технологій професійної діяльності вчителя-логопеда. Здав оформлену відповідно до вимог звіту документацію у визначений термін.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 90 балів.</p>
<p>«Дуже добре» - рівень В (82 – 89 балів); «Добре» - рівень С (75 – 81 балів).</p>	<p>Оцінка «добре» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань на належному рівні. Здобувач вищої освіти проявляє себе організованим, стараним, наполегливим, відповідальним. На достатньому рівні володіє професійними компетенціями: здійснює аналіз практичного досвіду фахівців в галузі спеціальної освіти, власної професійної діяльності. Ознайомлений з алгоритмом створення та комплектування груп, організації та проведення фронтальних, підгрупових та індивідуальних занять із дітьми, використовує закони, правові документи стосовно надання дітям корекційної допомоги.</p> <p>Одержав оцінку «добре» керівника практики. Аргументує добір методів та технологій професійної діяльності вчителя-дефектолога, що застосовувались у процесі практики.</p> <p>Здав у визначений термін і у повному обсязі правильно оформлену документацію.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 75 балів</p>
<p>«Задовільно» - рівень Д (67 -74 балів); «Достатньо» - рівень Е (60 – 66 балів).</p>	<p>Оцінка «задовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань змістових модулів. Знання здобувача вищої освіти несистемні. Рівень володіння професійними компетенціями низький: не вміє самостійно аналізувати практичний досвід фахівців в галузі спеціальної освіти, власну діяльність. Для виконання завдань практики потребує значної допомоги керівника. Проявив себе як недостатньо організований, відповідальний, безініціативний.</p> <p>Одержав задовільну характеристику керівника практики. Виявляє невпевненість в аргументації добору методів та технологій професійної діяльності вчителя-дефектолога. Звітна документація оформлена з порушеннями.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 60 балів.</p>

«Незадовільно» - рівень FX (1 – 59 балів)	<p>Оцінка «незадовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань змістових модулів. Знання здобувача вищої освіти фрагментарні. Виявив незадовільний рівень володіння професійними компетенціями, зокрема вміннями аналізувати практичний досвід фахівців в галузі спеціальної освіти, власну діяльність, визначати проблеми створення та комплектування логопедичних груп, знаходити шляхи їх вирішення, без допомоги керівника не спроможний виконувати практичну діяльність.</p> <p>Здобувач вищої освіти пропускав заняття, проявив себе як невідповідальний, недисциплінований. Одержав незадовільну характеристику керівника практики. Виявляє значні прогалини у знаннях. Звітна документація представлена не у повному обсязі.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 50 балів</p>
---	---

VI. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «*Виробнича корекційно-педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням на посаді вчителя-дефектолога*» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. за 100-бальною шкалою. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практики і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на методичних заходах закладів баз практики, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100). У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи. У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Політика щодо дедалайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і

можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену – заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [«Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента *«Виробнича корекційно-педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням на посаді вчителя-дефектолога»* в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Захист практики відбувається на засіданні комісії із захисту практики не пізніше ніж через 2 тижні після її завершення (у випадку літніх практик захист повинен бути проведений протягом двох тижнів після початку наступного семестру).

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	
82 – 89	Дуже добре	

75 - 81	Добре	Зараховано
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	зараховано (з можливістю повторного складання)

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна:

1. Бистрова Ю. О. Основи корекційної педагогіки: метод. реком. для орг. занять зі студ. Луганськ : Янтарь, 2013. 92 с
2. Вержиховська О. М. Педагогічна практика : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. 88 с.
3. Гаврилов О.В. Липа В.О. Ляшенко О.М. Левицький В.Е. Прикладна корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка. 1-4 кл. Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс, 2014. 592 с.
4. Миронова С.П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка Підручник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет ім. І. Огієнка, 2015. 312 с.
5. Денищич Т. А. Педагогічна практика: зміст, організація, проблемні аспекти формування педагогічної майстерності : посібник для студентів галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальність – 035 «Філологія (українська)» / Т. А. Денищич, Г. С. Косарева. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 84 с.
6. Колупаєва А. А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання : навч.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук. Київ : АТОПОЛ, 2011. 273 с.
7. Марушкевич А. А. Педагогіка вищої школи. К. : Логос, 2006. 215 с.
8. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти» : від 08 червня 2018 р. № 609 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandupsihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladizagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>. – Назва з екрана.
9. ПОЛОЖЕННЯ про проведення практики студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки. /vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_pro_provedennia_praktyku_studentiv.pdf.
10. Постанова Кабінету міністрів України «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» : від 9 серпня 2017 р. № 588 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP170588.html. – Назва з екрана.
11. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» : від 12 липня 2017 р. № 545 зі змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 617 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP170545.html. – Назва з екрана.
12. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. М. А. Порошенко та ін. Київ : 2018. 252 с.
13. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 66 с.

Інформаційні ресурси:

1. <https://ispukr.org.ua/>
2. <https://mon.gov.ua>
3. <http://logoped.in.ua/>

1.5. ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА У СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ПОСАДІ ВЧИТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
<u>Денна форма навчання</u>	<u>Галузь знань</u> 01 «Освіта/Педагогіка» <u>Спеціальність</u> 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка) <u>Освітньо-професійна програма</u> <u>Корекційна психопедагогіка та логопедія</u> <u>Освітній рівень: перший (бакалаврський)</u>	<u>Виробнича</u>
		Рік навчання <u>4-ий</u>
		Семестр <u>8-ий</u>
		Консультації <u>12 год.</u>
Кількість годин/кредитів <u>180/6</u>		Самостійна робота <u>168 год.</u>
		Форма контролю: <u>залік</u>
Мова навчання		Українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

ППП Брушневська Ірина Миколаївна
 Науковий ступінь кандидат педагогічних наук
 Вчене звання доцент
 Посада доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
 Контактна інформація: 0508762003, Brushnevska.Iryna@vnu.edu.ua
 Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>
 Терміни практики квітень 2025 року

III. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація практики

Виробнича педагогічна практика у спеціальних закладах дошкільної освіти на посаді вчителя-логопеда є логічно завершеною ланкою в системі практик. На цьому етапі відбувається практична реалізація здобувачами вищої освіти отриманих компетентностей, знань, умінь та навичок в корекційно-розвитковій діяльності з дітьми із порушеннями мовленнєвої діяльності.

2. Пререквізити

Для освоєння освітнього компонента «Виробнича педагогічна практика у спеціальних закладах дошкільної освіти на посаді вчителя-логопеда» використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Вступ до корекційної психопедагогіки та логопедії», «Основи логопедії», «Теорія та історія корекційної педагогіки», «Логопедія з практикумом», «Неврологічні основи логопедії», «Мовленнєві і сенсорні системи та їх порушення», «Пропедевтика мовленнєвих порушень», «Комплексна психолого-педагогічна оцінка розвитку дітей з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями», проходження

волонтерської практики, навчальної педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання, навчальної логопедичної практики у спеціальних закладах дошкільної освіти.

Постреквізити. Освоєння даного освітнього компонента є необхідною основою для подальшого вивчення ОК «Методика корекційної роботи при порушеннях інтелектуальної та мовленнєвої діяльності», «Педагогіка інклюзивної освіти», підготовки до складання атестаційного іспиту.

3. Мета і завдання практики

Метою ОК є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти у процесі вивчення теоретичних освітніх компонентів циклу загальної та професійної підготовки, практичних навичок за освітньо-професійною програмою «Корекційна психопедагогіка та логопедія»; отримання навичок планування та практичної корекційно-розвиткової діяльності вчителя-логопеда в умовах спеціального закладу дошкільної освіти.

Організація виробничої педагогічної практики здобувачів освіти 4 курсу спрямована на закріплення їхньої мотивації щодо вибору професії вчителя-логопеда, пізнавальної активності в опануванні майбутньою професією.

Педагогічний компонент проходження виробничої педагогічної практики полягає в тому, щоб здобувачі вищої освіти включалися безпосередньо в сферу професійної діяльності вчителя-логопеда, змістом та напрямками його роботи. Практика сприяє позитивній адаптації здобувачів вищої освіти до обраної професії, формуванню інтересів до професійної діяльності спеціального педагога.

Корекційно-педагогічний компонент проходження виробничої педагогічної практики полягає в тому, щоб здобувачі вищої освіти опанували навички планування та проведення фронтальних, підгрупових та індивідуальних занять з дітьми дошкільного віку із порушеннями мовленнєвої діяльності, познайомились із обладнанням логопедичних кабінетів для проведення індивідуальної та групової роботи з дітьми.

Терміни проведення практики: виробнича педагогічна практика у спеціальних закладах дошкільної освіти проводиться на четвертому курсі протягом чотирьох тижнів восьмого семестру з відривом від навчання, передбачає 180 годин роботи, 6 кредитів. Здобувачі вищої освіти закріплюються за науково-педагогічними працівниками кафедри і базами практик.

Завдання практики:

- сформуванню уявлення здобувачів освіти про сфери їхньої майбутньої професійної діяльності;

- ознайомити здобувачів вищої освіти із специфікою організації та здійснення навчально-корекційного процесу з різними віковими групами осіб із порушеннями мовлення в умовах спеціального закладу дошкільної освіти;

- формувати вміння спостерігати, аналізувати та оцінювати навчально-виховний процес освітнього закладу, як закладу, що забезпечує корекційний вплив на розвиток особистості дитини;

- удосконалити організаційні, діагностичні, дидактичні, аналітичні, проектувальні, комунікативні уміння та навички здобувачів вищої освіти;

- формувати вміння спілкуватися з дітьми, враховуючи їх вікові, фізичні та мовні особливості;

- вчити здобувачів вищої освіти збирати анамнез дитини, вести записи спостережень, опрацьовувати й узагальнювати одержану в ході обстежень інформацію, прогнозувати діагнози, передбачати основні напрями корекційної роботи з кожною дитиною чи групою дітей, проводити з ними заняття;

- проектувати власну корекційно-навчальну діяльність для вирішення конкретних фахових проблем;

- мотивувати здобувачів вищої освіти до розвитку професійно-значущих якостей, формування стійких моральних поглядів на професію вчителя-логопеда, бажання працювати в спеціальних закладах.

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» у ході вивчення освітнього компонента «Виробнича педагогічна практика у спеціальних закладах дошкільної освіти на посаді вчителя-логопеда» у здобувачів вищої освіти необхідно сформулювати **загальні і фахові (спеціальні) компетентності**, а саме:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-12. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих.

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-17. Здатність самостійно освоювати нові науково-педагогічні, корекційні, ергономічні та оздоровчі теорії та технології; забезпечувати фізичний розвиток, корекцію, реабілітацію і зміцнення здоров'я осіб з особливими освітніми потребами на засадах педагогічної інноватики.

СК-18. Здатність будувати педагогічні й соціальні стосунки на основі загальнолюдських та національних цінностей; поєднувати сучасну спеціальну та інклюзивну освітню практику з глибоким осмисленням теорій і технологій видатних педагогів, психологів, лікарів, філософів.

СК-19. Здатність застосовувати науково-обґрунтовані знання про психологічні закономірності та соціальні чинники розвитку осіб з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями як суб'єктів освітнього, корекційно-освітнього, корекційно-розвиткового і навчально-реабілітаційного процесів.

Результати навчання (РН):

РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

РН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

РН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

РН9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

РН13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

РН14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

PH15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

PH16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

PH17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

PH 18. Знати природу психічних явищ, ідентифікувати психологічні проблеми, розуміючи закономірності розвитку і функціонування психічних явищ в контексті вирішення професійних завдань у корекційній роботі з дітьми з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.

PH 19. Володіти найважливішими фактами, подіями, процесами історичного минулого українського народу у контексті європейської і світової історії для світоглядного самовизначення і формування громадянської позиції.

PH 20. Дотримуватися норм здорового способу життя, використовувати різні види та форми рухової активності та впроваджувати їх у особисту та професійну діяльність.

PH 21. Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування; стійкі навички усного й писемного мовлення, зорієнтованого на професійну специфіку; навички оперування фаховою термінологією.

PH 22. Володіння базовими уявленнями про основи філософії освіти, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації осіб з особливими освітніми потребами; здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

IV. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Таблиця 2

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	Участь у настановній конференції з метою ознайомлення з методикою та організацією проходження виробничої педагогічної практики у спеціальних закладах дошкільної освіти на посаді вчителя-логопеда. Знайомство з керівниками навчальної практики від кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, переліком баз практики. Складання індивідуального графіку роботи на період проходження практики.
2. Ознайомлювальний	1. Ознайомитися з розподілом здобувачів освіти на практику у спеціальних закладах дошкільної освіти. Вивчити права й обов'язки здобувачів освіти під час проходження практики. Проведення інструктажу з техніки безпеки. Екскурсія до закладу-баз практики. 2. Вивчення та аналіз нормативних документів, що визначають професійні обов'язки вчителів-логопедів. Аналіз плану роботи вчителя-логопеда. Відомості про структуру спеціального закладу, основні напрями діяльності, склад фахівців, їхні професійні обов'язки.
3. Основний	1. Аналіз системи роботи вчителя-логопеда з дітьми дошкільного віку із порушеннями мовлення в умовах логопедичної групи та логопункту спеціального закладу дошкільної освіти. Спостереження здобувачами

	<p>освіти практичних заходів (різних типів занять, консультацій, практикумів, круглих столів і т.д.), які проводять корекційні педагоги в спеціальному закладі - базі практики та їх аналіз.</p> <p>2. Планування, проведення та аналіз корекційних занять із дітьми із порушеннями мовлення. Розробити і провести чотири залікові корекційні заняття з дітьми із порушеннями мовлення або два залікові заняття і одне свято-розвагу. Конспекти занять та сценарій свята додати до матеріалів практики.</p> <p>3. Провести діагностику мовного розвитку дітей з дислалією, дизартрією, загальним недорозвитком мовлення. Визначення причини виникнення порушень у дитини. Результати обстеження та психолого-педагогічну характеристику дитини-логопата занести в мовну картку.</p>
4. Підсумковий	<p>1. Розроблення системи роботи вчителя-логопеда з батьками дітей з вадами мовлення та педагогами закладу. Характеристика мовних і психологічних особливостей дітей із порушеннями мовлення. Застосування колективних та індивідуальних форм роботи з батьками та педагогами; ознайомлення з традиційними та нетрадиційними формами роботи.</p> <p>2. Підготовка звітної документації та захист результатів виробничої педагогічної практики у спеціальних закладах дошкільної освіти на посаді вчителя-логопеда. Оформлення у відповідності до визначених вимог індивідуального плану проходження практики, щоденника педагогічних спостережень, конспектів проведення залікових форм роботи та звіту про проходження практики, що є основною формою звітності здобувача освіти і має містити відомості про виконання практикантом усіх розділів програми практики, аналіз її результатів, мати висновки та пропозиції.</p> <p>3. Захист практики на підсумковій конференції. Презентація результатів виробничої педагогічної практики у спеціальних закладах дошкільної освіти на посаді вчителя-логопеда на підсумковій конференції. Захист практики на підсумковій конференції. Підготовка звітної документації</p>

V. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

На основі вивчення специфіки діяльності вчителів-логопедів спеціальних закладів дошкільної освіти розробити та презентувати **портфоліо «Зміст професійної діяльності вчителя-логопеда з дітьми дошкільного віку із порушеннями мовлення»**.

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Таблиця 3

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Теоретична підготовка: – знання основ проведення логопедичних корекційно-розвиткових занять у спеціальних дошкільних закладах; - володіння теоретичним та практичним матеріалом під час планування корекційної роботи з дітьми, що мають порушення мовлення.	15
2. Психолого-педагогічна майстерність: – педагогічний такт; – комунікабельність; – емпатійність; – неконфліктність тощо.	10
3. Особистісні характеристики: – дисциплінованість під час проходження практики; – ініціативність; – самостійність; – професійна спрямованість; – інноваційність тощо.	5
4. Оцінювання процесу проходження практики: – проведення заходів у логопедичних групах закладів дошкільної освіти; – формування педагогічної документації, облікової звітності на базах практики тощо.	20
5. Оцінювання звітної документації: – щоденник проходження практики; – звіт про проходження практики; – портфоліо «Зміст професійної діяльності вчителя-логопеда з дітьми дошкільного віку із порушеннями мовлення»; – фотозвіт.	20
6. Оцінювання допоміжної документації : – загальне оформлення щоденника; – оформлення допоміжної документації (наочний матеріал, схеми, знімки тощо).	5
7. Захист практики.	25
Сума	100

Критерії оцінювання під час проходження практики

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
«Відмінно» - рівень А (90-100 балів).	Оцінка «відмінно» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань на високому рівні. Здобувач освіти вільно володіє знаннями щодо організації корекційно-розвиткової роботи у логопедичних групах спеціальних закладів дошкільної освіти відповідно до мети і завдань практики. Активно включається у роботу, що вимагає методичної професійної діяльності. Здобувач вищої освіти проявляє себе організованим, сумлінним, ініціативним, винахідливим у виборі форм, методів, технологій корекційної діяльності. На високому рівні володіє професійними компетенціями: успішно здійснює аналіз практичного досвіду фахівців в галузі спеціальної освіти, власної професійної діяльності. Ознайомлений з алгоритмом створення та комплектування логопедичних груп, організації та проведення

	<p>фронтальних, підгрупових та індивідуальних занять із дітьми, використовує закони, правові документи стосовно надання дітям корекційної допомоги.</p> <p>Одержав високу оцінку керівника практики. Демонструє вільне володіння знаннями та вміннями основних методик та технологій професійної діяльності вчителя-логопеда. Здав оформлену відповідно до вимог звітну документацію у визначений термін.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 90 балів.</p>
<p>«Дуже добре» - рівень В (82 – 89 балів); «Добре» - рівень С (75 – 81 балів).</p>	<p>Оцінка «добре» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань на належному рівні. Здобувач вищої освіти проявляє себе організованим, старанним, наполегливим, відповідальним. На достатньому рівні володіє професійними компетенціями: здійснює аналіз практичного досвіду фахівців в галузі спеціальної освіти, власної професійної діяльності. Ознайомлений з алгоритмом створення та комплектування логопедичних груп, організації та проведення фронтальних, підгрупових та індивідуальних занять із дітьми, використовує закони, правові документи стосовно надання дітям корекційної допомоги.</p> <p>Одержав оцінку «добре» керівника практики. Аргументує добір методів та технологій професійної діяльності вчителя-логопеда, що застосовувались у процесі практики.</p> <p>Здав у визначений термін і у повному обсязі правильно оформлену документацію.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 75 балів</p>
<p>«Задовільно» - рівень Д (67 -74 балів); «Достатньо» - рівень Е (60 — 66 балів).</p>	<p>Оцінка «задовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань змістових модулів. Знання здобувача вищої освіти несистемні. Рівень володіння професійними компетенціями низький: не вмів самостійно аналізувати практичний досвід фахівців в галузі спеціальної освіти, власну діяльність. Для виконання завдань практики потребує значної допомоги керівника. Проявив себе як недостатньо організований, відповідальний, безініціативний.</p> <p>Одержав задовільну характеристику керівника практики. Виявляє невпевненість в аргументації добору методів та технологій професійної діяльності вчителя-логопеда. Звітна документація оформлена з порушеннями.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 60 балів.</p>
<p>«Незадовільно» - рівень FХ (1 – 59 балів)</p>	<p>Оцінка «незадовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань змістових модулів. Знання здобувача вищої освіти фрагментарні. Виявив незадовільний рівень володіння професійними компетенціями, зокрема вміннями аналізувати практичний досвід фахівців в галузі спеціальної освіти, власну діяльність, визначати проблеми створення та комплектування логопедичних груп, знаходити шляхи їх вирішення, без допомоги керівника не спроможний виконувати практичну діяльність.</p> <p>Здобувач вищої освіти пропускав заняття, проявив себе як невідповідальний, недисциплінований. Одержав незадовільну характеристику керівника практики. Виявляє значні прогалини у знаннях. Звітна документація представлена не у повному обсязі.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 50 балів</p>

VII. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Виробнича педагогічна практика у спеціальних закладах дошкільної освіти на посаді вчителя-логопеда» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. за 100-бальною шкалою. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практики і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на методичних заходах закладів баз практики, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 3* силабуса освітнього компонента.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену – заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [«Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній

освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

VII. Підсумковий контроль

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силябусом освітнього компонента «Виробнича педагогічна практика у спеціальних закладах дошкільної освіти на посаді вчителя-логопеда» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Захист практики відбувається на засіданні комісії із захисту практики не пізніше ніж через 2 тижні після її завершення (у випадку літніх практик захист повинен бути проведений протягом двох тижнів після початку наступного семестру).

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основні:

1. Бистрова Ю. О. Основи корекційної педагогіки: метод. реком. для орг. занять зі студ. Луганськ : Янтарь, 2013. 92 с
2. Вержиховська О. М. Педагогічна практика : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. 88 с.
3. Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки вищої школи : навч. посіб. за модульно-

рейтинговою системою навчання для студ. магістратури. К. : Освіта, 2005. 396 с.

4. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. К.-Вінниця : Планер, 2010. 308 с.

5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. К. : Світ, 2004. 147 с.

6. Денищич Т. А. Педагогічна практика: зміст, організація, проблемні аспекти формування педагогічної майстерності : посібник для студентів галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальність – 035 «Філологія (українська)» / Т. А. Денищич, Г. С. Косарева. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 84 с.

7. Колупаєва А. А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання : навч.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук. Київ : АТОПОЛ, 2011. 273 с.

8. Марушкевич А. А. Педагогіка вищої школи. К. : Логос, 2006. 215 с.

9. Навчально-методичне забезпечення підготовки фахівця у вищому навчальному закладі: інформ. видан. / укл. Л. В. Петренко, І. Є. Ємець. СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. 24 с.

10. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти» : від 08 червня 2018 р. № 609 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandupsihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladizagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>. – Назва з екрана.

11. ПОЛОЖЕННЯ про проведення практики студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки. /vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_pro_provedennia_praktyku_studentiv.pdf.

12. Постанова Кабінету міністрів України «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» : від 9 серпня 2017 р. № 588 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP170588.html. – Назва з екрана.

13. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» : від 12 липня 2017 р. № 545 зі змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 617 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP170545.html. – Назва з екрана.

14. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. М. А. Порошенко та ін. Київ : 2018. 252 с.

15. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 66 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://ispukr.org.ua/>

2. <https://mon.gov.ua>

3. <http://logoped.in.ua/>

4. <https://www.logoclub.com.ua/>

5. <https://logopedia.com.ua/>

6. https://www.youtube.com/channel/UCHP6_wPIQqHXylvqgUpmeXg

7. <http://logopedu.com.ua/>

8. <https://prometheus.org.ua/partnership/>

9. <https://ru.coursera.org/>

10. <https://vumonline.ua/>

11. <https://www.ed-era.com/>

РОЗДІЛ 2. ПРОГРАМИ ПРАКТИК ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ОПП «КОРЕКЦІЙНА ПСИХОПЕДАГОГІКА (ОЛІГОФРЕНОПЕДАГОГІКА)»

2.1. НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ, СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

І. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	<p style="text-align: center;">Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u></p> <p style="text-align: center;">Спеціальність <u>016 Спеціальна освіта</u></p> <p style="text-align: center;">Освітньо-професійна програма <u>Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка).</u></p> <p style="text-align: center;">Освітній рівень: другий (магістерський)</p>	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>90/3</u>		Рік навчання <u>1</u>
ІНДЗ: <u>€</u>		Семестр <u>1-й</u>
		Лекції <u>немає</u>
		Практичні <u>немає</u>
		Лабораторні <u>немає</u>
		Самостійна робота <u>84</u> год.
	Консультації <u>6</u> год.	
	Форма контролю: <u>залік</u>	
Мова навчання		Українська

ІІ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я та по батькові *Кузава Ірина Борисівна*
 Науковий ступінь *Доктор педагогічних наук*
 Вчене звання *Професор*
 Посада *Завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти*
 Контактна інформація +38(095) 6062346, Kuzava.Irina@vnu.edu.ua
 Дні занять *Середа, четвер* (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

1. Анотація курсу.

«Навчальна практика у закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти» розглядається як складова змісту професійної підготовки магістрів побудована на відповідних теоретичних, наукових засадах та практичній підготовці. Зміст практики є доступним для здобувачів освіти освітнього ступеня «магістр» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка та укладено відповідно до цілей, вимог і змісту навчання за спеціальністю 016 Спеціальна освіта освітньо-професійної програми Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка).

2. Пререквізити та постреквізити

Для освоєння освітнього компонента «Навчальна практика у закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти» використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Актуальні проблеми корекційної педагогіки», «Корекційна психопедагогіка», «Спеціальна психологія дітей з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями».

Освоєння даного освітнього компонента є необхідною основою для написання та захисту магістерської роботи, проходження педагогічної практики в спеціальних закладах освіти (центрах) для дітей з порушеннями інтелектуального та мовленнєвого розвитку, педагогічної практики (логопедичної) у спеціальних закладах освіти (центрах) та у закладах з інклюзивним навчанням, переддипломної практики на посадах вчителя-дефектолога (олігофренопедагога, логопеда).

Метою «Навчальної практики у закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти»

є формування фахових компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач освіти:

– здатність до професійного стилю поведінки, світогляду, професійної етики, аналізу та вивченню особливостей роботи вчителя-дефектолога (олігофренопедагога, логопеда) у закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти;

– здатність застосовувати набуті знання та практичні навички для аналізу принципів, змісту, методів психолого-педагогічної, корекційно-розвиткової, навчально-реабілітаційної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в закладах спеціальної освіти та закладах дошкільної, загальної середньої освіти з інклюзивним та інтегрованим навчанням;

– набуття досвіду застосування теоретичних знань у практичній діяльності;

– формування професійної позиції вчителя-дефектолога (олігофренопедагога, логопеда).

Завдання практики:

– поглиблення теоретичних та практичних фахових (логопедичних та психологічних, педагогічних) знань й умінь з вивчених дисциплін;

– формування практичних умінь та навичок в професійній діяльності;

– вивчення необхідних умов роботи, предметно-розвивального середовища для стимуляції розвитку пізнавальних інтересів дітей із інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями з метою їх адаптації до соціуму;

– ознайомлення з системою навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботами в закладах загальної освіти з інклюзивним навчанням, спеціальному дошкільному навчальному закладі, спеціальних навчальних закладах, реабілітаційних, інклюзивно-ресурсних центрах;

– ознайомлення з видами та способами діяльності вчителя-дефектолога в закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти;

– формування вміння використовувати комунікативні методи і прийоми в навчально-виховній та корекційно-розвивальній роботі з дітьми з порушеннями інтелектуального розвитку та тяжкими порушеннями мовлення;

– формування практичних умінь та навичок проведення педагогічного та психологічного обстеження дітей порушеннями інтелектуального розвитку та мовлення;

– формування практичних умінь та навичок з обстеження стану мовлення дітей дошкільного/шкільного віку із тяжкими порушеннями мовлення;

– формування практичних умінь та навичок проведення виховного заходу в логопедичній групі спеціального навчального закладу;

– закріплення у студентів умінь і навичок діагностики мовленнєвих та інтелектуальних порушень та розробка за їх результатами індивідуальних програм корекційних занять з дітьми дошкільного та молодшого і старшого шкільного віку;

– формування професійної мотивації майбутнього вчителя-дефектолога, стимулювання бажання працювати з дітьми, які мають порушення інтелектуального розвитку та мовлення;

– формування системного підходу до корекції мовлення дітей з особливими потребами з метою відновлення функціональних систем організму, враховуючи індивідуальні особливості рівня розвитку дитини;

– володіння інноваційними дослідженнями в галузі спеціальної освіти;

– виховання у здобувачів освіти інтересу до майбутньої професії.

Базою навчальної практики є спеціальні заклади дошкільної та середньої освіти,

заклади дошкільної та середньої освіти з інклюзивною формою навчання, інклюзивно-ресурсні центри, заклади для осіб, які потребують соціальної допомоги та реабілітації – соціально- реабілітаційні центри; зокрема, ті заклади, де магістрантом здійснюється магістерське дослідження. З закладами освіти, організаціями, в яких студенти проходять практику, завчасно укладається договір на її проведення і останні визначаються як бази практики. В договорі має бути передбачено дотримання базами практики безпеки життєдіяльності студентів. Для іноземних студентів бази практики обумовлюються контрактами або договорами про здобуття освіти відповідними категоріями студентів. Бази практики повинні відповідати вимогам програми практики та закріплюватися на термін 5 років.

4. Результати навчання (компетентності).

Під час навчальної практики здобувачі вищої освіти мають набути такі професійні компетентності :

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Результати навчання (РН)

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язберезувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

III. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Силабус навчальної практики у закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти розрахований на 90 годин упродовж 1 семестру для *денної форми навчання*. Із них: самостійної роботи – 84 години, консультацій – 6 годин.

Видом контролю є *залік* у першому семестрі. На вивчення дисципліни за вимогами кредитно-модульної системи відводиться 3 кредити ECTS.

Особливості організації та проведення практики

На початку навчальної практики під час *настановчої конференції* відбувається презентація магістрантам її змісту, завдань, алгоритму проведення та звітності. Здобувачі освіти ознайомлюються, зокрема, з метою і змістом практики, індивідуальними завданнями

та формами звітності; зразками та вимогами щодо оформлення звітної документації; новинками науково-методичної літератури з організації освітньо- корекційного процесу у закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти.

Важливою первинною складовою організації практики є опрацювання індивідуального плану проходження практики для кожного магістранта.

Під час практики студенти ведуть щоденники, у яких фіксують всі види своєї роботиз аналітичною оцінкою.

Зміст практики складається з **чотирьох змістових модулів**.

Змістовий модуль 1. Навчальна діяльність

1. Скласти календарний план роботи.
2. Скласти графік відвідування місця проходження практики.
3. Вести щоденник спостережень.
4. Ознайомитись з діяльністю вчителя-дефектолога за місцем проходження практики.
5. Ознайомитися з проведенням індивідуальної роботи вчителя-дефектолога з дітьми.
6. Спостереження за проведенням індивідуальних, підгрупових, фронтальних занять вчителем-дефектологом, вчителем-логопедом.
7. Спостереження за обстеженням вчителем-логопедом будови та моторики органів мовлення, фонематичної системи, стану фонематичного слуху, обстеження звукового аналізу та синтезу стану фонематичного уявлення та сприймання.
8. Під керівництвом вчителя-дефектолога надати 1 консультацію, 2 бесіди батькам та дітьми.
9. Під керівництвом вчителя-дефектолога провести 1 заняття фронтальне, 2 індивідуальних. Виготовити атрибути та роздаткові матеріали.

10. Провести ігри (дидактичні, рухливі) з дітьми з особливими освітніми потребами.

11. Скласти мовленнєву картку дитини.

12. Оформити документацію практики.

Змістовий модуль 2. Виховна діяльність

1. Відвідування виховних заходів (групи, закладу), їх обговорення.
2. Провести 1 виховний захід (пізнавальне заняття), 1 екскурсію, 2 цільові прогулянки, 1 розвагу з дітьми з особливими потребами.
3. Участь у підготовці та проведенні батьківських зборів.

Змістовий модуль 3. Методична діяльність

1. Вивчити та проаналізувати кваліфікаційну характеристику вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда та їх посадових обов'язків.
2. Опрацювати нормативно-правову документацію, що регулює діяльність вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда.
3. Вивчити робочу документацію вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда. Зробити порівняльну характеристику.

Підготувати звіт практиканта.

Змістовий модуль 4. Дослідницька діяльність

1. Проаналізувати хід та результати стану інтелектуального та мовленнєвого розвитку дітей.
2. Вести спостереження за професійною діяльністю вчителя-дефектолога.
3. Проаналізувати специфічні умови роботи вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда різних типах освітніх закладів (спеціальних, інклюзивних та комбінованого типу).
4. Скласти характеристику обстежуваної дитини.
5. Провести науково-дослідних завдань до теоретичної частини магістерського дослідження.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Складання індивідуального плану навчальної практики:

- розробка індивідуальних бесід та консультацій для дітей з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями та їх батьками (2 бесіди, 1 консультація);

- розробка індивідуальних та фронтальних занять з дітьми-логопатами (підбір матеріалу до занять, ігор, вправ, дидактичного матеріалу та ін);
- підбір дидактичних ігор та дидактичних вправ, фізкультхвилинок;
- складання мовленнєвих карток дітей з мовленнєвими порушеннями;
- розробка сценаріїв свят та розваг;
- виготовлення роздаткового матеріалу до занять та атрибутів до ігор;
- підбір методичних матеріалів для роботи з дітьми з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями;
- підбір засобів усної народної творчості;
- проведення науково-дослідних завдань до теоретичної частини магістерської роботи;
- участь у суспільно-корисній роботі і групи, закладу та волонтерській діяльності; - розробка питань до групових батьківських зборів

ІУ. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ ПРО ПРАКТИКУ (ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ)

Документи оформляються в друкованому вигляді, мають наскрізну нумерацію сторінок. Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку, на якій зазначаються прізвище та ім'я практиканта, факультет та група; прізвища керівників від кафедри спеціальної та інклюзивної освіти та бази практики; вид практики; термін проходження; назва бази практики.

Кожен окремий документ повинен також починатися з титульної сторінки, на якій зазначається прізвище та ім'я практиканта, факультет та група, назва документа, час та місце проведення заходу. Звітна документація обов'язково повинна містити перелік всіх документів практики із зазначеними сторінками. Оформлення звітних документів входить в час проходження практики. Їх перевіряють і затверджують (крім щоденника) керівники практики від бази та університету.

Вимоги до щоденника практики Щоденник практики містить у хронологічній послідовності дані про проведену щоденну роботу практиканта та оцінену вчителем-дефектологом. Записи у щоденнику перевіряється в кінці практики керівником від бази практики і керівником від закладу вищої освіти.

Вимоги до звіту практики. Звіт про проходження практики складається на основі записів у щоденнику. Звіт складається за наступною *схемою*: титульна сторінка, зміст, вступ (коротка характеристика бази практики), опис виконаної роботи, самооцінка результативності практики У звіті про роботу здобувачі освіти детально описують всю виконану під час практики роботу (наприклад, опис кабінету вчителя-дефектолога, логопедичного кабінету, сенсорної кімнати, проведені практикантом заходи, індивідуальні доручення, волонтерську діяльність, екскурсії тощо). В звітних документах не повинно бути дослівного переписування матеріалів баз практики (методичних розробок тощо).

Вимоги до характеристики на практиканта В кінці практики керівник від бази практики кожному здобувачеві освіти видає письмову характеристику про його роботу, ставлення до обов'язків, дисциплінованість тощо. В характеристиці обов'язково повинна бути зазначена рекомендована оцінка за практику. Характеристику підписують керівник закладу освіти. Характеристику завіряють печаткою організації.

Розділи звітної документації та їх орієнтовний обсяг для навчальної практики в закладах для дітей з особливими потребами.

Звіт про виконану роботу у довільній формі (2–3 стор.). Календарний план роботи на час практики (2–3 стор.).

Опис результатів знайомства з діяльністю вчителя-дефектолога (олігофренопедагога, логопеда) за місцем проходження практики зі своїми коментарями (2–3 стор.).

Опис та методичний матеріал, на основі якого досліджувалось певне порушення вихованця.

Характеристика психологічного клімату групи. (2–3 стор.).

Опис змісту корекційно-розвиткових консультацій, або занять/уроків (2 – 3 стор.).

Характеристика на практиканта, підготовлена керівником практики за місцем

проходження (дефектологом).

V. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «*Навчальна практика в закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти*» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень студентів. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практики і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист матеріалів практики, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практиці з відповідного змістового модуля. За активність під час практики здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, **100**.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100). У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував базу практики (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі методичних семінарів, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти* передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час робіт, заліку заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні

форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Проходження навчальної практики є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента «Навчальна практика у закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів, як правило, – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання під час навчальної практики

Підсумки практики підбиваються після завершення терміну практики на заключній конференції. Практика оцінюється комісією у складі керівника практики від навчального закладу, керівника кафедри, керівника групи, методиста з урахуванням зауважень керівників, оформленої звітної документації, самооцінки здобувача освіти.

При оцінюванні проходження здобувачами освіти практики мають бути враховані:

- успішність і повнота виконання програми практики та індивідуальних завдань керівників;
- дотримання вимог професійної етики та деонтології, правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- активність студента, ініціативність у процесі виконання завдань;
- систематичність та якість ведення щоденника;
- повнота, логічність, стилістична досконалість доповіді та відповідей на запитання на заключній конференції;
- організованість, впевненість, інтерес до роботи.

№ п/п	Види робіт	Кількість балів
1	Організованість, дисциплінованість і добросовісне ставлення до роботи студента-практиканта	0-5
2	Систематичне ведення щоденника практики	0-10
3	Виконання завдань змістових модулів: - аналіз занять вчителя-дефектолога; - конспекти розроблених занять; - проведення логопедичних занять; - підбір логопедичних ігор; - сценарії виховних заходів; - підбір методичних матеріалів; - складання індивідуальних карток, характеристик та ін.	0-5 0-5 0-10 0-10 0-10 0-10 0-10
4	Наявність презентацій, фото матеріалів заходів, передбачених програмою практики	0-10
5	Своєчасне оформлення та здача звітної документації	0-10
6	Участь у настановчій та звітній конференціях	0-5
	УСЬОГО:	100 балів

Таблиця 3

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
9-10 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
7-8 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
5-6 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
3-4 бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання освітнього компонента, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1-2 бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS
----------------	---------------------	-----------------------

		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Щоденник навчальної практики у закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти здобувача вищої освіти містить у хронологічній послідовності занотовані дані про проведену роботу: особисто або беручи в ній участь. Записи про виконану роботу перевіряються та візуються в кінці практики керівником від бази і керівником від навчального закладу. Наприкінці навчальної практики в щоденник записується характеристика роботи практиканта, яка підписується керівниками від бази та вищої школи і завіряється печаткою закладу – бази практики. На основі записів у щоденнику складається підсумковий звіт здобувача освіти про проходження практики, в якому підсумовується загальна кількість здійснених спостережень, процедур, консультацій тощо. Частиною підсумкового звіту є опис практичних навичок і вмінь, яких набули здобувачі освіти під час практики, опис видів практичної роботи, можуть наводитись методи діагностичної та корекційної роботи з дітьми та результати цієї роботи. У звіті наводяться дані обстеження дітей під час практики.

На оформлення звітної документації здобувачам освіти дається 3 дні. Залік складається студентами в 4-й день після оформлення документації «*Навчальної практики у закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти*» при комісії, до складу якої входять керівник практики від кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, методисти, завідувач кафедри, керівники груп і керівник (загальний і безпосередній) від бази практики. Критерієм якості проходження практики є засвоєння практичних навичок, вмінь, знань, передбачених силябусом «*Навчальної практики у закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти*», виконання практичних завдань. Критерії оцінювання наведено у попередньому розділі. Загальна оцінка за підписом керівника групи практики заноситься до залікової книжки здобувача освіти і заліково-екзаменаційної відомості (протоколу). Протягом тижня після закінчення практики керівник від вищого навчального закладу подає відомість до відповідного деканату. Комісія на звітній конференції підтверджує чи не підтверджує отримані магістрантом оцінки. Результати складання заліків з практики голова комісії заносить в екзаменаційну відомість і проставляє в заліковій книжці. Голова комісії з захисту практики несе персональну відповідальність за правильне оформлення запису про практику у заліковій книжці, екзаменаційній відомості та вчасну подачу відомості у навчальну частину університету.

Після завершення конференції голова комісії здає заповнену відомість та всі матеріали практики на кафедру спеціальної та інклюзивної освіти для зберігання.

Підсумки практики розглядаються на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, де керівник групи від практики звітується та подає письмовий звіт про результати практики.

Матеріали, які потрібно здати після закінчення практики

1. Характеристика на студента-практиканта, яка готується керівником практики за місцем проходження практики.
2. Звіт про виконану роботу.
3. Календарний та перспективний план навчальної та виховної роботи вчителя-логопеда, або вчителя-дефектолога, або асистента вчителя інклюзивного класу, або асистента вихователя інклюзивної групи.
4. Індивідуальний план проходження практики.
5. Щоденник практики.
6. Діагностичні матеріали, на основі яких досліджувалися індивідуальні особливості дітей з особливими освітніми потребами.
7. Конспекти занять/уроків.
8. Наочно-методичні матеріали, посібники.
9. Фото та відеоматеріали навчальної практики (з дозволу батьків та педагогічних працівників закладу освіти).

Форми та методи контролю

Систематичність контролю реалізується в наступних видах:

- поточний контроль, який здійснюється для визначення рівня сформованості окремої навички або вміння у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час проходження практики;

- підсумковий контроль, який реалізується після виконання магістрантом усіх завдань відповідно до плану педагогічної практики.

Кожний з видів контролю виконує усі функції, властиві контролю, але залежно від його виду та чи інша функція має особливе значення і виступає домінуючою. Здобувач вищої освіти висвітлює всі види діяльності та їх зміст у щоденнику практики, де зафіксовані звітні заходи та щоденна робота щодо реалізації програми наукового дослідження. Всі види діяльності магістра-практиканта оцінюються науковим керівником.

Підсумковий контроль здійснюється під час підсумкової конференції навчальної практики. Критерієм якості проходження практики є засвоєння практичних умінь та навичок, передбачених освітньою програмою спеціальності.

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Асистент вчителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н. М. Дятленко, Н. З. Софій, О.В. Мартинчук, Ю. Н. Найда, під заг. ред. М. Ф. Войцехівського. К.: ТОВ Видавничий дім „Плеяди”, 2015. 172с.
2. Богуш А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Монографія. К.: Видавничий дім «Слово», 2004. 374 с.
3. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку. - К.: Видавничий дім «Слово», 2004. 344 с.
4. Вержиховська О. М. Формування моральних якостей у розумово відсталих молодших школярів у позакласній виховній роботі: монографія. Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д. Г., 2009. 228 с.
5. Висоцька А. М. Основні напрямки виховної роботи з формування спеціальної поведінки учнів спеціальних шкіл-інтернатів: методичний посібник / А. М. Висоцька, І. І. Івашина. Черкаси : ЧОІПОПП, 2003. 31 с.
6. Дефектологічний словник : навчальний посібник / За редакцією В.І. Бондаря, В. М. Синьова. К. : «МП Леся», 2011. 528.
7. Дмитрієва І. В. Командна взаємодія фахівців у процесі індивідуального супроводу дитини в умовах інклюзивного навчання. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*. Збірник наукових праць. 2016. No 7. URL: <http://aqce.com.ua/vypusk-7-t-1-t-2/dmitrijeva-ivkomandna-vzajemodija-fahivciv-u-procesi-individualnogo-suprovodu-ditinv-umovah-inkluzivnogo-navchannja.html>.
8. Єфімова С. М. Як зробити школу інклюзивною? Досвід проектної діяльності:

метод. посіб. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2012. 152 с.

9. Інклюзивне навчання: організаційне, змістове та методичне забезпечення : навчально- методичний посібник / кол. авторів ; за заг. ред. С. П. Миронової. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. – 236 с.

10. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навч-метод. посіб. /Сак Т. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011(Серія «Інклюзивна освіта»).

11. Марченко І. С. Спеціальна методика початкового навчання української мови (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників). Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Спеціальність: Корекційна освіта (логопедія). К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. 288с.

12. Методика навчання учнів 1-4 класів спеціальної школи: навч. посіб. / за ред. О. В.Гаврилова. Кам'янець-Подільський : Друк- Сервіс, 2011. 312 с.

13. Миронова С. П. Основи корекційної педагогіки : навчально-методичний посібник [за заг. ред. С. П. Миронової]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 264 с.

14. Миронова С. П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту: монографія. Кам'янець-Подільський: Абетка – Нова, 2007. 304 с.

15. Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ. Навчально-методичний посібник / Компанець Н. М., Луценко І. В., Коваль Л. В. Київ : Видавнича група «Атопол», 2018. 100 с.

16. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів : навч-метод. посіб. / за заг. ред. М. А. Порошенко та ін. Київ, 28. 2018. 252 с.

17. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі : метод. посіб. / уклад. : О. В. Коган та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 110 с.

18. Синьов В. М. Психокорекційна педагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. Частина І. Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). Вид. 2-е. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 238 с.

19. Синьов В. М. Психокорекційна педагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. Частина 2. Навчання і виховання дітей. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 222 с.

20. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / за ред. В. І. Бондаря. Луганськ : Альма-матер, 2003. 436 с.

21. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів. К. : Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 2004. 348 с.

22. Чепка О. В. Спеціальна педагогіка з історією логопедії: навчально-методичний посібник / укладач О. В. Чепка. Умань : ВПЦ «Візаві», 2015. 104 с.

23. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник, друге видання / М. К. Шеремет. К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. 672 с.

24. Шеремет М. К. Логопедична робота при дислалії: матеріали до вивчення курсу «Логопедія». К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. 47 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://ispukr.org.ua/>

2. <https://mon.gov.ua>

2.2. ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА У СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ (ЦЕНТРАХ) ДЛЯ ДІТЕЙ ЗПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ТА МОВЛЕННЕВОГО РОЗВИТКУ

І. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> Спеціальність <u>016 Спеціальна освіта</u> Спеціалізація <u>016.02 Олігофренопедагогіка</u> Освітньо-професійна програма <u>Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка)</u> Освітній рівень: другий (магістерський)	Виробнича
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
		Самостійна робота 112 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

ІІ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

ППП Сидорук Ірина Ігорівна

Науковий ступінь доктор педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380953092902, Sudoryk_Ira@ukr.net

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ІІІ. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація практики

Практика є невід'ємною складовою процесу підготовки магістрів у закладах вищої освіти та проводиться на оснащених відповідним чином базах (спеціальних закладах освіти (центрах)). Під час практики відбувається безпосереднє поєднання та реалізація теоретичних знань, що отримують здобувачі освіти на заняттях, з практичною їх діяльністю в якості вчителів-дефектологів (олігофренопедагогів, вчителів-логопедів). Це дозволяє, з одного боку, закріпити й поглибити знання теорії, а з іншого – набути вміння й навички, необхідні для майбутньої самостійної роботи.

2. Пререквізити

Для освоєння освітнього компонента «Педагогічна практика у спеціальних закладах освіти (центрах) для дітей з порушеннями інтелектуального та мовленнєвого розвитку» використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Навчальна практика в закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти», «Спеціальна психологія дітей з інтелектуальними порушеннями», «Корекційна психопедагогіка», «Актуальні

проблеми корекційної педагогіки», «Конфліктологія та девіантологія», «Наукова комунікація іноземною мовою».

Постреквізити

Освоєння даного освітнього компонента є необхідною основою для освоєння освітнього компонента «Педагогічна практика (логопедична) у спеціальних закладах освіти (центрах) та у закладах з інклюзивним навчанням» та підготовки кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання практики

Метою педагогічної практики у спеціальних закладах освіти (центрах) для дітей з порушеннями інтелектуального та мовленнєвого розвитку є оволодіння здобувачами освіти сучасними методами, формами навчально-виховної роботи у закладах освіти зі спеціальною та інклюзивною формою навчання, навчально- реабілітаційних та інклюзивно-ресурсних центрах, формування в них професійних умінь, навичок та компетентностей для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних умовах, виховання інтересу до професії, потреби систематично поновлювати свої знання і творчо їх застосовувати в практичній діяльності, вивчення та використання передового й новаторського педагогічного досвіду у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

4. Завдання педагогічної практики:

- формування у здобувачів освіти професійних умінь і навичок роботи з дітьми з порушеннями інтелектуального та мовленнєвого розвитку;
- поглиблення і розширення теоретичних знань зі спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін, набутих здобувачами освіти, застосування їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час проходження практики;
- формування у здобувачів освіти психолого-педагогічних і методичних умінь викладання відповідних навчальних предметів;
- вироблення вмінь організації основних форм навчання у спеціальному закладі освіти, застосування сучасних технологій і методик навчання, ефективних методик комплексного оцінювання розвитку дітей;
- формування вмінь професійного і педагогічного спілкування;
- набуття здобувачів освіти досвіду роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (ООП), формування морально-етичних якостей, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, вироблення потреби в самоосвіті;
- проведення роботи з батьками у різних її формах;
- набуття здобувачів освіти досвіду розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей;
- поглиблення знань здобувачів освіти із проведення експериментальних досліджень з дітьми із особливими освітніми потребами, формування навичок збору матеріалів для кваліфікаційних робіт;
- формування в здобувачів освіти вмінь створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

5. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення курсу «Педагогічна практика у спеціальних закладах освіти (центрах) для дітей з порушеннями інтелектуального та мовленнєвого розвитку» в здобувачів освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 3. Здатність працювати в команді.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК 3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК 4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК 7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК 8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК 10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Результати навчання:

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язберезувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Таблиця 3

Етап практики	Усього	Самостійна робота	Консультативна	Форма контролю /Бали
---------------	--------	----------------------	----------------	-------------------------

Підготовчий				
1. Участь у настановній конференції з метою ознайомлення з методикою та організацією проходження виробничої педагогічної практики у спеціальних закладах освіти (центрах) для дітей з порушеннями інтелектуального та мовленнєвого розвитку. Знайомство з керівниками виробничої практики. Мета, завдання, зміст практики; перевірка готовності до практики. Вивчення здобувачами освіти прав й обов'язків під час проходження практики. Проведення інструктажу з техніки безпеки	11	10	1	IPC/-
2. Складання щоденника практики та його узгодження з керівником	12	10	2	IPC/-
3. Медичний огляд та отримання медичної картки допуску до роботи. Перевірка готовності здобувачів освіти до практики	5	5		IPC/-
Ознайомлювальний				
4. Ознайомлення зі структурою роботи спеціального закладу освіти, ІРЦ, НРЦ, основними напрямками діяльності, складом фахівців, їхніми професійними обов'язками. Вивчення та аналіз відповідних нормативних документів	5	5		IPC/-
Основний				
5. Аналіз плану роботи фахівців, котрі працюють в спеціальному закладі освіти – базі практики. Спостереження за заняттями в закладах освіти	11	10	1	IPC/-
6. Спостереження здобувачами освіти практичних заходів (занять, консультацій, практикумів, круглих столів і т.д.), які проводить корекційні педагоги у спеціальному закладі освіти (центрі) – базі практики та їх аналіз	6	5	1	IPC, PMГ/-
7. Підготовка планів-конспектів навчальних занять, індивідуальних занять та їхнього методичного забезпечення	26	25	1	IPC/20
8. Самостійне проведення навчальних занять	10	10		IPC/30

9. Відвідування занять своїх однокурсників	5	5		ІРС, РМГ/-
Підсумковий				
10. Виготовлення звітної документації про проходження практики	11	10	1	ІРС/20
11. Захист індивідуальних звітів за проведену практику	11	10	1	ДС, ДБ, РМГ/30
12. Підведення підсумків практики на інструктивно-методичному занятті	7	7		ДС, ДБ
Всього годин/Балів	120	112	8	100

ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Отримати ґрунтовні консультації у керівника практики щодо організації, проходження та форми звітності педагогічної практики.
2. Скласти щоденник практики та узгодити його з керівником.
3. Пройти медичний огляд та отримати медичну картку допуску до роботи. Ознайомитися з спеціальним закладом освіти, його історією, традиціями, структурою, особливостями освітнього процесу.
4. Вивчити специфіку роботи асистента вчителя початкових класів, логопеда, дефектолога тощо.
5. Відвідувати уроки, заняття, виховні заходи у визначеному класі (групі).
6. Укласти індивідуальний план роботи студента на період проходження практики.
7. Представити план виховної роботи на семестр, складений класоводом, асистентом вчителя, вихователем групи продовженого дня.
8. Своєчасно виконувати індивідуальні завдання, рекомендації вчителя- класовода, асистента вчителя, керівника практики, адміністрації спеціального закладу освіти.
9. Систематично опрацьовувати наукову, навчально-методичну, хрестоматійну літературу та інші додаткові джерела, які необхідні у процесі підготовки до педагогічної практики.
10. Підготувати психолого-педагогічну характеристику класу та 1 учня з ООП. Підготувати конспекти 3 уроків базових предметів і провести їх.
11. Підготувати сценарії 2 виховних заходів, 2 індивідуальних бесід і провести їх.
12. Підготувати та провести 3 індивідуальні заняття з учнем з ООП.
13. Оформити індивідуальний щоденник педагогічної практики.
14. Підготувати звітну документацію про педагогічну практику на підсумкову конференцію.

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Критерії оцінювання під час проходження практики

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
«Відмінно» - рівень А (90-100 балів).	Усі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння здобувача освіти застосовувати і творчо використовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної діяльності. Виявлено вміння застосовувати інноваційні технології в професійній діяльності, будувати стосунки з дітьми з особливими освітніми потребами, їхніми батьками та педагогами. Також продемонстрована активність та ініціативність під час проходження практики. Звіт подано у встановлений термін. Він містить всі структурні елементи. У щоденнику здобувача освіти зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження переддипломної практики. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику – «відмінно».
«Дуже добре» - рівень В (82 – 89 балів); «Добре» - рівень С (75 – 81 балів).	В (82 – 89 балів). Завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння здобувача освіти застосовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної діяльності. Виявлено вміння встановлювати контакт з дітьми з особливими освітніми потребами, їх батьками, педагогами. Звіт подано у
	встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику здобувача освіти зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику – «дуже добре». С (75 – 81 балів). Завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань практики допускалися незначні помилки. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику здобувача освіти зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику – «добре».
«Задовільно» - рівень Д (67 -74 балів); «Достатньо» - рівень Е (60 - 66 балів).	Д (67 -74 балів). Завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник оформлено невірно. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику – «задовільно». Е (60 - 66 балів). Завдання виконано з помилками. Всі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику – «задовільно».

«Незадовільно» - рівень FX (1 – 59 балів)	Завдання не виконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика-відгук.
--	--

VII. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Педагогічна практика у спеціальних закладах освіти (центрах) для дітей з порушеннями інтелектуального та мовленнєвого розвитку» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. за 100-бальною шкалою. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практики і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на методичних заходах закладів баз практики, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 3* силабуса освітнього компонента. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання завдань (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання нормзаконодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену – заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [«Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі(темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання

результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента «Педагогічна практика у спеціальних закладах освіти (центрах) для дітей з порушеннями інтелектуального та мовленнєвого розвитку» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Захист практики відбувається на засіданні комісії із захисту практики не пізніше ніж через 2 тижні після її завершення (у випадку літніх практик захист повинен бути проведений протягом двох тижнів після початку наступного семестру).

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Базима Н. В., Качуровська О. Б., Коломієць Ю. В., Мартиненко І. В. Дитина з труднощами в навчанні в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник/за ред. І. В. Мартиненко, М. К. Шеремет. Київ: ДІА, 2019. 148 с.

2. Вправи та завданнями для дітей з особливими освітніми потребами (шкільного віку). URL:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/npa/2020/04/11/vpravi.doc>

3. Дегтяренко Т. М., Вавіна Л. С. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: навч. посібн. для ВНЗ. Суми: Університетська книга, 2018. 302 с.

4. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2015. 304 с.

5. Інклюзивне навчання дітей з порушеннями зору: монографія/за ред. Є.П. Синьової, С. О. Рикова. Київ: Кафедра, 2017. 320 с.

6. Коваль Л. В. Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми проблемами в умовах інклюзивного ДНЗ: навчально-методичний посібник. Київ: ФОП

Симоненко О. І., 2018, 100 с.

7. Колупасва А. А., Савчук Л. О. Діти з особливими потребами та організація їх навчання: навч.-метод. посіб. Київ: АТОПОЛ, 2011. 273 с.

8. Компанець Н. М. Моделювання індивідуального розвитку дитини з особливими потребами в умовах інклюзивного ДНЗ: навчально-методичний посібник. Київ: ФОП Симоненко О. І., 2018. 68 с.

9. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5-10 класів з порушеннями інтелектуального розвитку/навчально-методичний посібник/ авт.: О.В. Чеботарьова, Г.О. Блеч, І.В. Гладченко, С.В. Трикоз, І.В. Бобренко, Н.А. Ярмола та ін.: за ред.: О.В. Чеботарьової. Київ, ІСП НАПН України, 2019.120 с.

10. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку/навчально-методичний посібник/авт.: Чеботарьова О. В., Трикоз С. В., Блеч Г. О., Гладченко І. В., Бобренко І. В., Королько Н. І., Дмитрієва І. В., Остапенко Л. І., Тарновська Л. І., Гломозда І. В., Чухліб О. А., Стрілець Л. В. К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 88 с.

11. Купрас В.В. Зміст і методичні рекомендації з позакласного читання для загальноосвітніх шкіл для дітей з дітей початкових класів зі зниженим зором: [навч.посіб.]. Київ, 2008.

12. Лопатіна Г. Методика навчання діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку: монографія. Бердянськ: ФОП Ткачук О. В., 2014. 254 с.

13. Лопатіна Г. О. Логопедичний масаж та гімнастика: навчальний посібник. Бердянськ: БДПУ, 2018. 2014 с.

14. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2016. 164 с.

15. Основи спеціальної та інклюзивної педагогіки: навчальний посібник/за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2018. 338 с.

16. Паламар О.М. Навчання основ граматики та правопису дітей з порушеннями зору: [навч.посібн.]. Київ: 2009. 106 с.

17. Програми з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення: «Корекція мовлення», «Корекція розвитку»/за заг.ред. Данілавічюте Е. А., Колупасвої А. А., Трофименко Л. І., Рібцун Ю. В. Чернівці: Букрек, 2017. 152 с.

18. Проскурняк О. І., Коваленко В. Є. Діагностика інтелектуальних порушень: навч.-метод. посіб. для студентів спеціальності «Спеціальна освіта».Харків: Індустрія, 2017. 196 с.

19. Ревуцька О. Теорія та методика виховання дітей з вадами мовлення:навч. посібн. Для студ. Напрямку підготовки 6.010105 Корекційна освіта. Бердянськ: Видавець Ткачук О. В. 2016. 240 с.

20. Ревуцька О. В., Линдіна Є. Ю. Технології логопедичного обстеження:навчально-методичний посібник. Бердянськ: БДПУ, 2018. 250 с.

21. Савченко О. Дидактика початкової освіти. Київ: Грамота, 2012. С. 336-362.

22. Синьов В. М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка. Частина І. Київ: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2007. 238с.

23. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник/під заг. ред. Софій Н. З. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 66 с.

24. Федоренко І.В. Сучасні підходи до використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі учнів з різними порушеннями психофізичного розвитку. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Соціально-педагогічна.* 2012. Вип.19. С.268-274.

Інформаційні ресурси

<http://mon.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.

<http://www.uasp.org.ua> – сайт української асоціації корекційних педагогів. <http://ukped.com>
Українська педагогіка.

<http://www.intellect-invest.org.ua> Портал сучасних педагогічних ресурсів.
<http://znannya.info> Інформаційний портал «Знання».

2.3. ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА (ЛОГОПЕДИЧНА) У СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ (ЦЕНТРАХ) ТА У ЗАКЛАДАХ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Навчальна/Виробнича
	Спеціальність 016 Спеціальна освіта (016.02 Олігофренопедагогіка)	Рік навчання <u>1-ий</u>
Кількість годин/кредитів <u>210/7</u>	Освітньо-професійна програма Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка)	Семестр <u>2-ий</u>
	Освітній рівень <u>магістр</u>	Консультації <u>14 год.</u>
		Самостійна робота <u>196 год.</u>
		Форма контролю: <u>залік</u>

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

Прізвище, ім'я та по батькові Брушневська Ірина Миколаївна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент

Контактна інформація 0508762003, Brushnevska.Iryna@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Терміни практики травень-червень 2023 р.

III. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація практики

Педагогічна (логопедична) практика у спеціальних закладах освіти (центрах) та у закладах з інклюзивним навчанням є логічно завершеною ланкою в системі практик. Під час її проходження здобувачі освіти приступають до самостійної роботи в різних напрямках корекційно-педагогічної діяльності. Вони повинні продемонструвати вміння працювати з різними категоріями дітей з порушеннями мовленнєвої діяльності, використовуючи фронтальні, підгрупові та індивідуальні форми роботи.

2. Пререквізити: Для освоєння освітнього компонента «Педагогічна (логопедична) практика у спеціальних закладах освіти (центрах) та у закладах з інклюзивним навчанням» використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Актуальні проблеми корекційної педагогіки», «Організація та зміст логопедичної роботи у спеціальних закладах різного типу», «Корекційна психопедагогіка», «Теорія логопедії та технології логопедичного супроводу осіб із психофізичними порушеннями», «Сучасні технології логопедії з практикумом з методикою викладання дисципліни».

Постреквізити: Освоєння даного освітнього компонента є необхідною основою для подальшого вивчення ОК «Організація інклюзивної освіти дітей з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями», підготовки до написання кваліфікаційної роботи.

2. Мета і завдання практики

Метою педагогічної (логопедичної) практики у спеціальних закладах освіти (центрах) та у закладах з інклюзивним навчанням є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих здобувачами освіти у процесі вивчення теоретичних ОК циклу загальної та професійної підготовки, практичних навичок за освітньо-професійною програмою «Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка)», а також систематизація матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи.

Завдання практики:

1. Ознайомити здобувачів вищої освіти із спеціальними закладами освіти (центрами) та із закладами з інклюзивним навчанням, принципами комплектування груп (класів), специфікою організації та здійснення навчально-корекційного процесу з різними віковими групами осіб із ООП.

2. Формувати вміння спостерігати, аналізувати та оцінювати навчально-виховний процес освітнього закладу, як закладу, що забезпечує корекційний вплив на розвиток особистості дитини.

3. Удосконалити організаційні, діагностичні, дидактичні, аналітичні, проектувальні, комунікативні уміння та навички

4. Формувати вміння спілкуватися з дітьми, враховуючи їхні вікові, фізичні та мовні особливості.

5. Вчити здобувачів вищої освіти збирати анамнез дитини, вести записи спостережень, опрацьовувати й узагальнювати одержану в ході обстежень інформацію, прогнозувати діагнози, передбачати основні напрями корекційної роботи з кожною дитиною чи групою дітей, проводити з ними заняття.

6. Проектувати власну корекційно-навчальну діяльність для вирішення конкретних фахових проблем.

7. Розвивати теоретичний пошук в методичній роботі, виробляти потребу в самоосвіті, самоідентифікації себе як професіонала конкретної сфери корекційно-навчальної роботи.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка)» у ході проходження педагогічної (логопедичної) практики у спеціальних закладах освіти (центрах) та у закладах з інклюзивним навчанням у студентів необхідно сформулювати **загальні і фахові (спеціальні) компетентності**, а саме:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти..

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

За результатами практики здобувачі освіти будуть компетентними у таких питаннях:

- зміст професійної діяльності вчителя-логопеда;
- законодавчо-нормативні документи, що регулюють діяльність вчителів-логопедів у навчальних закладах;
- основні методики та технології роботи з дітьми з вадами мовлення різного віку;
- юридичні, медичні, педагогічні, психологічні механізми попередження та подолання негативних факторів розвитку та соціалізації дитини-логопата чи дитини з особливими потребами;
- професійний етичний кодекс вчителя-логопеда;
- методологію та методи корекційних діагностик та безпосередньої корекційної роботи з дітьми.

Будуть вміти:

- аналізувати практичний досвід фахівців в галузі логопедії, власну професійну діяльність;
- діагностувати мовленнєві проблеми особистості, знаходити оптимальні шляхи їх подолання;
- планувати етапи корекційної роботи з метою досягнення конкретного результату;
- проектувати індивідуальні корекційні програми допомоги;
- самостійно реалізовувати програму надання корекційної допомоги дітям з різними вадами мовлення;
- застосовувати індивідуальні, групові, колективні форми роботи;
- володіти технологіями навчання та корекції мовлення дітей;
- використовувати психологічні, медичні, педагогічні механізми попередження та подолання вад мовлення у дітей;
- науково обґрунтовувати результати корекційної діяльності;
- реалізувати власний творчий потенціал для удосконалення форм, методів, технологій корекційної діяльності.

3. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення освітнього компонента «Педагогічна (логопедична) практика у спеціальних закладах освіти (центрах) та у закладах з інклюзивним навчанням» у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі компетентності:

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність

освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

PH 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проєкти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Таблиця 2

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	<p>Участь у настановній конференції з метою ознайомлення з методикою та організацією проходження педагогічної (логопедичної) практики у спеціальних закладах освіти (центрах) та у закладах з інклюзивним навчанням. Знайомство з керівниками логопедичної практики в освітніх закладах від кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, переліком баз практики.</p> <p>Складання індивідуального графіку роботи на період проходження практики.</p>
2. Ознайомлювальний	<p>Вивчення та аналіз нормативних документів, що визначають професійні обов'язки вчителя-логопеда. Аналіз плану роботи вчителя-логопеда.</p> <p>Відомості про структуру закладу, основні напрями діяльності, склад фахівців, їхні професійні обов'язки.</p>
3. Основний	<p>1. Аналіз системи роботи вчителя-логопеда з дітьми та педагогами освітнього закладу - бази практики. Спостереження здобувачами освіти практичних заходів (занять, консультацій, практикумів, круглих столів і т.д.), які проводить учитель-логопед в закладі освіти - базі практики та їх аналіз.</p> <p>2. Планування, проведення та аналіз корекційних занять з дітьми із порушеннями мовлення. Розробити і провести чотири залікові корекційні заняття з дітьми із порушеннями мовлення або два залікові заняття і одне свято-розвагу. Конспекти занять та сценарій свята додати до матеріалів практики.</p> <p>3. Провести діагностику мовного розвитку дітей з дислалією, дизартрією, загальним недорозвитком мовлення. Визначення причини вад дитини. Результати обстеження та психолого-педагогічну характеристику дитини-логопата занести в мовну картку.</p>
4. Підсумковий	<p>Розроблення системи роботи вчителя-логопеда з батьками дітей з вадами мовлення та педагогами закладу. Характеристика мовних і психологічних особливостей дитини-логопата. Застосування колективних та індивідуальних форм роботи з батьками та педагогами; ознайомлення з традиційними та нетрадиційними формами роботи.</p>

ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. На основі вивчення специфіки діяльності вчителя-логопеда подати план роботи спеціаліста в закладі освіти – базі практики.
2. Підготувати тези доповіді на тему (за вибором):
 - ✓ «Зміст професійної діяльності вчителя-логопеда з дітьми з вадами мовлення (зокрема з дизартрією, з заїканням, з ЗНМ I, II чи III рівня)»;
 - ✓ «Основні напрями та форми роботи вчителя-логопеда з дітьми раннього віку»;
 - ✓ «Корекційно-педагогічна робота з дітьми з особливими освітніми потребами»;
 - ✓ «Корекційно-педагогічна робота з сім'ями, що виховують дітей з важкими порушеннями мовлення»;
 - ✓ «Фольклорні жанри в корекційній роботі з дітьми-логопатами»;
 - ✓ «Інклюзивна освіта: за і проти»;
 - ✓ «Корекційна робота з гіперактивними дітьми, з дітьми з аутизмом, з розумовою відсталістю».
3. На основі опрацювання сучасних педагогічних та фахових періодичних видань створити покажчик статей, в яких висвітлено проблеми, що вирішує дефектологія, логопедія (не менше 10 статей).
4. Розробити методичний матеріал для роботи з батьками дітей-логопатів.
5. Розробити план проведення «круглого столу» на актуальну корекційно-педагогічну тематику.
6. Розробити презентацію або презентаційний буклет щодо діяльності вчителя-логопеда (за бажанням).
7. Розробити та виготовити гру з розвитку мовлення для групи дітей (за завданням логопеда закладу).

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Таблиця 3

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Теоретична підготовка: – знання предмету; – володіння матеріалом під час проведення занять, бесід, екскурсій, консультацій тощо.	15
2. Психолого-педагогічна майстерність: – педагогічний такт; – комунікабельність; – емпатійність; – неконфліктність тощо.	10
3. Особистісні характеристики: – дисциплінованість під час проходження практики; – ініціативність; – самостійність; – професійна спрямованість; – інноваційність тощо.	5
4. Оцінювання процесу проходження практики: – проведення занять, виховних заходів, експериментів; – формування педагогічної документації, облікової звітності на базах практики тощо.	20

5. Оцінювання звітної документації: <ul style="list-style-type: none"> – план-конспект заняття; – сценарій виховного заходу; – психолого-педагогічна характеристика; – матеріали педагогічної звітності; – фотозвіт; – плани екскурсій тощо. 	20
6. Оцінювання допоміжної документації : <ul style="list-style-type: none"> – загальне оформлення щоденника; – оформлення допоміжної документації (конспекти занять, наочний матеріал, схеми, знімки тощо). 	5
7. захист практики.	25
Сума	100

Критерії оцінювання під час проходження практики

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
<p>«Відмінно» - рівень А (90-100 балів).</p>	<p>Оцінка «відмінно» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань змістових модулів на високому рівні. Студент вільно володіє знаннями й творчо здійснює корекційну діяльність відповідно до мети і завдань практики. Активно включається у роботу, що вимагає творчої професійної діяльності. Практикант проявляє себе організованим, сумлінним, ініціативним, винахідливим у виборі форм, методів, технологій корекційної діяльності. На високому рівні володіє професійними компетенціями: успішно здійснює аналіз практичного досвіду фахівців в галузі логопедії та дефектології, власної професійної діяльності; діагностує проблеми мовлення дітей різного віку, знаходить оптимальні шляхи їх подолання; планує діяльність з метою досягнення конкретного результату; проектує корекційні програми допомоги; здійснює вибір засобів, методів, прийомів корекційної діяльності у типових і нетипових ситуаціях; прогнозує кінцевий результат діяльності; самостійно реалізує програму надання корекційної допомоги дітям-логопатам; застосовує індивідуальні, групові, колективні форми роботи; використовує психологічні, медичні, педагогічні механізми попередження та подолання вад мовлення дітей; закони, правові документи стосовно надання дітям корекційної допомоги; науково обґрунтовує результати корекційної діяльності, реалізує творчий потенціал для удосконалення її форм, методів, технологій.</p> <p>Одержав високу оцінку керівника практики. Демонструє вільне володіння знаннями та вміннями основних методик та технологій професійної діяльності вчителя-логопеда. Здав оформлену відповідно до вимог звітну документацію у визначений термін.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 90 балів.</p>
<p>«Добре» - рівень В (80-89 балів); рівень С (70-79 балів).</p>	<p>Оцінка «добре» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань змістових модулів на належному рівні. Практикант проявляє себе організованим, старанним, наполегливим, відповідальним. На достатньому рівні володіє професійними компетенціями: здійснює аналіз практичного досвіду фахівців в галузі логопедії та дефектології, власної професійної діяльності; діагностує проблеми мовлення дітей, знаходить оптимальні шляхи їх подолання;</p>

	<p>планує етапи діяльності з метою досягнення конкретного результату; проектує корекційні програми допомоги; здійснює вибір засобів, методів, прийомів корекційної діяльності у типових і нетипових ситуаціях; прогнозує кінцевий результат діяльності; за допомогою керівника практики реалізує програму надання корекційної допомоги дітям-логопатам; застосовує індивідуальні, групові, колективні форми роботи; реалізує творчий потенціал для здійснення практичної діяльності.</p> <p>Одержав оцінку «добре» керівника практики. Аргументує добір методів та технологій корекційної взаємодії, що застосовувались у процесі практики.</p> <p>Здав у визначений термін і у повному обсязі правильно оформлену документацію.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 70 балів</p>
<p>«Задовільно» - рівень Д (60-69 балів); рівень Е (50-59 балів).</p>	<p>Оцінка «задовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань змістових модулів. Знання здобувача вищої освіти несистемні. Рівень володіння професійними компетенціями низький: не вмie самостійно аналізувати практичний досвід фахівців в галузі логопедії та дефектології, власну діяльність, визначати проблеми мовлення дітей, знаходити шляхи їх вирішення, планувати етапи практичної (корекційної) діяльності, застосовувати індивідуальні, групові, колективні форми роботи. Для виконання завдань практики потребує значної допомоги керівника. Проявив себе як недостатньо організований, відповідальний, безініціативний.</p> <p>Одержав задовільну характеристику керівника практики. Виявляє невпевненість в аргументації добору методів та технологій корекційної взаємодії. Звітна документація оформлена з порушеннями.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 50 балів.</p>
<p>«Незадовільно» - рівень FХ (25-49 балів)</p>	<p>Оцінка «незадовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань змістових модулів. Знання здобувача вищої освіти фрагментарні. Виявив незадовільний рівень володіння професійними компетенціями, зокрема вміннями аналізувати практичний досвід фахівців в галузі логопедії, власну діяльність, визначати проблеми мовлення дітей, знаходити шляхи їх вирішення, без допомоги керівника не спроможний виконувати практичну діяльність, надавати корекційну допомогу клієнтові; застосовувати індивідуальні, групові, колективні форми роботи.</p> <p>Практикант пропускав заняття, проявив себе як невідповідальний, недисциплінований. Одержав незадовільну характеристику керівника практики. Виявляє значні прогалини у знаннях. Звітна документація представлена не у повному обсязі.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 25 балів</p>

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Педагогічна (логопедична) практика у спеціальних закладах освіти (центрах) та у закладах з інклюзивним навчанням» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. за 100-бальною шкалою. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практики і має за мету

перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на методичних заходах закладів баз практики, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 3* силабуса освітнього компонента.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену – заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [«Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність

непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Підсумковий контроль

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силябусом освітнього компонента «Педагогічна (логопедична) практика у спеціальних закладах освіти (центрах) та у закладах з інклюзивним навчанням» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Захист практики відбувається на засіданні комісії із захисту практики не пізніше ніж через 2 тижні після її завершення (у випадку літніх практик захист повинен бути проведений протягом двох тижнів після початку наступного семестру).

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні:

1. Барищук Г.С. Прислухайтесь, як говорить ваша дитина. Альбом обстеження мовлення дітей: Посібник логопеда. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 48 с.
2. Володіна В.С. Альбом з розвитку мовлення: Говоримо правильно. К. : ТОВ «Перо», 2012. 96 с.
3. Логопедія. Підручник. За ред. М. К. Шеремет. К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. 376 с. : іл.
4. Логопедія. Підручник. За ред. М. К. Шеремет. К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. 437 с. : іл.
5. Лупінович С. М. Довідник вчителя-логопеда. Тернопіль, 2008. 133 с.
6. Малярчук А. Я. Обстеження мовлення дітей: Дидактичний матеріал». Київ, 2002. 137 с.
7. Мартиненко І.В. Комунікативний тренінг для дошкільників з порушеннями мовлення. Літера ЛТД, 2019. 120с.

8. Марченко І. С. Спеціальна методика розвитку мовлення [Текст] : (логопед. робота з корекції порушень мовлення у дошкільників) : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. Київ : Слово, 2015. 307 с.

9. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник, третє видання, перероблене та доповнене. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 672 с.

Додаткові:

1. Дефектологічний словник / за ред. В.І. Бондаря. Луганськ, 2003. 708 с.

2. Рібцун Ю. В. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ: програмно-методичний комплекс. К. : Освіта України, 2011. 292 с.

3. Синьов В. М., Коберник Г. М. Основи дефектології: навчальний посібник. К. : Вища школа., 1994. 143с.

4. Хрестоматія по логопедії / За ред. М. К. Шеремет. К., 2005. 337 с.

2.4. ПЕДАГОГІЧНА (ПЕРЕДДИПЛОМНА) ПРАКТИКА У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ, СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
<u>Денна форма навчання</u>	<u>Галузь знань</u> 01 «Освіта/Педагогіка» <u>Спеціальність</u> 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка) <u>Освітньо-професійна програма</u> Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка) <u>Освітній рівень:</u> <u>другий</u> (магістерський)	<u>Навчальна</u>
		Рік навчання <u>2-ий</u>
		Семестр <u>3-ій</u>
		Консультації <u>20 год.</u>
Кількість годин/кредитів <u>300/10</u>		Самостійна робота <u>280 год.</u>
ІНДЗ: €		Форма контролю: <u>залік</u>
Мова навчання		Українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

ППП Сергеева Валентина Федорівна
 Науковий ступінь кандидат педагогічних наук
 Вчене звання доцент
 Посада кандидат кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
 Контактна інформація: (+380501087179, valentina.sergeeva@live.com)
 Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація практики

Педагогічна (переддипломна) практика є складовою частиною освітнього процесу, заключним етапом теоретичної і практичної підготовки висококваліфікованих фахівців, засобом формування у них навичок педагогічної і наукової діяльності та умінь ефективно працювати в різноманітних виробничих умовах. Практиці передують вивчення курсів з загальної та професійної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня «магістр». Практика є логічним завершенням предметно-наукової підготовки фахівця з спеціальної освіти, сприяє удосконаленню всієї системи методичної підготовки, розвитку індивідуальних творчих здібностей майбутніх фахівців, їх ерудиції, вихованню у них подальшої активності і самостійності у набутті професійних перцептивних, проектувальних, адаптивних, організаційних, пізнавальних вмінь. Педагогічна (переддипломна) практика сприяє

формуванню особистісного педагогічного стилю, об'єктивній оцінці своїх можливостей, застосуванню різноманітних методів та прийомів освітньо-корекційної діяльності, сучасних педагогічних технологій.

Під час проходження практики здобувач вищої освіти повинен завершити самостійне наукове дослідження – кваліфікаційну (магістерську) роботу, творчо застосовуючи теоретичні знання, набуті під час навчання.

Зміст практики є доступним для здобувачів освіти освітнього ступеня «магістр» та розрахований на засвоєння його кожним здобувачем освіти.

2. Пререквізити

Практика розглядається як складова змісту практичної підготовки магістрів і побудована на відповідних теоретичних, наукових засадах та практичній підготовці. Для освоєння освітнього компонента «Педагогічна (переддипломна) практика у закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти» використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Психокорекційні інноваційні технології», «Сучасні технології корекційної роботи з дітьми з комбінованими порушеннями розвитку», «Актуальні проблеми корекційної педагогіки», «Організація інклюзивної освіти дітей з інтелектуальними і мовленнєвими порушеннями», «Організація та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю» тощо.

Постреквізити. Освоєння даного освітнього компонента є необхідною основою для підготовки до захисту в Державній екзаменаційній комісії кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Мета і завдання практики

Мета ОК – залучення здобувачів освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 016 Спеціальна освіта до організації освітньо-корекційного процесу у закладах спеціальної освіти, закладах дошкільної й середньої загальної освіти з інклюзивною формою навчання, навчально-реабілітаційних центрах, інклюзивно-ресурсних центрах тощо в умовах реформування освітньої галузі; оволодіння видами професійної діяльності на рівні, що відповідає кваліфікації «магістр»; формування готовності здобувачів освіти до професійної педагогічної діяльності у спеціальному або інклюзивному освітньому середовищі; розширення наукового світогляду здобувачів освіти; формування навичок організації і проведення науково-дослідної роботи; в цілому забезпечення якісної фахової підготовки.

Завдання ОК:

- формування професійної компетентності спеціального педагога (учителя-дефектолога);
- поглиблення й удосконалення теоретичних знань і встановлення їхнього зв'язку з практичною діяльністю;
- розвиток методичної та організаційної готовності здобувачів освіти до освітньо-корекційної діяльності;
- створення умов для розвитку здібностей і самореалізації здобувача освіти, для формування його власного стилю діяльності;
- формування у здобувачів освіти творчого і дослідницького підходів до професійної діяльності;
- розвиток навичок професійної рефлексії;
- формування умінь застосовувати діагностичні методики щодо вивчення рівнів освіченості та навченості дітей (учнів) з особливими потребами;
- розвиток умінь застосовувати знання з корекційної педагогіки, спеціальної психології та методик спеціальної освіти в конкретних педагогічних ситуаціях;
- удосконалення умінь й навичок організації самостійного наукового дослідження;

- формування готовності до свідомого професійного самовдосконалення;
- спрямування, коригування дослідницької роботи студентів.

Базою педагогічної (переддипломної) практики є спеціальні заклади дошкільної та середньої освіти, заклади дошкільної та середньої освіти з інклюзивною формою навчання, інклюзивно-ресурсні центри, заклади для осіб, які потребують соціальної допомоги та реабілітації – соціально-реабілітаційні центри; зокрема, ті заклади, де магістрантом здійснюється магістерське дослідження. З закладами освіти, організаціями, в яких здобувачів освіти проходять практику, завчасно укладається договір на її проведення і останні визначаються як бази практики. В договорі має бути передбачено дотримання базами практики безпеки життєдіяльності студентів. Для іноземних студентів бази практики обумовлюються контрактами або договорами про здобуття освіти відповідними категоріями здобувачів освіти. Бази практики повинні відповідати вимогам програми практики та закріплюватися на термін 5 років.

Базою практики може бути профільна кафедра (у даному випадку – кафедра спеціальної та інклюзивної освіти), до науково-дослідної діяльності якої залучається здобувач освіти і на якій в межах відповідної загальнонаукової проблеми здійснює власне наукове дослідження.

4. Результати навчання (компетентності).

Під час педагогічної (переддипломної) практики здобувачі освіти мають набути такі **обов'язкові професійні компетентності випускника:**

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Результати навчання (РН)

РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

PH 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

PH 10. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

PH 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

PH 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

IV. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Силабус педагогічної (переддипломної) практики складається з *трьох змістових модулів*.

Змістовий модуль 1: Організаційний або підготовчий (підготовка до проведення практики, окреслення організації і структури практики) етап.

Змістовий модуль 2: Поточний або камеральний (виконання основних завдань практики, проведення дослідно-експериментальної роботи) етап.

Змістовий модуль 3: Підсумковий (опрацювання і аналіз даних дослідження, підготовка магістерської роботи до захисту, підведення підсумків практики) етап.

Змістові модулі (етапи) педагогічної (переддипломної) практики

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Організаційний (підготовчий)	<p>Включає в себе розв'язання всіх організаційних питань. Він починається з настановчої конференції, що проводиться представником факультету, який відповідає за організацію і проведення практики, на якій присутні представники адміністрації ЗВО (факультету), студенти, викладачі. Здобувачі освіти знайомляться з завданнями, програмою і звітною документацією з практики, розподілом по її об'єктах. На конференції деталізується зміст, уточнюються терміни проведення практики, форми звітності. Проводиться інструктаж з техніки безпеки.</p> <p>Підготовчий етап передбачає виконання магістрантами таких завдань:</p> <ul style="list-style-type: none">- участь у настановчій конференції;- ознайомлення зі змістом та завданнями практики;- ознайомлення з щоденником проходження практики;

	<ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення з звітною документацією з практики, - складання кожним практикантом індивідуального плану роботи упродовж практики.
2. Поточний (камеральний)	<p>Включає практичну діяльність магістрантів відповідно до індивідуального плану; ознайомлення з базою практики; окреслення структури і процедури педагогічного експерименту; розробку методичного забезпечення експериментального дослідження; реалізацію педагогічного експерименту; консультації з науковим керівником і керівником практики, педагогами базового закладу освіти.</p> <p>Здобувач освіти виконує такі основні завдання практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення з базою практики: загальні відомості про базовий заклад освіти, визначення учасників-суб'єктів педагогічного експерименту; окреслення методики (моделі) педагогічного експерименту; - ознайомлення з основними напрямками діяльності базового закладу освіти, з педагогами та дітьми (учнями); - вивчення і аналіз освітнього або освітньо-корекційного процесу у базовому закладі освіти; - систематизація та узагальнення науково-методичних джерел; - організація науково-дослідної роботи (педагогічний експеримент); - обробка статистичних даних; - аналіз й обговорення з керівником отриманих результатів дослідження; - завершення роботи над магістерським дослідженням; - презентація результатів магістерського дослідження на попередньому захисті; - підготовка супровідної документації до магістерського дослідження; - участь у науково-методичному семінарі базової кафедри з доповіддю з проблеми, що пов'язана з темою магістерської роботи; - організація і проведення не менше двох форм освітньо-корекційної роботи у базовому закладі освіти щодо практичного розв'язання проблеми, яка пов'язана з темою магістерської роботи та складання письмового самоаналізу проведених форм; - підготовка методичних рекомендацій щодо шляхів розв'язання проблеми, яка пов'язана з темою магістерської роботи; - ведення щоденника практики; - виконання індивідуального завдання (за дорученням методиста базового закладу освіти або керівника-методиста практики)
3. Підсумковий	<p>Заключний етап переддипломної практики присвячується узагальненню проведеної</p>

	<p>магістрантами роботи: підбиваються підсумки, готуються матеріали до звіту, систематизується відповідна документація. Здобувач освіти у встановлений термін оформлює звіт за результатами практики; одержує письмовий відзив керівника, де пропонується оцінка роботи практиканта. Звітні матеріали подаються на захист практики. Під час захисту відбувається презентація результатів практики та оцінювання роботи практиканта.</p> <p>Здобувач освіти виконує такі завдання практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ведення щоденника практики; - підготовка доповіді або виступу про основні результати магістерського дослідження, що має бути репрезентовано під час захисту у Державній екзаменаційній комісії; - підготовка звіту про виконане індивідуальне завдання; - узагальнення матеріалів практики і оформлення звіту за результатами практики; - визначення теми й окреслення змісту виступу на заключній конференції; - участь у підсумковій конференції.
--	---

V. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальне завдання як одна з форм набуття фахових компетентностей, що має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення теоретичних й методичних знань здобувачів освіти, визначається керівником практики спільно з керівником кваліфікаційної (магістерської) роботи та виконується у відповідності до її тематики. Індивідуальні завдання і форми індивідуальної роботи у процесі переддипломної практики конкретизуються і доповнюються для кожного магістранта залежно від специфіки і характеристики виконуваної науково-дослідної діяльності.

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Таблиця 3

<i>Зміст роботи (види), що оцінюється</i>	<i>Кількість балів</i>
<p>Змістовий модуль 1. Організаційний або підготовчий (підготовка до проведення практики, окреслення організації і структури практики) етап</p> <p><i>Ознайомлення з нормативними документами, які регламентують організацію навчального процесу у закладах вищої освіти.</i></p> <p><i>Ознайомлення з основними завданнями, програмою і звітною документацією з практики.</i></p> <p><i>Демонстрація відповідних знань і вмінь щодо створення власного алгоритму організації практики і завершального етапу наукового дослідження.</i></p>	5
<p>Змістовий модуль 2. Поточний або камеральний (виконання основних завдань практики, проведення дослідно-експериментальної роботи) етап</p> <p><i>Виконання всіх завдань практики у повному обсязі.</i></p>	60

<p><i>Володіння і творче використання педагогічних, психологічних та методичних знань, пов'язаних з особливостями і засобами освітньо-корекційної та науково-дослідної діяльності. Виявлення умінь оперувати термінологією професійного спрямування; застосовувати інноваційні технології педагогічної й науково-дослідної діяльності, здійснювати аналіз практичного досвіду фахівців в галузі спеціальної та інклюзивної освіти, власної професійної діяльності, організовувати освітньо-корекційну діяльність на засадах державного законодавства у галузі спеціальної та інклюзивної освіти; будувати стосунки з дітьми з особливими потребами, їхніми батьками та педагогами. Володіння такими складовими педагогічної майстерності, як педагогічний такт, комунікабельність, емпатійність, неконфліктність тощо.</i></p> <p><i>Демонстрація активності та ініціативності у підготовці та проведенні науково-дослідної діяльності.</i></p> <p><i>Наявність таких особистісних характеристик, як дисциплінованість, ініціативність, креативність, самостійність, професійна спрямованість тощо.</i></p> <p><i>Виконання індивідуального завдання.</i></p>	
<p>Змістовий модуль 3. Підсумковий (опрацювання і аналіз даних дослідження, підготовка магістерської роботи до захисту, підведення підсумків практики) етап</p> <p><i>Своєчасність виконання завдань практики; повний обсяг їх виконання; якість виконання завдань практики; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність під час педагогічної практики.</i></p> <p><i>Презентація основних результатів магістерського дослідження на попередньому захисті; підготовка магістерської роботи до захисту.</i></p> <p><i>Результати виконання індивідуального завдання.</i></p> <p><i>Упорядкування і технічне оформлення матеріалів звітної документації з практики. Захист у підсумковій конференції звіту за результатами проходження педагогічної (переддипломної) практики.</i></p>	35
<p>Залік:</p>	100

Перелік звітної документації

На захист звіту про проходження переддипломної практики здобувач освіти повинен надати наступні звітні матеріали:

- 1) Індивідуальний план проходження переддипломної практики з позначками про виконання/невиконання його пунктів.
- 2) Календарно-тематичний план проходження практики.
- 3) Копії таких сторінок рукопису кваліфікаційної (магістерської) роботи: титульна

сторінка, зміст, вступ, висновки, список використаних джерел.

4) Текст доповіді у науково-методичному семінарі базової кафедри з проблеми, що пов'язана з темою магістерської роботи;

5) Розгорнуті плани-конспекти не менше двох форм освітньо-корекційної роботи у базовому закладі освіти щодо практичного розв'язання проблеми, яка пов'язана з темою магістерської роботи з письмовим самоаналізом проведених форм;

6) Методичні рекомендації щодо шляхів розв'язання проблеми, яка пов'язана з темою магістерської роботи;

7) Звіт про виконання індивідуального завдання.

8) Відгук керівника практики про результати і якість проходження здобувачем освіти переддипломної практики.

9) Індивідуальний звіт про проходження практики (друкований рукопис довільної форми, 2-3 сторінки).

10) Додатки (супровідні матеріали, світлини проходження практики чи інше, що, на думку здобувача освіти, підтверджує якість проходження практики).

Здобувач освіти, який не надав звітної документації, вважається таким, що не пройшов переддипломну практику.

Критерії оцінювання під час проходження практики

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
«Відмінно» – рівень А (90–100 балів)	Всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння студента застосовувати і творчо використовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами освітньо-корекційної та науково-дослідної діяльності. Виявлено вміння застосовувати інноваційні технології педагогічної й науково-дослідної діяльності, будувати стосунки з дітьми з особливими потребами, їхніми батьками та педагогами. Також продемонстрована активність та ініціативність у підготовці та проведенні науково-дослідної діяльності. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження переддипломної практики. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику – «відмінно».
«Дуже добре» – рівень В (82–89 балів)	Завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння студента застосовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної й науково-дослідної діяльності. Виявлено вміння здійснювати педагогічний експеримент, але шаблонно. У процесі науково-дослідної діяльності не виявлено творчого, індивідуального підходу. Виявлено вміння встановлювати контакт з дітьми з особливими потребами, їх батьками, педагогами. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику – «дуже добре».
«Добре» – рівень С (75–81 балів)	Завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань практики допускалися незначні помилки. Виявлено вміння проводити педагогічний експеримент, але шаблонно. Звітна документація

	оформлена згідно вимог. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику – «добре».
«Задовільно» – рівень Д (67–74 балів) «Достатньо» – рівень Е (60–66 балів)	Завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник оформлено невірно. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику – «задовільно». Завдання виконано з помилками. Всі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику – «задовільно».
«Незадовільно» – рівень FХ (1–59 балів)	Завдання не виконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної й науково-дослідної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика-відгук.

VII. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Педагогічна (переддипломна) практика у закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. за 100-бальною шкалою. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практики і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на методичних заходах закладів баз практики, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 3* силабуса освітнього компонента.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

Дотримання термінів виконання того чи іншого завдання практики є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. У випадку, якщо здобувач освіти не виконав окремі завдання практики (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати такі завдання та добрати відповідну кількість балів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) виконання завдань та їхня звітність може відбуватись в он-лайн форматі за погодженням із керівником практики. У будь-якому випадку магістри зобов'язані дотримуватися строків виконання усіх видів робіт, що визначені в індивідуальному плані студента-практиканта.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті види завдань практики, які він не виконав протягом її терміну (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені види роботи. Звіти з практики, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Очікується, що виконувані завдання практики та науково-дослідні роботи здобувачів освіти будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших магістрантів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в кваліфікаційній роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування під час попереднього захисту, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до «[Кодексу академічної доброчесності](#)» Волинського національного університету імені Лесі Українки».

Політика щодо відвідування. Виконання усіх видів робіт практики є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання, зокрема організація роботи практиканта, може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

VIII. Підсумковий контроль

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента

ОК «Педагогічна (переддипломна) практика у закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Захист практики відбувається на засіданні комісії із захисту практики не пізніше ніж через 2 тижні після її завершення (у випадку літніх практик захист повинен бути проведений протягом двох тижнів після початку наступного семестру).

Здобувач освіти може додатково відпрацювати на консультаціях із викладачем ті види робіт практики, які він пропустив протягом її терміну (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені види робіт. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

ІХ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Рекомендована література:

1. Берко А.Ю. та інші. Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації: Навчальний посібник. Львів: «Новий Світ-2000», 2010. 282 с.
2. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
3. Васянович Г.П. Педагогічна етика : Навч. посіб. К.: «Академвидав», 2011. 248 с.
4. Дистанційні технології в освіті: збірник науково-методичних рекомендації щодо організації виховання, навчання та розвитку учасників освітнього процесу під час карантину / під ред. Ю.О. Бурцевої, Д.В. Малєєва. Краматорськ : Відділ інформаційно-видавничої діяльності, 2020. 95 с.
5. Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи. Аналітико-методичні матеріали / кол. автор.; за заг. ред. О.М. Топузова ; укл. М.В.Головка. Київ : Педагогічна думка, 2021. 192 с.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. К. : «Академвидав», 2012. 352 с.
7. Методика організації науково-педагогічних досліджень: метод. посібник / укл. : О.Є. Антонова, В.М. Єремєєва, Н.М. Мирончук. Житомир, 2018. 76 с.
8. Методичні рекомендації щодо організації та проведення педагогічної (переддипломної) практики магістрантів (спеціальність : 011 Освітні, педагогічні науки) /

Серія : Магістратура / Magistrature» / [укл. Т.О. Дороніна, С.М. Щербина]. Кривий Ріг : ВЦ КДПУ, 2018. 44 с.

9. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах дистанційного навчання / авторський колектив; за ред. Є.М. Бачинської, О.В. Матушевської. Біла Церква : КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів». 2020. 109 с.

10. Мокін Б.І., Мокін О.Б. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.

11. Організація освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання (з досвіду роботи педагогів Кіровоградської області) [методичні рекомендації] / за заг. ред. Ольги Литвиненко. Кропивницький: КЗ «КОППО імені Василя Сухомлинського», 2021. 72 с.

12. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А.Є. Конверського. К. : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

13. Палеха Ю.І., Леміш Н.О. Основи науково-дослідної роботи : навч. Посібник. К. : Видавництво Ліра-К, 2013. 336 с.

14. Педагогічна практика : програми, навчально-виховна робота студентів, звітність : навчально-методичний посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. / І. В. Мороз, О.Г. Ярошенко, Т.С. Іваха [та ін.] ; [за заг. ред.: І.В. Мороза, Т.С. Івахи]. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. 222 с.

15. Переддипломна практика : методичні рекомендації для організаторів та студ. спец. «Соц. Педагогіка» / упоряд. О.В. Сорока. Тернопіль : ТНПУ, 2008. 36 с.

16. Романюк, С.З. Перші кроки в країну знань : навчально-методичний посібник з пед. практики «Перші дні дитини в школі» для студ. спец. «Початкова освіта» / С.З. Романюк, М.Г. Іванчук, І.С. Руснак. 2-ге вид., доповн. та переробл. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2010. 176 с.

17. Сергієнко В.В. Філософські проблеми наукового пізнання : навчальний посібник. Кременчук : Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, 2011. 103 с.

18. Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи: 2021 (Подолання викликів у період карантину, спричиненого COVID-19) : зб.матеріалів всеукр.наук.-практ.семінару (Київ, 2 березня 2021 р.) / за заг.ред. О.В. Овчарук. Київ: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 2021. 116 с.

19. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. Посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 178 с.

Інформаційні ресурси:

1. mon.gov.ua
2. <http://uk.wikipedia.org>
3. [www.ed.gov.ru / ob-edu / noc / rub / standart](http://www.ed.gov.ru/ob-edu/noc/rub/standart)
4. www.eidos.ru
5. [http://festival, september.ru/](http://festival.september.ru/)
6. <http://www.edu.ru>
7. <http://www.ioso.iip.net>
8. <http://www.mediaeducation.ru>
9. <http://www/trizminsk.org>
10. [http://www //trizway.com](http://www.trizway.com)
11. [http://www/prazdnik.by](http://www.prazdnik.by)
12. [www. forkids.ru](http://www.forkids.ru)
13. [www. scenarii.ru](http://www.scenarii.ru)
14. [www. znannia.com.ua](http://www.znannia.com.ua)
15. <http://www.osvitaua.com> 16. [pedlib.ru](http://www.pedlib.ru)
16. сайт «КРОК»

РОЗДІЛ 3. ПРОГРАМИ ПРАКТИК ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ОПП «СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА»

3.1. НАВЧАЛЬНА (ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА) ПРАКТИКА У ЗАКЛАДАХ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ

І. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
<u>Денна форма навчання</u>	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> Спеціальність <u>016 Спеціальна освіта</u> Освітньо-професійна програма Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта Освітній рівень: другий (магістерський)	<u>Навчальна</u>
Кількість годин/кредитів <u>180/6</u>		Рік навчання <u>-1-й</u>
		Семестр - <u>1-ий</u>
		Консультації - <u>14 год.</u>
		Самостійна робота - <u>166 год.</u>
Мова навчання	Українська	
Форма контролю: <u>залік</u>		

ІІ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

ПІП Сидорук Ірина Ігорівна
 Науковий ступінь доктор педагогічних наук
 Вчене звання доцент
 Посада професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
 Контактна інформація: +380953092902, Sudoryk_Ira@ukr.net
 Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>
 Терміни практики протягом семестру

ІІІ. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація практики

Навчальна (організаційно-методична) практика у закладах з інклюзивним навчанням є обов'язковою частиною освітнього процесу. На цьому етапі відбувається практичне знайомство з майбутньою професійною діяльністю у закладах освіти. Практика спрямована на знайомство з діяльністю закладів дошкільної освіти, загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, інклюзивно-ресурсних центрів, формування уявлень здобувачів освіти про особливості їхньої роботи, функції, принципи комплектування, штатний розпис, матеріально-технічну базу, організацію роботи відповідних фахівців.

2. Пререквізити

Для освоєння освітнього компонента «Навчальна (організаційно-методична) практика у закладах з інклюзивним навчанням» використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Проектний менеджмент», «Актуальні проблеми корекційної педагогіки», «Інклюзивна педагогіка», «Спеціальна психологія осіб із особливими потребами».

Постреквізити

Освоєння даного освітнього компонента є необхідною основою для подальшого вивчення ОК «Виробнича (адміністративно-управлінська) практика у закладах з інклюзивним навчанням», «Переддипломна практика», та ін., для підготовки кваліфікаційної роботи.

4. Мета і завдання практики

Мета освітнього компонента: сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про функціонування закладів освіти з інклюзивною формою навчання, інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ); особливості організації роботи закладу дошкільної, загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням та управління освітнім, корекційно-розвивальним процесами в них; особливості організації роботи інклюзивно-ресурсного центру; особливості професійної діяльності фахівців, котрі забезпечують повноцінне функціонування цих закладів; підвищення інтересу до організаційно-методичної діяльності.

Завдання практики:

- сформувати уявлення здобувачів освіти про сфери їхньої майбутньої професійної діяльності;
- ознайомити з різними типами закладів дошкільної, загальної середньої освіти;
- мотивувати здобувачів вищої освіти до розвитку професійно значущих якостей, формування стійких моральних поглядів на професію, бажання працювати в закладах дошкільної, загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання, інклюзивно-ресурсних центрах;
- закріпити, поглибити та розширити знання, уміння й навички здобувачів вищої освіти щодо особливостей організації діяльності закладів освіти з інклюзивним навчанням, ІРЦ;
- сприяти оволодінню методами управління закладом освіти з інклюзивним навчанням, ІРЦ;
- сприяти оволодінню організаційно-методичною діяльністю у закладі освіти з інклюзивним навчанням, ІРЦ;
- створити умови для осмислення отриманого досвіду діяльності в ролі керівника (директора, методиста тощо) закладу освіти (ІРЦ), вироблення впевненості у своїх діях, зацікавленості майбутньою управлінською діяльністю керівника закладу освіти з інклюзивним навчанням (ІРЦ);
- вправляти у презентації й захисті результатів організаційно-методичної практики;
- розвивати навички самоосвіти і самовдосконалення, творчий підхід до розробки та проведення заходів організаційно-методичної роботи у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог;
- формувати професійний інтерес до педагогічної діяльності директора інклюзивно-ресурсного центру, фахівця (консультанта) інклюзивно-ресурсного центру, методиста (з інклюзивної освіти), асистента вихователя інклюзивних груп закладу дошкільної освіти, вчителя-дефектолога, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням; вчителя спеціальної освіти тощо;
- ознайомити здобувачів освіти із формами, методами та змістом роботи у закладах з інклюзивною формою навчання.

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта» у ході вивчення ОК «Навчальна (організаційно-методична) практика у закладах з інклюзивним навчанням» у здобувачів вищої освіти необхідно сформувати **загальні і фахові (спеціальні) компетентності**, а саме:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Результати навчання (РН):

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 10. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і

здоров'язберезувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

IV. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Таблиця 2

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	<p>Розв'язання організаційних питань.</p> <p>Участь у настановній конференції з метою ознайомлення з методикою та організацією проходження навчальної (організаційно-методичної) практики у закладах з інклюзивним навчанням.</p> <p>Знайомство з керівниками навчальної практики від кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, розподілом здобувачів освіти на практику у заклади освіти з інклюзивною формою навчання та спеціальні заклади освіти.</p> <p>Ознайомлення з правами й обов'язками здобувачів освіти під час проходження практики.</p> <p>Інструктаж з техніки безпеки.</p> <p>Деталізація змісту, уточнення термінів проведення практики, форм звітності.</p> <p>Знайомство з завданнями, програмою і звітною документацією з практики, розподілом по її об'єктах.</p> <p>Складання індивідуального графіку роботи на період проходження практики.</p> <p>Підготовчий етап передбачає виконання здобувачами освіти таких завдань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - участь у настановчій конференції; - ознайомлення зі змістом та завданнями практики; - ознайомлення з щоденником проходження практики; - ознайомлення з звітною документацією з практики; - складання кожним практикантом індивідуального плану роботи упродовж практики.
2. Основний	<p>2.1. Вивчення та аналіз нормативних документів, що визначають професійні обов'язки директора, методиста, закладу освіти (ІРЦ), фахівця (консультанта) ІРЦ, методиста (з інклюзивної освіти), вчителів-дефектологів, асистентів вчителя (вихователя) закладу освіти з інклюзивним навчанням. Аналіз плану роботи цих педагогів. Відомості про структуру закладу загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання, основні напрями діяльності, склад фахівців, їхні професійні обов'язки.</p> <p>2.2. Комплексне вивчення системи організації освітнього процесу в закладі освіти з інклюзивним</p>

	<p>навчанням; організації процесу проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини, надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг та забезпечення дітей з особливими освітніми потребами системного кваліфікованого супроводу.</p> <p>Знайомство з основними принципами, вивчення та аналіз завдань та функцій, змісту та напрямів роботи, складу, порядку організації діяльності команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами закладу освіти.</p> <p>Ознайомлення та проведення організаційно-методичної роботи у закладі освіти з інклюзивним навчанням, ІРЦ.</p> <p>2.3. Аналіз системи роботи керівника (директора), методиста, фахівця (консультанта) інклюзивно-ресурсного центру, вчителя-дефектолога, асистентів вчителя (вихователя) з дітьми та педагогами - бази практики. Спостереження здобувачами освіти практичних заходів (різних типів занять, консультацій, практикумів, круглих столів тощо.</p>
3. Підсумковий	<p>3.1. Підготовка звітної документації та захист результатів навчальної (організаційно-методичної) практики у закладах освіти з інклюзивним навчанням. Оформлення у відповідності до визначених вимог індивідуального плану проходження практики, щоденника педагогічних спостережень, конспектів проведення залікових форм роботи та звіту про проходження практики, що є основною формою звітності здобувача освіти і має містити відомості про виконання практикантом усіх розділів програми практики, аналіз її результатів, мати висновки та пропозиції.</p> <p>3.2. Захист практики на підсумковій конференції.</p> <p>Презентація результатів навчальної (організаційно-методичної) практики у закладах освіти з інклюзивним навчанням на підсумковій конференції.</p> <p>Захист практики на підсумковій конференції.</p> <p>Підготовка звітної документації.</p>

Перелік звітної документації: на захист звіту про проходження навчальної (організаційно-методичної) практики у закладах з інклюзивним навчанням здобувач освіти повинен надати наступні звітні матеріали:

- індивідуальний план проходження навчальної (організаційно-методичної) практики у закладах з інклюзивним навчанням з позначками про виконання/невиконання його пунктів;
- календарно-тематичний план проходження практики;
- звіт про виконання індивідуального завдання;
- відгук керівника практики про результати і якість проходження здобувачем освіти навчальної (організаційно-методичної) практики у закладах з інклюзивним навчанням;
- додатки (супровідні матеріали, світлини проходження практики чи інше, що, на думку здобувача освіти, підтверджує якість проходження практики);

Здобувач освіти, який не надав звітної документації, вважається таким, що не пройшов навчальну практику.

Вимоги до звіту з практики: навчальна (організаційно-методична) практика у закладах з інклюзивним навчанням вважається завершеною за умови виконання здобувачами освіти всіх вимог програми практики. Виконання практики завершується підготовкою та захистом звіту про проходження практики. Звіт має містити відомості про виконання усіх розділів індивідуального плану проходження навчальної практики та індивідуального завдання, мати висновки і пропозиції.

Орієнтовний план звіту про проходження навчальної (організаційно-методичної) практики у закладах з інклюзивним навчанням:

1. Вступ, в якому зазначаються: календарні терміни проходження практики; місце проходження практики; мета та завдання практики.

2. Зміст видів практичної роботи здобувача вищої освіти під час практики та стислий аналіз роботи практиканта – відповідно до теми, мети і завдань практики.

3. Оцінка повноти виконання поставлених практикою завдань.

4. Висновки за результатами практики: знання, уміння, навички, отримані та вдосконалені під час практики; труднощі, що виникли у процесі практичної діяльності, їх причини; пропозиції щодо вдосконалення процесу організації та керівництва практикою здобувачів вищої освіти.

5. Додатки.

Текст звіту ілюструється відповідними фото або відеофрагментами, розрахунками, таблицями, схемами, рисунками тощо.

Звіт оформлюється на аркушах формату А-4 з полями: ліве – 30 мм; праве, верхнє, нижнє – 20 мм. Шрифт Times New Roman – 14 pt з міжрядковим інтервалом 1,5, нумерація сторінок – вгорі праворуч (8-10 сторінок). Звіт скріплюється, підписується практикантом, керівником практики (від бази практики) та скріплюється печаткою. Далі звіт подається керівникові практики від кафедри для написання у «Щоденнику практики» висновку про проходження практики.

Звіт про проходження навчальної (організаційно-методичної) практики у закладах з інклюзивним навчанням захищається здобувачем освіти у комісії, призначеній завідувачем кафедри. До складу комісії входять викладачі кафедри і, за можливості, педагоги від бази практики. За результатами захисту і наявності повного комплексу звітних матеріалів виставляється оцінка за навчальну (організаційно-методичну) практику, яка заноситься до залікової відомості і до індивідуального навчального плану здобувача освіти. Підсумки практики підводяться на звітній конференції.

Здобувач освіти, який не виконав програму практики без поважних причин, отримав негативний відгук на засіданні кафедри про виконану роботу або не набрав достатньої кількості балів, рішенням вченої ради факультету може бути надано право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених фаховою кафедрою.

Підсумки проведення навчальної (організаційно-методичної) практики у закладах з інклюзивним навчанням обговорюються на засіданні кафедри, а загальні результати практики підводяться на засіданні вченої ради факультету педагогічної освіти та соціальної роботи Волинського національного університету імені Лесі Українки.

V. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальне завдання є однією з форм набуття фахових компетентностей; особистим для кожного здобувача освіти, визначається керівником практики спільно.

Зокрема, протягом проходження навчальної (організаційно-методичної) практики у закладах з інклюзивним навчанням здобувачі освіти мають ознайомитися з:

- документацією закладу освіти з інклюзивним навчанням, ІРЦ;

- кадровим забезпеченням закладу освіти з інклюзивним навчанням, ІРЦ (стаус працівників, штатний розпис, оплата праці, посадова інструкція, етичні вимоги до педагогічних працівників);

- вимоги до оснащення кабінетів закладу освіти з інклюзивним навчанням, ІРЦ;

- алгоритмом створення та комплектування інклюзивних (спеціальних) класів (груп);

- алгоритмом створення та функціонування команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами;
- міжвідомча співпраця закладу освіти з інклюзивним навчанням, ІРЦ;
- шляхи співпраці з батьками.

Індивідуальні завдання здобувачі освіти виконують самостійно у супроводі керівника практики.

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Таблиця 3

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Підготовчий етап (підготовка до проведення практики, окреслення організації та структури практики)	5
2. Основний етап (виконання основних завдань практики)	60
3. Підсумковий (підготовка звітної документації та захист результатів навчальної (організаційно-методичної) практики у закладах освіти з інклюзивним навчанням)	35
Сума	100

Критерії оцінювання під час проходження практики

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
«Відмінно» - рівень А (90-100 балів).	<p>Оцінка «відмінно» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань на високому рівні. Здобувач освіти вільно володіє знаннями щодо організаційно-методичної роботи в закладі з інклюзивним навчанням (ІРЦ) відповідно до мети і завдань практики. Активно включається у роботу, що вимагає методичної професійної діяльності. Здобувач вищої освіти проявляє себе організованим, сумлінним, ініціативним, винахідливим у виборі форм, методів, технологій діяльності. На високому рівні володіє професійними компетенціями: успішно здійснює аналіз практичного досвіду фахівців в галузі спеціальної та інклюзивної освіти, власної професійної діяльності.</p> <p>Одержав високу оцінку керівника практики.</p> <p>Здав оформлену відповідно до вимог звітну документацію у визначений термін.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 90 балів.</p>
«Дуже добре» - рівень В (82 – 89 балів); «Добре» - рівень С (75 – 81 балів).	<p>Оцінка «добре» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань на належному рівні. Здобувач вищої освіти проявляє себе організованим, старанним, наполегливим, відповідальним. На достатньому рівні володіє професійними компетенціями: здійснює аналіз практичного досвіду фахівців в галузі спеціальної та інклюзивної освіти, власної професійної діяльності.</p> <p>Одержав оцінку «добре» керівника практики.</p> <p>Здав у визначений термін і у повному обсязі правильно оформлену документацію.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 75 балів</p>
«Задовільно» - рівень Д (67 -74 балів); «Достатньо» - рівень Е (60 - 66 балів).	<p>Оцінка «задовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань. Знання здобувача вищої освіти несистемні. Рівень володіння професійними компетенціями низький: не вміє самостійно аналізувати практичний досвід фахівців в галузі спеціальної та інклюзивної освіти, власну діяльність. Для виконання завдань практики потребує значної</p>

балів).	<p>допомоги керівника. Проявив себе як недостатньо організований, відповідальний, безініціативний.</p> <p>Одержав задовільну характеристику керівника практики.</p> <p>Звітна документація оформлена з порушеннями.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 60 балів.</p>
«Незадовільно» - рівень FX (1 – 59 балів)	<p>Оцінка «незадовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань. Знання здобувача вищої освіти фрагментарні. Виявив незадовільний рівень володіння професійними компетенціями, зокрема вміннями аналізувати практичний досвід фахівців в галузі спеціальної та інклюзивної освіти, власну діяльність, без допомоги керівника не спроможний виконувати практичну діяльність.</p> <p>Здобувач вищої освіти пропускав заняття, проявив себе як невідповідальний, недисциплінований. Одержав незадовільну характеристику керівника практики. Виявляє значні прогалини у знаннях. Звітна документація представлена не у повному обсязі.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 50 балів.</p>

VII. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Навчальна (організаційно-методична) практика у закладах з інклюзивним навчанням» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. за 100-бальною шкалою. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практики і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на методичних заходах закладів баз практики, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначено у *таблиці 3* силабуса освітнього компонента.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти (оцінювання за шкалою від 0 до 100). У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи. У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Політика щодо дедалайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання завдань (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є

підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену – заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до «[Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки».

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов’язковим. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

VII. Підсумковий контроль

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента «Навчальна (організаційно-методична) практика у закладах з інклюзивним навчанням» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Захист практики відбувається на засіданні комісії із захисту практики не пізніше ніж через 2 тижні після її завершення (у випадку літніх практик захист повинен бути проведений протягом двох тижнів після початку наступного семестру).

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна:

1. Бірта Г.О., Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
2. Положення про проведення практики студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83__%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf.

Додаткова:

1. Колупаєва А. А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання: навч.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук. Київ : АТОПОЛ, 2011. 273 с.
2. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. М. А. Порошенко та ін. Київ: 2018. 252 с.
3. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» : від 12 липня 2017 р. № 545 зі змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 617 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP170545.html.
4. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 № 957. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/957-2021-%D0%BF>.
5. Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 № 609. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>.
6. Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти: Наказ МОН України від 23.04.2018 № 414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z0582-18>.
7. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 66 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.education-inclusive.com/>
2. <https://mon.gov.ua>
3. <https://prometheus.org.ua/partnership/>
4. <https://www.ed-era.com/>

3.2. ВИРОБНИЧА (АДМІНІСТРАТИВНО-УПРАВЛІНСЬКА) ПРАКТИКА У ЗАКЛАДАХ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ

І. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність 016 Спеціальна освіта Освітньо-професійна програма Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта	Виробнича
		Рік навчання <u>1-ий</u>
		Семестр <u>2-ий</u>
		Консультації <u>16 год.</u>
Кількість годин/кредитів <u>240/8</u>	Освітній рівень: <u>другий (магістерський)</u>	Самостійна робота <u>224 год.</u>
		Форма контролю: <u>залік</u>

ІІ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

ППП Брушневська Ірина Миколаївна
 Науковий ступінь кандидат педагогічних наук
 Вчене звання доцент
 Посада доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
 Контактна інформація: 0508762003,
Brushnevskaya.Iryna@vnu.edu.ua
 Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>
 Терміни практики травень-червень 2022р.

ІІІ. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація практики

Зміст освітнього компонента розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої освіти необхідні знання та сформувати готовність до реалізації управлінських функцій в системі інклюзивної освіти. З огляду на це заплановано адміністративно-управлінські аспекти розглядати у зв'язку з розкриттям напрямів, завдань та функцій управлінської діяльності на різних рівнях системи інклюзивної освіти, а також в закладах з інклюзивним навчанням з урахуванням актуальності забезпечення якості інклюзивного навчання.

Пререквізити: Для освоєння освітнього компонента «Виробнича (адміністративно-управлінська) практика у закладах з інклюзивним навчанням» використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Актуальні проблеми корекційної педагогіки», «Інклюзивна педагогіка», «Спеціальна психологія осіб із особливими потребами», «Дидактика інклюзивної освіти», «Освітній менеджмент у закладах з інклюзивним навчанням», проходження навчальної (організаційно-методичної) практики у

закладах з інклюзивним навчанням.

Постреквізити: Освоєння даного освітнього компонента є необхідною основою для подальшого вивчення ОК «Організація та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю», «Теорія і практика інклюзивного виховання», проходження переддипломної практики, підготовки до написання кваліфікаційної роботи.

2. Мета і завдання практики

Мета ОК – підготовка здобувачів вищої освіти до ґрунтовного аналізу актуальних завдань адміністративно-управлінської діяльності в системі інклюзивної освіти; ознайомлення з особливостями організації управління різними видами діяльності у закладах з інклюзивним навчанням, а також керівництва інклюзивної освітою на рівних рівнях; формування у здобувачів вищої освіти готовності до реалізації завдань управління закладами з інклюзивним навчанням.

Завдання практики:

1. Ознайомити здобувачів вищої освіти із спеціальними закладами освіти та із закладами з інклюзивним навчанням, принципами створення та комплектування груп (класів), специфікою організації та здійснення навчально-корекційного процесу з різними віковими групами осіб із ООП.

2. Формувати вміння спостерігати, аналізувати та оцінювати навчально-виховний процес освітнього закладу, як закладу, що забезпечує корекційний вплив на розвиток особистості дитини.

3. Удосконалити організаційні, діагностичні, дидактичні, аналітичні, проектувальні, комунікативні уміння та навички

4. Формувати вміння спілкуватися з дітьми, враховуючи їх вікові, фізичні та мовні особливості.

5. Проектувати власну корекційно-навчальну діяльність для вирішення конкретних фахових проблем.

6. Розвивати теоретичний пошук в методичній роботі, виробляти потребу в самоосвіті, самоідентифікації себе як професіонала конкретної сфери корекційно-навчальної роботи.

У результаті вивчення освітнього компонента студент має:

знати:

– законодавчу базу інклюзивної освіти;

– основи організації різних видів діяльності керівника закладу з інклюзивним навчанням (фінансово-господарська; харчування; медичне обслуговування; оздоровлення дітей; освітній процес; взаємодія з підлеглими); -

– методи моніторингу якості освітньої та організаційно-управлінської діяльності в закладі з інклюзивним навчанням;

уміти:

– розробляти стратегію взаємодії з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості інклюзивної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів;

– аналізувати, прогнозувати, планувати освітній процес у закладі з інклюзивним навчанням з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії під час розв'язання практико-спрямованих навчальних завдань;

– створювати проект реалізації управлінських функцій в організації різних видів діяльності керівника закладу з інклюзивним навчанням (фінансово-господарської; харчування; медичного обслуговування; оздоровлення дітей; організаційно-педагогічної (освітнього процесу, методичної роботи, взаємодії з підлеглими).

3. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення освітнього компонента «Виробнича (адміністративно-управлінська) практика у закладах з інклюзивним навчанням» у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти..

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Результати навчання (РН):

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори,

що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проєкти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

IV. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Таблиця 2

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	Участь у настановній конференції з метою ознайомлення з методикою та організацією проходження виробничої (адміністративно-управлінської) практики у закладах з інклюзивним навчанням. Знайомство з керівниками виробничої практики від кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, переліком баз практики. Складання індивідуального графіку роботи на період проходження практики.
2. Ознайомлювальний	Вивчення та аналіз нормативних документів, що визначають основи організації різних видів діяльності керівника закладу з інклюзивним навчанням; нормативно-правової бази щодо організації інклюзивного освітнього середовища. Аналіз плану роботи керівника закладу з інклюзивним навчанням. Відомості про структуру закладу, основні напрями діяльності, склад фахівців, їхні професійні обов'язки.
3. Основний	1. Аналіз системи роботи керівника закладу з інклюзивним навчанням щодо менеджменту освітнього процесу: - управління на рівні керівництва закладу (спілкування із засновником, координація роботи заступників, педагогічної ради, залучення органів учнівського та батьківського самоврядування, піклувальної ради),

	<ul style="list-style-type: none"> - менеджмент класу (адаптація навчального середовища та організація навчального процесу, реалізація індивідуальних програм розвитку тощо), - формування структур для надання послуг інклюзивної освіти (команда психолого-педагогічного супроводу, ресурсна кімната, команда ІПР тощо). <p>2. Ознайомлення з алгоритмом створення інклюзивного класу, участь у його реалізації:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення документів дітей з ООП, які бажають навчатись у школі; - вивчення нормативно-правової бази та організаційно-методичного забезпечення інклюзивного навчання; - оцінка можливостей закладу для організації навчання дитини з особливими освітніми потребами; - погодження з управлінням освіти організації навчання в інклюзивному класі, подання необхідної документації. Вирішення питання фінансування введених посад; - створення нормативно-правового та методичного забезпечення впровадження інклюзивної освіти на рівні закладу освіти; - створення команди психолого-педагогічного супроводу; - розподіл обов'язків між членами команди, ознайомлення з посадовими інструкціями асистентів вчителів; - складання індивідуальної програми розвитку; - складання індивідуального навчального плану та індивідуальних навчальних програм; - адаптація освітнього середовища до потреб дитини; - оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП; - моніторинг якості інклюзивного навчання.
4. Підсумковий	<p>Розроблення системи роботи керівника закладу з інклюзивним навчанням з батьками дітей з особливими освітніми потребами та педагогами закладу.</p> <p>Аналіз результатів діяльності здобувачів вищої освіти, формування звітної документації.</p>

V. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

2. На основі вивчення специфіки діяльності керівника закладу з інклюзивним навчанням розробити «План роботи керівника закладу з інклюзивним навчанням з батьками дітей з особливими освітніми потребами та педагогами закладу».

2. Підготувати та опублікувати **тези доповіді** на тему (за вибором):

- ✓ «Підготовка педагогів та асистентів вчителя - один з найважливіших чинників якісного інклюзивного навчання у школі»;
- ✓ «Як організувати якісну роботу команди психолого-педагогічного супроводу»;
- ✓ «Роль керівника закладу у формуванні команди супроводу»;
- ✓ «Побудова інклюзії в школі: ролі основних учасників та дієві підходи»;
- ✓ «Переваги інклюзивної освіти»;
- ✓ «Інклюзивна освіта: за і проти».

3. На основі опрацювання сучасних педагогічних та фахових періодичних видань створити покажчик статей, в яких висвітлено проблеми, що вирішує інклюзивна освіта (не

менше 10 статей).

4. Розробити презентацію або презентаційний буклет щодо діяльності керівника закладу з інклюзивним навчанням (за бажанням).

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Таблиця 3

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Теоретична підготовка: – знання основ адміністративно-управлінської діяльності у закладах з інклюзивним навчанням; – володіння теоретичним та практичним матеріалом під час створення інклюзивного класу тощо.	15
2. Психолого-педагогічна майстерність: – педагогічний такт; – комунікабельність; – емпатійність; – неконфліктність тощо.	10
3. Особистісні характеристики: – дисциплінованість під час проходження практики; – ініціативність; – самостійність; – професійна спрямованість; – інноваційність тощо.	5
4. Оцінювання процесу проходження практики: – проведення заходів щодо створення інклюзивного класу; – формування педагогічної документації, облікової звітності на базах практики тощо.	20
5. Оцінювання звітної документації: – план роботи керівника закладу з інклюзивним навчанням з батьками дітей з особливими освітніми потребами та педагогами закладу; – тези доповіді; – покажчик статей; – презентація або презентаційний буклет щодо діяльності керівника закладу з інклюзивним навчанням; – фотозвіт..	20
6. Оцінювання допоміжної документації : – загальне оформлення щоденника; – оформлення допоміжної документації (наочний матеріал, схеми, знімки тощо).	5
7. захист практики.	25
Сума	100

Критерії оцінювання під час проходження практики

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
«Відмінно» - рівень А (90-100 балів).	Оцінка «відмінно» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань на високому рівні. Студент вільно володіє знаннями й виважено здійснює адміністративно-управлінську діяльність відповідно до мети і завдань практики. Активно включається у роботу, що вимагає методичної професійної діяльності. Здобувач вищої освіти проявляє себе організованим, сумлінним, ініціативним, винахідливим у виборі форм, методів,

	<p>технологій інклюзивної діяльності. На високому рівні володіє професійними компетенціями: успішно здійснює аналіз практичного досвіду фахівців в галузі інклюзії, власної професійної діяльності. Ознайомлений з алгоритмом створення інклюзивного класу, бере активну участь у його реалізації, використовує закони, правові документи стосовно надання дітям корекційної допомоги.</p> <p>Одержав високу оцінку керівника практики. Демонструє вільне володіння знаннями та вміннями основних методик та технологій професійної діяльності керівника закладу з інклюзивним навчанням. Здав оформлену відповідно до вимог звітну документацію у визначений термін.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 90 балів.</p>
<p>«Дуже добре» - рівень В (82 – 89 балів); «Добре» - рівень С (75 – 81 балів).</p>	<p>Оцінка «добре» виставляється за виконання здобувачем вищої освіти усіх завдань на належному рівні. Здобувач вищої освіти проявляє себе організованим, старанним, наполегливим, відповідальним. На достатньому рівні володіє професійними компетенціями: здійснює аналіз практичного досвіду фахівців в галузі інклюзії, власної професійної діяльності. Ознайомлений з алгоритмом створення інклюзивного класу, бере активну участь у його реалізації, використовує закони, правові документи стосовно надання дітям корекційної допомоги.</p> <p>Одержав оцінку «добре» керівника практики. Аргументує добір методів та технологій професійної діяльності керівника закладу з інклюзивним навчанням, що застосовувались у процесі практики.</p> <p>Здав у визначений термін і у повному обсязі правильно оформлену документацію.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 75 балів</p>
<p>«Задовільно» - рівень Д (67 – 74 балів); «Достатньо» - рівень Е (60 – 66 балів).</p>	<p>Оцінка «задовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань змістових модулів. Знання здобувача вищої освіти несистемні. Рівень володіння професійними компетенціями низький: не вміє самостійно аналізувати практичний досвід фахівців в галузі інклюзії, власну діяльність. Для виконання завдань практики потребує значної допомоги керівника. Проявив себе як недостатньо організований, відповідальний, безініціативний.</p> <p>Одержав задовільну характеристику керівника практики. Виявляє невпевненість в аргументації добору методів та технологій професійної діяльності керівника закладу з інклюзивним навчанням. Звітна документація оформлена з порушеннями.</p> <p>Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 60 балів.</p>
<p>«Незадовільно» - рівень FX (1 – 59 балів)</p>	<p>Оцінка «незадовільно» виставляється в разі неповного виконання завдань змістових модулів. Знання здобувача вищої освіти фрагментарні. Виявив незадовільний рівень володіння професійними компетенціями, зокрема вміннями аналізувати практичний досвід фахівців в галузі інклюзії, власну діяльність, визначати проблеми створення інклюзивного класу, знаходити шляхи їх вирішення, без допомоги керівника не спроможний виконувати практичну діяльність.</p> <p>Здобувач вищої освіти пропускав заняття, проявив себе як невідповідальний, недисциплінований. Одержав незадовільну характеристику керівника практики. Виявляє значні прогалини у знаннях. Звітна документація представлена не у повному обсязі.</p>

	Підсумкова кількість балів за усі види робіт складає не менше 50 балів
--	--

VII. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Виробнича (адміністративно-управлінська) практика у закладах з інклюзивним навчанням» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. за 100-бальною шкалою. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практики і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на методичних заходах закладів баз практики, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожно з форм роботи визначено у *таблиці 3* силабуса освітнього компонента.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Політика щодо деделайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену – заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [«Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки».

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних

причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VIII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силябусом освітнього компонента «Виробнича (адміністративно-управлінська) практика у закладах з інклюзивним навчанням» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Захист практики відбувається на засіданні комісії із захисту практики не пізніше ніж через 2 тижні після її завершення (у випадку літніх практик захист повинен бути проведений протягом двох тижнів після початку наступного семестру).

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

IX. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник. Київ: Академвидав 2004. 352 с.
2. Колупаєва А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : наук.-метод. посібник. Київ: Науковий Світ, 2010. 196 с.
3. Колупаєва А. Інклюзивна освіта : реалії та перспективи : монографія. Київ : Самміт-Книга, 2009. 272 с.
4. Колупаєва А.А. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі: навч.-метод. посіб. / А.А. Колупаєва, Е.А. Данілявічуте, С.В. Литовченко. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 197 с.
5. Концепція розвитку інклюзивної освіти // Наказ МОН України від 01.10.2010 р. № 912: <http://firstedu.org.ua/index.php>.
6. Миронова С. П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2016. 164 с.
7. Нагорна О. Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами : навчально-методичний посібник. Київ, 2013. 140 с
8. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агенство «Україна»», 2019. 300 с.
9. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-2021-%D0%BF#Text>
10. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>
11. Шевців З. Основи інклюзивної педагогіки : підручник. Київ : ЦУЛ, 2017. 248 с.
12. Щодо забезпечення доступності закладів освіти для осіб з ООП: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/1084_vkh_1_9-223.pdf
13. Як організувати якісне інклюзивне навчання – поради для директора школи: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/yak-organizuvati-yakisne-inklyuzivne-navchannya-poradi-dlya-direktora-shkoli>

Інформаційні ресурси

1. Департамент загальної середньої та дошкільної освіти МОН України. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/ua/departament/departament-of-secondary-andprimaryeducation/>
10. <https://prometheus.org.ua/partnership/>
11. <https://vumonline.ua/>
12. <https://www.ed-era.com/>
2. Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. Режим доступу: <http://iitzo.gov.ua/biblioteka/>
3. <https://ispukr.org.ua/>
4. <https://mon.gov.ua>
5. <http://logoped.in.ua/>
6. <https://www.logoclub.com.ua/>
7. <https://logopedia.com.ua/>
8. https://www.youtube.com/channel/UCHP6_wPIQqHXylvqgUpmeXg
9. <http://logopedu.com.ua/>

3.3. ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
<u>Денна форма навчання</u>	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність 016 Спеціальна освіта Освітньо-професійна програма Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта	<u>Виробнича</u>
		Рік навчання <u>2-й</u>
Кількість годин/кредитів <u>300/10</u>	Освітній рівень: другий (магістерський)	Семестр <u>3-ий</u>
		Консультації <u>18 год.</u>
Мова навчання		Самостійна робота <u>282 год.</u>
		Форма контролю: <u>залік</u>
		Українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

ППП Сидорук Ірина Ігорівна

Науковий ступінь доктор педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380953092902, Sudoryk_Ira@ukr.net

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Терміни практики 6 тижнів

III. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація практики

Переддипломна практика є складовою частиною освітнього процесу, заключним етапом теоретичної і практичної підготовки висококваліфікованих фахівців, засобом формування у них навичок педагогічної і наукової діяльності та умінь ефективно працювати в різноманітних виробничих умовах. ОК сприяє удосконаленню всієї системи методичної підготовки, розвитку індивідуальних творчих здібностей майбутніх фахівців, їх ерудиції, вихованню у них подальшої активності і самостійності у набутті професійних перцептивних, проектувальних, адаптивних, організаційних, пізнавальних вмінь. Практиці передують вивчення курсів з загальної та професійної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня магістра. Переддипломна практика сприяє формуванню особистісного педагогічного стилю, об'єктивній оцінці своїх можливостей, відповідних компетентностей для розв'язання складних задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Під час проходження практики здобувач вищої освіти повинен завершити самостійне наукове дослідження – кваліфікаційну роботу, творчо застосовуючи теоретичні знання, набуті під час навчання.

2. Пререквізити

Для освоєння освітнього компонента «Переддипломна практика» використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Наукова комунікація іноземною мовою», «Теорія і практика інклюзивного виховання», «Організація та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю», «Виробнича (адміністративно-управлінська)

практика у закладах з інклюзивним навчанням», «Дидактика інклюзивної освіти», «Навчальна (організаційно-методична) практика у закладах з інклюзивним навчанням» та ін.

Постреквізити. Освоєння даного освітнього компонента є необхідною основою для підготовки кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання практики

Мета освітнього компонента: залучення здобувачів освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта до організації і забезпечення освітнього процесу у закладах спеціальної та інклюзивної освіти; оволодіння видами професійної діяльності на рівні, що відповідає кваліфікації магістра; формування готовності здобувачів освіти до професійної діяльності у спеціальному або інклюзивному освітньому середовищі; розширення наукового світогляду здобувачів освіти; формування навичок організації і проведення науково-дослідної роботи; в цілому забезпечення якісної фахової підготовки.

Завдання практики:

- розв'язання складної задачі чи проблеми у сфері інклюзивної та/або спеціальної освіти, що передбачає проведення досліджень;
- формування професійної компетентності фахівців зі спеціальної та інклюзивної освіти;
- поглиблення й удосконалення теоретичних знань і встановлення їхнього зв'язку з практичною діяльністю;
- розвиток методичної та організаційної готовності здобувачів освіти щодо розвитку спеціального та інклюзивного навчання;
- створення умов для розвитку здібностей і самореалізації здобувача освіти, для формування його власного стилю діяльності;
- формування у здобувачів освіти творчого і дослідницького підходів до професійної діяльності;
- розвиток навичок професійної рефлексії;
- формування умінь застосовувати діагностичні методики в практичній діяльності та в процесі проведення дослідження та/або здійснення інновацій;
- розвиток умінь застосовувати знання з педагогіки, корекційної педагогіки, спеціальної психології тощо та методик спеціальної освіти в конкретних педагогічних ситуаціях;
- удосконалення умінь й навичок організації самостійного наукового дослідження;
- формування готовності до свідомого професійного самовдосконалення;
- спрямування, коригування дослідницької роботи здобувачів освіти.

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта» у ході вивчення ОК «Переддипломна практика» у здобувачів вищої освіти необхідно сформулювати **загальні і фахові (спеціальні) компетентності**, а саме:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну,

консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Результати навчання (РН):

РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 10. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

IV. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Таблиця 2

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	<p>Розв'язання організаційних питань.</p> <p>Участь у настановній конференції з метою ознайомлення з методикою та організацією проходження переддипломної практики.</p> <p>Знайомство з керівниками навчальної практики від кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, розподілом здобувачів освіти на практику у заклади освіти з інклюзивною формою навчання та спеціальні заклади освіти.</p> <p>Ознайомлення з правами й обов'язками здобувачів освіти під час проходження практики.</p> <p>Інструктаж з техніки безпеки.</p> <p>Деталізація змісту, уточнення термінів проведення практики, форм звітності.</p> <p>Знайомство з завданнями, програмою і звітною документацією з практики, розподілом по її об'єктах.</p> <p>Складання індивідуального графіку роботи на період проходження практики.</p> <p>Підготовчий етап передбачає виконання здобувачами освіти таких завдань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - участь у настановчій конференції; - ознайомлення зі змістом та завданнями практики; - ознайомлення з щоденником проходження практики; - ознайомлення з звітною документацією з практики; - складання кожним практикантом індивідуального плану роботи упродовж практики.
2. Основний	<p>Практична діяльність здобувачів освіти відповідно до індивідуального плану; ознайомлення з базою практики; окреслення структури і процедури педагогічного експерименту; розробку методичного забезпечення експериментального дослідження; реалізація педагогічного експерименту; консультація з науковим керівником і керівником практики, педагогами базового закладу освіти.</p> <p>Здобувач освіти виконує такі основні завдання практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення з базою практики: загальні відомості про базовий заклад освіти, визначення учасників-суб'єктів педагогічного експерименту; окреслення методики (моделі) педагогічного експерименту; - ознайомлення з основними напрямками діяльності базового закладу освіти, з педагогами та дітьми (учнями); - вивчення і аналіз освітнього або освітньо-корекційного процесу у базовому закладі освіти; - систематизація та узагальнення науково-методичних джерел; - організація науково-дослідної роботи (педагогічний експеримент);

	<ul style="list-style-type: none"> - обробка статистичних даних; - аналіз й обговорення з керівником отриманих результатів дослідження; - завершення роботи над магістерським дослідженням; - презентація результатів магістерського дослідження на попередньому захисті; - підготовка супровідної документації до магістерського дослідження; - ведення щоденника практики; - виконання індивідуального завдання.
3. Підсумковий	<p>Узагальнення проведеної здобувачами освіти роботи: підбиття підсумків, підготовка звітної документації, оформлення звіту з практики; отримання письмового відгуку керівника. Подача звітних матеріалів на захист практики. Захист практики на підсумковій конференції.</p> <p>Здобувач освіти виконує такі завдання практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка доповіді або виступу про основні результати магістерського дослідження, що має бути репрезентовано під час захисту у Державній екзаменаційній комісії; - узагальнення матеріалів практики і оформлення звіту з практики; - визначення теми й окреслення змісту виступу на заключній конференції; - участь у підсумковій конференції; - ведення щоденника практики; - звіт про виконане індивідуальне завдання.

Перелік звітної документації: на захист звіту про проходження переддипломної практики здобувач освіти повинен надати наступні звітні матеріали:

- індивідуальний план проходження переддипломної практики з позначками про виконання/невиконання його пунктів;
- календарно-тематичний план проходження практики;
- копії таких сторінок рукопису кваліфікаційної роботи: титульна сторінка, зміст, вступ, висновки, список використаних джерел;
- звіт про виконання індивідуального завдання;
- відгук керівника практики про результати і якість проходження здобувачем освіти переддипломної практики;
- додатки (супровідні матеріали, світлини проходження практики чи інше, що, на думку здобувача освіти, підтверджує якість проходження практики);

Здобувач освіти, який не надав звітної документації, вважається таким, що не пройшов переддипломну практику.

Вимоги до звіту з практики: переддипломна практика вважається завершеною за умови виконання здобувачами освіти всіх вимог програми практики. Виконання практики завершується підготовкою та захистом звіту про проходження практики. Звіт має містити відомості про виконання усіх розділів індивідуального плану проходження переддипломної практики та індивідуального завдання, мати висновки і пропозиції.

Матеріали до звіту готують щоденно, а його безпосереднє оформлення здійснюють протягом останнього тижня практики. Здобувач освіти готують звіт про проходження практики засобами текстового редактора Word і друкують його на стандартних аркушах формату А4 (210x297 мм) (8-10 сторінок). Достовірність викладеної у звіті інформації засвідчується підписом керівника практики та скріплюється печаткою факультету педагогічної освіти і соціальної роботи.

Звіт про проходження переддипломної практики захищається здобувачем освіти у комісії, призначеній завідувачем кафедри. До складу комісії входять викладачі кафедри і, за можливості, педагоги від бази практики. За результатами захисту і наявності повного комплексу звітних матеріалів виставляється оцінка за переддипломну практику, яка заноситься до залікової відомості і до індивідуального навчального плану здобувача освіти. Підсумки переддипломної практики підводяться на звітній конференції.

Здобувач освіти, який не виконав програму практики без поважних причин, отримав негативний відгук на засіданні кафедри про виконану роботу або не набрав достатньої кількості балів, рішенням вченої ради факультету може бути надано право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених фаховою кафедрою.

Підсумки проведення переддипломної практики обговорюються на засіданні кафедри, а загальні результати практики підводяться на засіданні вченої ради факультету педагогічної освіти та соціальної роботи Волинського національного університету імені Лесі Українки.

V. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальне завдання є однією з форм набуття фахових компетентностей, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі освіти отримали у процесі теоретичного навчання, та застосування цих знань в практичній діяльності.

Напрями і тематика індивідуальних завдань для здобувачів освіти розробляються на випусковій кафедрі, виходячи з теми і завдань кваліфікаційної роботи, схильностей, здібностей, особливостей здобувачів освіти та їх уподобань.

Індивідуальне завдання є особистим для кожного здобувача освіти, визначається керівником практики спільно з керівником кваліфікаційної роботи та виконується у відповідності до її тематики. Індивідуальні завдання і форми індивідуальної роботи у процесі переддипломної практики конкретизується і доповнюється для кожного магістранта залежно від специфіки і характеристики виконуваної науково-дослідної діяльності.

Зокрема, протягом проходження переддипломної практики здобувачі освіти можуть виконати повідомлення та підготувати публікації або доповіді для участі в науково-методичному семінарі кафедри чи інших наукових заходах кафедри чи факультету за темою кваліфікаційної роботи.

Індивідуальні завдання здобувачі освіти виконують самостійно у супроводі керівника практики.

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Таблиця 3

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Підготовчий етап (підготовка до проведення практики, окреслення організації та структури практики)	5
2. Основний етап (виконання основних завдань практики, проведення дослідно-експериментальної роботи)	60
3. Підсумковий (опрацювання і аналіз даних дослідження, підготовка магістерської роботи до захисту, підведення підсумків практики)	35
Сума	100

Критерії оцінювання під час проходження практики

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
«Відмінно» - рівень А (90-100 балів).	Усі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння здобувача освіти застосовувати і творчо використовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної та науково-дослідної діяльності. Виявлено вміння застосовувати інноваційні технології педагогічної й науково-дослідної діяльності, будувати стосунки з дітьми з особливими

	освітніми потребами, їхніми батьками та педагогами. Також продемонстрована активність та ініціативність у підготовці та проведенні науково-дослідної діяльності. Звіт подано у встановлений термін. Він містить всі структурні елементи. У щоденнику здобувача освіти зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження переддипломної практики. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику – «відмінно».
«Дуже добре» - рівень В (82 – 89 балів); «Добре» - рівень С (75 – 81 балів).	В (82 – 89 балів). Завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння здобувача освіти застосовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної й науково-дослідної діяльності. Виявлено вміння здійснювати педагогічний експеримент, але шаблонно. У процесі науково-дослідної діяльності не виявлено творчого, індивідуального підходу. Виявлено вміння встановлювати контакт з дітьми з особливими освітніми потребами, їх батьками, педагогами. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику здобувача освіти зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику – «дуже добре». С (75 – 81 балів). Завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань практики допускалися незначні помилки. Виявлено вміння проводити педагогічний експеримент, але шаблонно. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику здобувача освіти зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику – «добре».
«Задовільно» - рівень Д (67 - 74 балів); «Достатньо» - рівень Е (60 - 66 балів).	Д (67 -74 балів). Завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник оформлено невірно. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику – «задовільно». Е (60 - 66 балів). Завдання виконано з помилками. Всі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику – «задовільно».
«Незадовільно» - рівень FХ (1 – 59 балів)	Завдання не виконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної й науково-дослідної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика-відгук.

VII. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Переддипломна практика» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. за 100-бальною шкалою. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практики і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на методичних заходах закладів баз практики, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожно з форм роботи визначено у *таблиці 3* силабуса освітнього

компонента.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти (оцінювання за шкалою від 0 до 100). У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи. У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання завдань (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену – заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [«Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента «Переддипломна практика» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Захист практики відбувається на засіданні комісії із захисту практики не пізніше ніж через 2 тижні після її завершення (у випадку літніх практик захист повинен бути проведений протягом двох тижнів після початку наступного семестру).

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання

заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна:

1.Бірта Г.О., Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.

2.Положення про проведення практики студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83__%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf.

Додаткова:

1.Колупаєва А. А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання: навч.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук. Київ : АТОПОЛ, 2011. 273 с.

2.Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. М. А. Порошенко та ін. Київ: 2018. 252 с.

3.Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» : від 12 липня 2017 р. № 545 зі змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 617 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP170545.html.

4.Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 № 957. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/957-2021-%D0%BF>.

5.Про затвердження Примірною положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 № 609. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>.

6.Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти: Наказ МОН України від 23.04.2018 № 414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z0582-18>.

7. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 66 с.

Інформаційні ресурси:

<http://www.education-inclusive.com/>

<https://mon.gov.ua>

<https://prometheus.org.ua/partnership/>

<https://www.ed-era.com/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Методичні рекомендації щодо проведення рухливих ігор із дітьми з особливими освітніми потребами

Етапи підготовки в організації та методиці проведення рухливих ігор:

1. Вибір гри. Він залежить від корекційних завдань та вікових особливостей дітей, ступеня їхньої підготовки та кількості учасників. При виборі гри враховуються погодні умови, місце проведення, наявність помічників та бажання самих дітей.

2. Підготовка місця для гри. У першу чергу необхідно застосувати заходи безпеки та підготувати гральний майданчик.

3. Підготовка обладнання. Обладнання необхідно продумати і заготувати заздалегідь. Прапорці, м'ячі, стрічки, варто добирати яскраві та помітні. Своєчасно мають бути підготовлені певні пристосування, інструменти для подачі звукових сигналів: дзвіночки, свистки, озвучені м'ячі.

4. Розмітка майданчика. Межі грального майданчика мають бути яскраво окресленими, у якості обмеження можна застосовувати кольоровий папір, мотузку. Лінія меж гри має бути не ближче трьох метрів від перешкод: стін, дерев тощо.

5. Розташування гравців. Гравці мають добре бачити і чути ведучого.

6. Пояснення правил гри. У іграх з дітьми, що мають порушення зору, слуху, інтелекту, пояснення супроводжується демонстрацією усіх правил із пробним показом, адже неправильне розуміння правил гри може негативно вплинути на сприйнятті гри.

7. Призначення ведучих. Варіанти призначення ведучих: за бажанням дітей, за жеребком, за вибором команди тощо.

8. Розподіл по командах. Команди мають бути приблизно однаковими за силами. Склад команд може змінюватися, при цьому має враховуватися бажання самих дітей.

9. Суддівство. Від об'єктивного суддівства залежить результат гри.

10. Дозування навантаження. Залежно від віку, первинного дефекту, психофізичного стану дітей та завдань гри, навантаження у грі може бути незначним, помірним, тонізуючим або тренувальним.

11. Завершення гри. Гра закінчується, якщо у гравців з'являються перші ознаки втоми або знижується інтерес.

12. Підведення підсумків гри.

При *організації ігрової діяльності дітей із порушеннями зору* необхідно враховувати стан гостроти зору дитини, її попередній досвід, особливості слухового сприймання, наявність залишкового зору, рівень фізичної підготовки, вікові та індивідуальні можливості, місце і час проведення інтереси усіх гравців, їхній настрій. У процесі гри дорослий постійно має спостерігати за самопочуттям дітей. Щоб уникнути перевтоми, ведучий має знати основні відомості про фізичний та психічний стан кожної дитини, а саме:

- 1) рекомендації лікарів: офтальмолога, ортопеда, педіатра, психоневролога;
- 2) загальний стан здоров'я дитини(перенесені інфекційні та ін. захворювання);
- 3) стан опорно-рухового апарату та його порушення;
- 4) наявність супутніх захворювань;
- 5) стан зорового дефекту(стійка чи нестійка ремісія);
- 6) здатність дитини орієнтуватися у просторі;
- 7) наявність попереднього сенсорного досвіду;
- 8) стан і можливості збережених аналізаторів;
- 9) стан нервової системи.

При організації та проведенні занять із сліпими та слабозорими дітьми протипоказані усі види ігор, пов'язані із небезпекою травмування ока, різкі нахили, стрибки, вправи з

важкими предметами, пов'язані із струсами тіла та нахиленим положенням голови.

При **організації ігрової діяльності дітей з порушеннями слуху** педагог має переконатися, що дитина бачить, що вона буде робити, тому показ рухів (напряма, темп, швидкість, послідовність дій, маршрути пересування тощо) має бути особливо точним та обов'язково супроводжуватися словесною інструкцією (поясненням, вказівкою, командою тощо). Особливу увагу варто звернути на два моменти:

1. Діти повинні добре бачити рухи губ, міміку, жести того, хто пояснює умови гри.
2. При показі діти мають повторювати завдання.

Ведучий має бути впевненим у тому, що кожен учасник гри зрозумів її правила.

Організуючи **ігрову діяльність дітей із дитячим церебральним паралічем**, необхідно звертати увагу на обмеження можливостей пересування, порушення функцій дихання та кровообігу, швидку втомлюваність, ослаблення м'язової системи, порушення координації, труднощі виконання вправ у необхідному темпі, збереження стійкості у статичній позі, узгодженість рухів різних частин тіла, труднощі у захваті та утриманні предметів. Особливу увагу варто звернути на основне порушення – підвищення тону м'язів, неузгоджені рухи рук та ніг, що призводить до порушення рухової активності – ходьби та бігу.

При **організації ігрової діяльності дітей із особливостями інтелектуального розвитку** особливу увагу варто звернути на порушення розвитку фізичних якостей, сили, витривалості, швидкості, координаційних здібностей: точності, здатності орієнтуватися у просторі, ритмічності рухів, збереженні рівноваги тощо. Крім цього, необхідно пам'ятати, що у дітей з порушеннями інтелектуального розвитку спостерігаються порушення сприймання, пам'яті, мислення, уваги; загальний недорозвиток мовлення, збіднений словниковий запас, що обмежує можливості спілкування та розуміння правил гри; порушення у формуванні основних рухів, що характеризуються зайвим напруженням, скутістю; швидка втомлюваність. Тому, гра має бути доступною для дітей, правила гри мають бути простими, пояснення їх виконання має бути лаконічним, чітким і зрозумілим для дітей.

Методичні рекомендації щодо проведення рухливих ігор з дітьми з інтелектуальними порушеннями

Підготовка та проведення будь-якої гри здійснюється у три етапи:

1. Підготовчий.
2. Основний.
3. Заключний.

Залежно від виду гри кожен з етапів має свої особливості, що визначають ефективність їх проведення.

Етапи підготовки та проведення рухливих ігор:

Підготовчий:

Вибір гри. Він передбачає визначення мети, часу проведення, змісту, урахування вікових та фізичних особливостей дітей, кількості учасників, їх інтересів тощо.

Підготовка обладнання та місця для гри. Необхідно визначити заходи безпеки та підготувати гральний майданчик. Обладнання та інвентар мають бути продуманими і підготовленими заздалегідь. На цьому ж етапі відбувається розмітка майданчика, межі якого мають бути яскраво окресленими та визначення розташування гравців.

Основний:

Пояснення правил гри. При цьому необхідно враховувати дітей з особливими освітніми потребами. Тому пояснення повинні супроводжуватись демонстрацією усіх правил із пробним показом.

Призначення ведучих. Ведучого може призначити вчитель, вибрати учні, або ж за жеребом та ін.

Розподіл по командах. Розподіл учнів на команди має враховувати особливості їхнього фізичного розвитку. Команди слід організовувати приблизно однаковими за силами. За бажанням дітей склад команд може змінюватись.

Координація та керівництво грою. Гра починається за сигналом після того як усі зрозуміють її правила. Під час гри вчитель здійснює її координацію та керівництво. Необхідним є дозування навантаження, що залежить від віку, первинного дефекту, психофізичного стану дітей та завдань гри, навантаження у грі може бути незначним, помірним, тонізуючим або тренувальним. Важливим також є суддівство, від об'єктивності якого залежить результат гри.

Заключний:

Завершення гри. Тривалість гри визначається вчителем заздалегідь в залежності від віку, дітей, умов гри. Також гра може закінчитись, якщо у дітей знизився інтерес або ж наявною є перевтома.

Підведення підсумків гри. На цьому етапі визначаються досягнення та помилки дітей. Обговорення та аналіз.

Організація ігрової діяльності з дітьми з інтелектуальними порушеннями передбачає урахування особливостей їх психофізичного розвитку, зокрема: порушення розвитку фізичних якостей, сили, витривалості, швидкості, координаційних здібностей, порушена орієнтація у просторі, тощо. Крім цього, необхідно пам'ятати, що у дітей з порушеннями інтелектуального розвитку спостерігаються порушення сприймання, пам'яті, мислення, уваги; загальний недорозвиток мовлення, збіднений словниковий запас, що обмежує можливості спілкування та розуміння правил гри; порушення у формуванні основних рухів, що характеризуються зайвим напруженням, скутістю; швидка втомлюваність. Тому правила гри мають бути простими, пояснення їх виконання – лаконічним, чітким і зрозумілим для дітей. Рухи у грі мають бути доступними, важливо враховувати певні особливості фізичного розвитку як у процесі гри, так і у визначенні результатів порівняно з іншими дітьми.

Методичні рекомендації щодо проведення дидактичних ігор з дітьми з інтелектуальними порушеннями

Етапи підготовки та проведення дидактичної гри:

Підготовчий:

Вибір гри. Він здійснюється відповідно до завдань навчально-виховного процесу, вікових особливостей, інтересів, можливостей учнів. На цьому етапі відбувається розробка сценарію та правил, визначається кількість учасників, попередній приблизний розподіл ролей учнів та ролі педагога, оптимальний час для проведення гри.

Виготовлення реквізитів, оформлення приміщення. Передбачається виготовлення або підготовка необхідних для проведення гри дидактичних матеріалів, вибір місця та оформлення зовнішнього вигляду приміщення.

Психологічне налаштування учнів на гру. Важливим є налаштування учнів на гру, актуалізація попереднього досвіду, збагачення знань, про предмети та явища навколишнього життя, необхідних для розв'язання ігрових завдань тощо.

Основний:

Ознайомлення учнів зі змістом, завданнями, правилами гри. Педагог пояснює усім учням завдання гри, правила, за необхідності розподіляє окремі ролі (враховуючи особливості психофізичного розвитку учнів) та визначає свою роль у грі.

Забезпечення учнів необхідним обладнанням. На цьому етапі педагог безпосередньо надає учням дидактичний матеріал необхідний для гри, інструктує щодо приміщення та можливості його використання у грі.

Введення учнів у гру. Передбачає введення учнів у ігровий стан. Педагог активізує увагу дітей, просить уявити певну ситуацію.

Координація та керівництво грою. Рівень педагогічного керівництва грою залежить від вікових особливостей учнів, мети та змісту гри, складності дидактичних завдань тощо.

Заключний:

Виведення учнів з гри, аналіз результатів. Педагог закінчує гру у випадку виконання завдань гри, зниженню інтересу чи перевтоми учнів. Важливо при цьому створити радісну перспективу гри, тобто скерувати свої дії таким чином, щоб учням хотілось продовжити її. Також необхідним є аналіз гри, її результатів, визначення кращих учнів та виділення успіхів кожного.

Підведення разом з учнями підсумку. Необхідним атрибутом завершення гри є визначення того чи сподобалась гра учням, їхніх вражень, виділення позитивних моментів, користі гри для дітей тощо.

При **організації дидактичної гри з дітьми з порушеннями інтелекту** слід враховувати: пізнавальну пасивність дітей, конкретність, некритичність мислення, несформованість вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, недорозвиток довільної уваги, її стійкості, обсягу, підвищену розсіяність, фрагментарність, уповільненість та недостатню осмисленість сприймання, вузький обсяг пам'яті та швидке забування, порушення звуковимови, розуміння зверненого мовлення та ін.

Організація дидактичної гри з дітьми з порушеннями інтелекту має відповідати таким вимогам:

- 1) сюжет, правила гри мають відповідати інтелектуальним можливостям дітей;
- 2) вид і зміст гри повинен відповідати темі уроку, психофізичним та віковим особливостям дітей;
- 3) у грі повинно бути достатнє матеріально-технічне забезпечення;
- 4) пояснення правил гри має бути чітким, доступним для розуміння дітей;
- 5) вчитель має переконатись чи зрозуміли учні правила гри, за необхідності

повторити;

6) під час підведення підсумків слід обов'язково стимулювати учнів до обговорення, висловлювання критичних суджень;

7) гра обов'язково крім дидактичної повинна мати корекційну мету;

8) у процесі гри важливо підтримувати пізнавальну активність учнів, створювати ситуацію успіху, позитивну атмосферу.

Схема звіту здобувача вищої освіти**I. Загальні відомості про проходження практики**

1. Група, за якою закріплений здобувач вищої освіти. Прізвище, ім'я, по батькові вихователя.

2. Спостереження за роботою вихователя, відвідування проведених ним виховних занять (загальні враження).

3. Відвідування занять:

а) корекційно-розвивальних;

б) виховних.

4. Виготовлення наочності.

5. Розробка конспектів проведених ігор (1 дидактичної, 1 сюжетно-рольової і 1 рухливої гри).

6. Розробка спільно із вихователем конспекту виховного заняття.

7. Оволодіння уміннями та навичками проведення роботи.

II. Висновки.

1. Результати волонтерської практика.

2. Позитивне в організації та проведенні практики.

3. Труднощі, що виникли під час проходження волонтерської практики, шляхи їх подолання (пропозиції).

**Протокол спостереження за учнем під час навчальної діяльності
БЛАНК СПОСТЕРЕЖЕНЬ ЗА РОЗВИТКОМ ДИТИНИ**

Прізвище дитини _____

Клас _____

Перелік запитань, згідно з якими проводилося спостереження	Результати спостережень та дати їх фіксування			
1. Чи проявляє учень активність під час навчальних занять?				
2. Чи ставить запитання для розуміння змісту роботи?				
3. Чи адекватно сприймає невдачі?				
4. Чи стимулює до активності успіх?				
5. Який темп виконання навчальних завдань?				
6. Чи виконує завдання вчителя?				
7. Чи готує домашнє завдання?				
8. Який рівень працездатності під час навчальних занять?				
9. Чи докладає достатньо зусиль для подолання труднощів?				
10. Який рівень допомоги потрібний під час виконання навчальних завдань: <ul style="list-style-type: none"> • ☐ стимулююча; • ☐ організуюча; • ☐ пояснювальна; • ☐ інструкція; • ☐ звуження обсягу завдання; • ☐ збільшення часу на виконання завдання 				
11. Чи уважний учень на уроці?				
12. Чи проявляє інтерес до навчальних завдань?				
13. Чи відчуває учень труднощі розуміння				

навчальних завдань?				
14. Чи є труднощі у запам'ятовуванні навчального матеріалу?				
15. Чи вміє правильно будувати власне висловлювання?				
16. Чи вміє робити висновки?				
17. Яким завданням надає перевагу: а) репродуктивним; б) пізнавально-пошуковим; в) творчим.				
18. Рівень засвоєння та розуміння навчального матеріалу (низький, середній, високий)				
19. Які інші особливості діяльності учня під час навчальних занять?				

ЗВІТ

про підсумки проходження педагогічної практики здобувача освіти

групи _____ спеціальність _____

1. Базис проходження практики. Коротка характеристика – опис баз практики. Умови проходження практики.

2. Вид та тривалість практики.

3. Завдання практики, які були поставлені перед студентом.

4. Зміст доручень, характер виконання (індивідуальний чи груповий, самостійно чи під контролем спеціалістів чи у якості помічника).

5. Власні рефлексії щодо пройденої практики (ступінь готовності до виконання завдання, ступінь задоволення від участі у професійній діяльності служби, результативність роботи, надбаний досвід).

6. Опис труднощів та проблем, з якими стикався здобувач освіти (психологічні, комунікативні, етичні труднощі).

7. Пропозиції щодо покращення та вдосконалення проведення практики.

Дата _____ Підпис _____

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Брушневська Ірина Миколаївна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

Кузава Ірина Борисівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

Мацюк Зоряна Сергіївна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

Сергєєва Валентина Федорівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

Сидорук Ірина Ігорівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки